

UTVECKLINGSPLAN för Kungens kurva

ANTAGANDEHANDLING 2023-03-15

Huddinge

Organisation

Utvecklingsplanen har tagits fram av Huddinge kommun med hjälp av PE Teknik och Arkitektur (samrådsskede) och Mandaworks (samrådsskede och antagandeskede).

Huddinge kommun

Sandra Bratt, projektledare samrådshandling och områdesstrateg

Linnéa Askling, projektledare antagandehandling och områdesstrateg

David Grind, projektägare

Linda Dahlberg, samhällsplanerare

Carolin Andersson, enhetschef plan

Emma Hirsch, trafikplanerare

Albin Frandsen, exploateringsingenjör

Susanna Udd, landskapsarkitekt

Rebecca Strömberg, miljöplanerare

Agneta Persson, näringslivslots

Daniel Linder, exploateringssamordnare

Dokumentnamn: Utvecklingsplan för Kungens kurva

KS-dnr: KS-2018/257

Utvecklingsplanen finns att läsa på kommunens hemsida: www.huddinge.se

Dokumenttyp: Styrdokument

Ansvarig förvaltning: Kommunstyrelsens förvaltning

Beslut:

Dokumentinformation: Utvecklingsplanen är en fördjupning av översiktsplanen och anger Huddinge kommuns långsiktiga ambition för stadsdelen Kungens kurva i Huddinge.

Sammanfattning

Utvecklingsplanen visar en möjlig utveckling för Kungens kurva fram till år 2050 med utblick ännu längre fram i tiden. Planen fyller glappet mellan kommunens översiktsplan och de efterföljande detaljplanerna. Den vägleder utvecklingen på ett mer direkt och konkret sätt än vad översiktsplanen gör men är samtidigt inte så detaljerad som ett detaljplaneprogram eller en detaljplan. Utvecklingsplanen är liksom kommunens översiktsplan inte juridiskt bindande.

Utgångspunkten i arbetet är visionen för den regionala stadskärnan Kungens kurva-Skärholmen. Givet de utmaningar som den växande regionen står inför samt de trender som påverkar utvecklingen bygger visionen på att Kungens kurva även fortsättningsvis ska ha en stark attraktionskraft. Kungens kurva utvecklas som en förstad som innehåller olika områden med fler funktioner. När Kungens kurva binds samman med Skärholmen kan båda områdena dra nytta av mängden människor som rör sig och nyttjar platserna. Genom gröna länkar knyts Gömmarens naturreservat närmare platsen och dess funktioner. Nya kopplingar gör det lätt och inbjudande att röra sig till fots eller på cykel genom stadsmiljön.

Utvecklingsplanen presenterar fyra bärande strategier för den föreslagna utvecklingen. Strategierna berör olika teman och fokuserar på att skapa en urban och trygg stadskärna där människor kan mötas, resa och röra sig hållbart. Det handlar också om att utveckla områdets identitet som en naturnära plats samtidigt som den fortsätter att vara en livfull dynamisk mötesplats och destination.

Centrala Kungens kurva år 2050 fortfarande en regional handelsnod men har getts möjlighet att förtätas med en större variation av upplevelser, arbetsplatser och bostäder. Nya bostadsområden har utvecklats i anslutning till kollektivtrafiklägen med närhet till natur. I de sydvästra delarna är arbetsplatser fortsatt dominerande och området har tillförts fler verksamheter.

Målsättningen är en dynamisk livfull och naturnära stadskärna som uppmuntrar människor att besöka, arbeta, handla, bo, umgås, leka, idrotta, utbilda sig och slappna av.

Utvecklingsplanen redovisar de stora strukturerna som inte kan avgöras i enskilda samhällsbyggnadsprojekt. Planen ska vara garanten för att de delar som sedan byggs var för sig passar ihop och skapar en attraktiv plats som människor vill besöka eller där de vill leva och driva sina företag. Utvecklingsplanens fokus är att möjliggöra en långsiktigt hållbar utveckling av Kungens kurva. De kvaliteter som finns på platsen ska kunna utvecklas samtidigt som nya funktioner adderas. Det kan till exempel vara parker och stråk som länkar samman Kungens kurva bättre internt och med omkringliggande områden.

Utvecklingsplanen redovisar en möjlig bebyggelsestruktur, infrastruktur och grön- och blåstruktur på en översiktlig strategisk nivå. Planen ger också förslag till hur Kungens kurva kan utvecklas med olika typer av innehåll så som offentlig och kommersiell service, mötesplatser med mera.

Innehåll

Sammanfattning	2
Innehåll	3
Inledning	4
Del i en flerkärnig regional struktur	4
Geografiskt läge och avgränsning	7
Historisk tillbakablick	8
Området idag	9
Målbild Kungens kurva	10
Fyra bärande strategier	12
Kungens kurva år 2050	14
Dynamisk livfull destination och mötesplats	16
Upplevelserik destination	20
Livfull stad	21
Attraktivt för etablering av arbetsplatser	22
Nära till lokala målpunkter	23
Urban och trygg stadskärna där människor kan mötas	24
Stark identitet med historisk förankring	29
Varierad och tät stadsmiljö	31
Varierad stadssiluett	32
Trygg och attraktiv stadsmiljö	33
Hållbara resesätt och människor i rörelse	34
Sammankopplad kärna med regional tillgänglighet	39
Hållbara resor och hållbara transporter	40
Smidig mobilitet och hållbara parkeringstjänster	41
Ett tydligt och finmaskigt gatunät	43
Naturnära och hållbar stadskärna	44
Närheten till naturen präglar hela området	48
Generös grönska med höga vistelsevärden och plats för rekreation	50
Hållbar och klimatanpassad	53
Inzoomningar delområden	56
Hållbar planering över tid	66
Förutsättningar och utmaningar	68
Utredningar	73

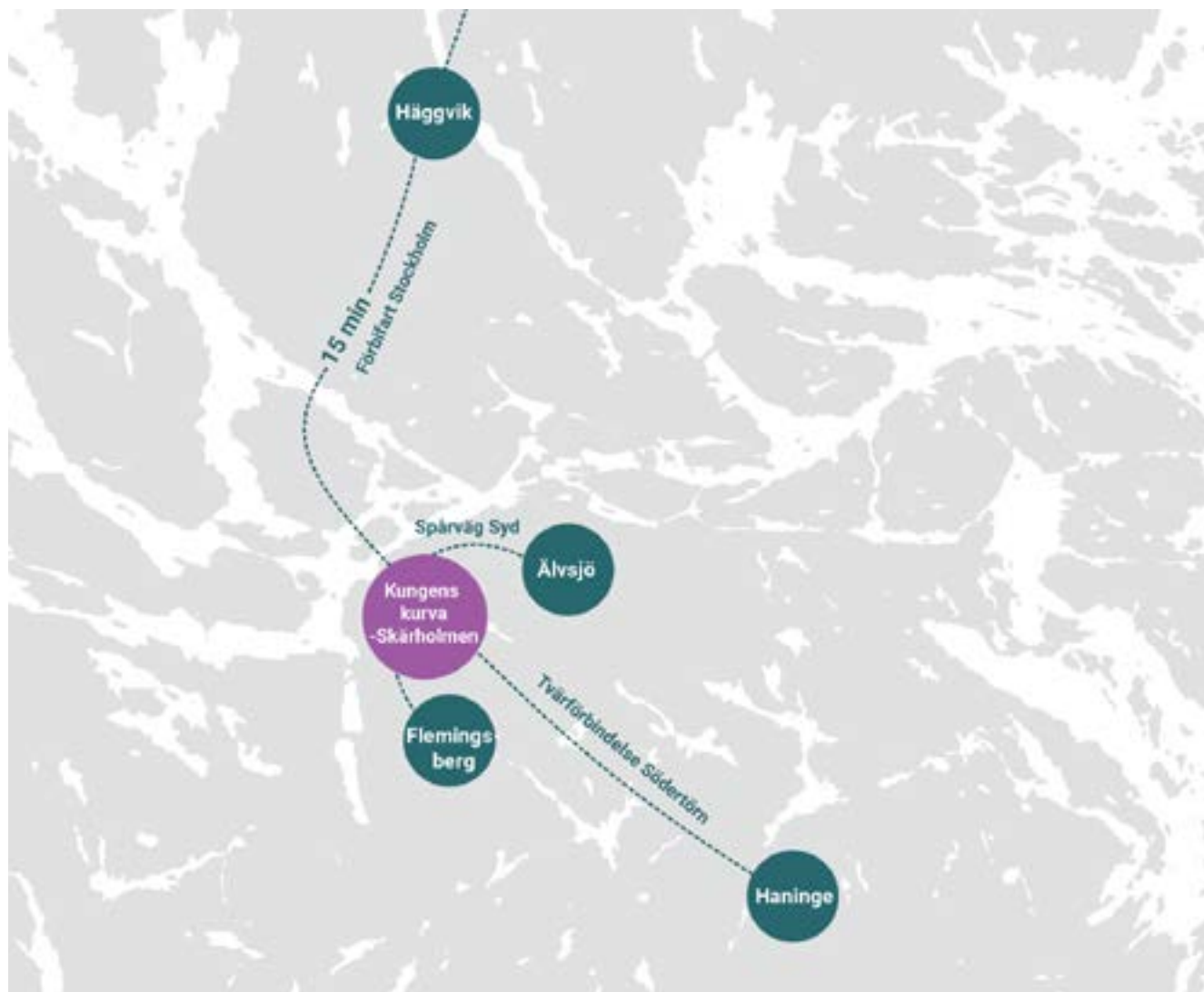
Inledning

Del i en flerkärnig regional struktur

Den regionala utvecklingsplanen för Stockholmsregionen (RUF5 2050) visar en riktning där Stockholmsregionen ska utvecklas till en flerkärnig huvudstad. Planen pekar ut åtta regionala stadskärnor utöver den centrala regionkärnan, där Kungens kurva-Skärholmen är en. Kungens kurva ligger i Huddinge kommun och Skärholmen i Stockholms stad.

De regionala stadskärnorna ska utvecklas med koncentrerad, tät och sammanhållen bebyggelse i de bästa kollektivtrafiklägena. Här skapas goda förutsättningar för en snabb och hållbar tillväxt av bostäder, arbetsplatser och högre utbildning samt kommersiell och offentlig service utanför den centrala stadskärnan utan att bebyggelsen glesas ut och bilresorna ökar.

Mellan 2030 och 2040 har stora beslutade satsningar på infrastruktur placerat Kungens kurva-Skärholmen mitt i Stockholmsregionen baserat på restiden hit. Den ökade tillgängligheten gynnar både tillväxten för ett starkt lokalt och regionalt näringsliv, arbetsmarknaden och attraktiviteten för bostäder och upplevelser över tid.

Karta över regionen med de planerade infrastrukturprojekten som sätter Kungens kurva i ett nytt sammanhang.

Gemensam vision för den regionala stadskärnan

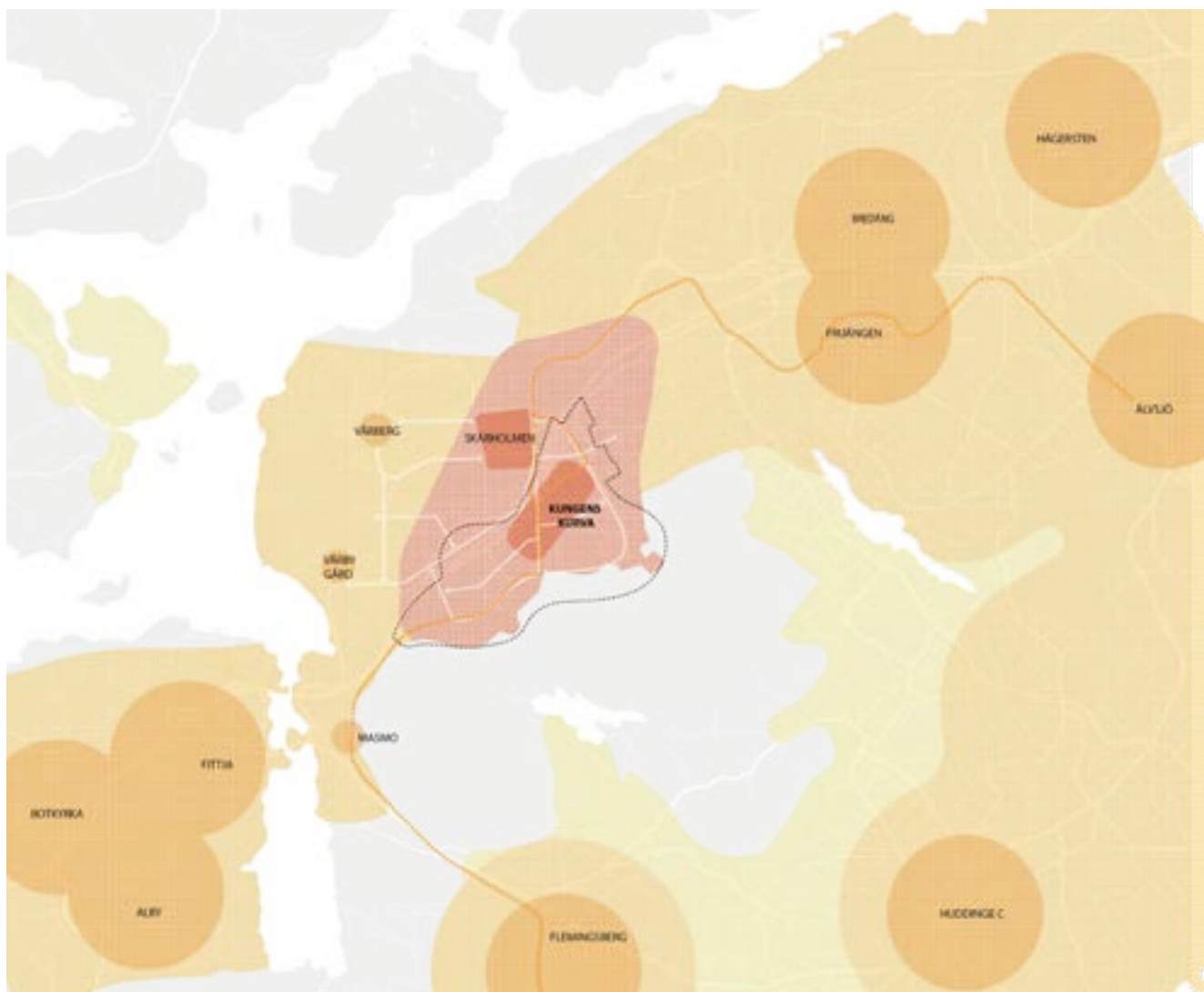
Huddinge kommun har tillsammans med Stockholms stad tagit fram en gemensam vision för den regionala stadskärnan. Syftet med visionsarbetet var att kommunerna tillsammans skulle enas kring en bild för utvecklingen av den regionala stadskärnan på en övergripande nivå. Tillsammans landade kommunerna i följande gemensamma skrivning som dock inte är beslutad:

”Från enskilda öar till en sammanhållen stadsdel – med maximerad kontakt och utbyte mellan noder och delområden.”

Under 2019 gjordes ett större omtag i samband med att båda kommunerna behövde konkretisera utvecklingstankarna på respektive sida av kommungränsen. Arbetet fokuserade på att skapa ett gemensamt kartunderlag och konceptstruktur.

Konceptet bygger på tre strategier för utvecklingen med utgångspunkt i karaktärsfulla noder, rumsliga nätverk och naturliga samlingspunkter. De tre strategierna är:

- Skapa nya eller utveckla befintliga noder där bebyggelse och mötesplatser vävs till en stadsmässig helhet.
- Skapa nya nerver för rörelse genom området som länkar och bidrar till stadsliv och bidrar till mer finmaskiga rörelser mellan stadsdelens olika områden.
- Skapa ett aktivt grönt stadsparksstråk som involverar och bildar kontaktytor med sina stadsdelar och skapar tentakler ut i naturområdena.

Kartan redovisar intentionen om en sammanlänkad regional stadskärna som knyter an till sin omgivning. Rött visar Kungens kurva-Skärholmens regionala stadskärna. Orange cirklar visar närliggande regionala kärnor samt mindre centrum i närområdet. Orange linje visar planerad dragning för Spårväg syd.

Utvecklingsplanen konkretiserar översiktsplanen

Utvecklingsplanen för Kungens kurva är en konkretisering av den kommunövergripande översiktsplanen (ÖP) som i sin tur utgår från den regionala utvecklingsplanen för Stockholm (RUF 2050). Utvecklingsplanen syftar till att säkerställa att översiktsplanens intentioner och markanvändning genomförs och utgör steget mellan översiktsplan och detaljplan. Utvecklingsplanen omfattar strukturer som tar plats och som inte går att lösa inom enskilda planprojekt såsom grön- och blåstruktur samt övergripande trafikinfrastruktur. Den fortsatta processen kommer att följas av detaljplan och genomförande.

Det kan ibland finnas behov av att ta fram fördjupat kunskapsunderlag för ett större område för att kunna ta ställning till genomförbarheten av ett enskilt projekt. Det kan till exempel handla om åtgärdsvalsstudier för trafikåtgärder, lösningar för hantering av dagvatten och skyfall, lokaliseringsstudier för kommunalt finansierad service med mera.

Sammanfattningsvis syftar utvecklingsplanen till att:

- Ge en sammanhållen idé för hur området ska utvecklas över tid. Genom utvecklingsplanen skapas förutsättningar för att kommande projekt hänger ihop som en helhet.
- Ge ramar och riktlinjer för kommande planering och investering.
- Vara ett underlag för fortsatt dialog om utvecklingen av Kungens kurva med verksamma, besökare och boende i närområdet.

Utvecklingsplanen är ett övergripande strategiskt dokument. Den är vägledande för utvecklingen men inte juridiskt bindande. Processen är inte lagreglerad i plan- och bygglagen. I efterföljande detaljplanering och genomförande finns en rad andra styrdokument till exempel olika typer av program, strategier och handlingsplaner som styr och vägleder arbetet.

Utvecklingsplanen visar möjlig utveckling i Kungens kurva på lång sikt fram till 2050 eller ännu längre. När och om utvecklingen faktiskt sker beror förutom på statliga investeringar, marknadens och fastighetsägarnas intresse även på kommunens ekonomiska förmåga.

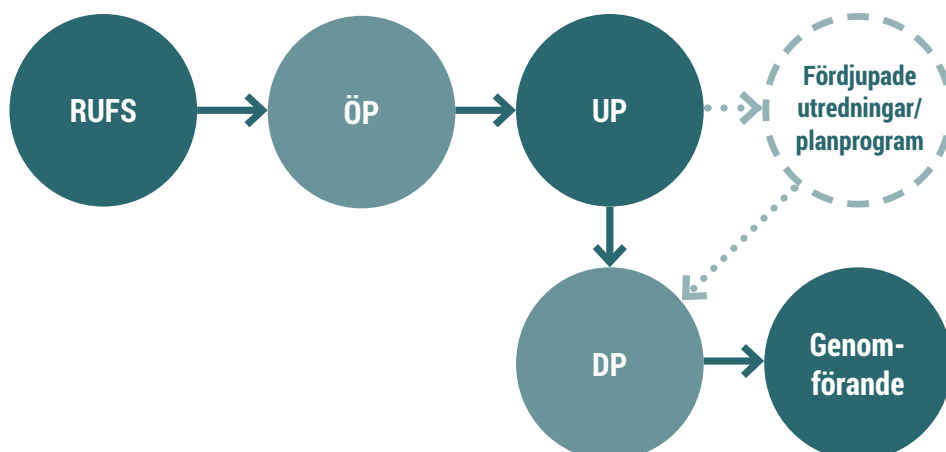
Med utvecklingsplanen vill Huddinge kommun säkerställa en process som tål upp- och nedgångar i konjunkturen. Planen ska också ge ett stabilt ramverk som ska fungera som en långsiktig plan för att möta ett framtida behov av en funktionsblandad och tät bebyggelse i en växande region.

Arbetet med att ta fram utvecklingsplanen har skett i dialog med lokala intressenter i Kungens kurva.

Hållbar utveckling

Städernas utveckling och urbaniseringen spelar en avgörande roll för social, ekonomisk och ekologisk hållbarhet. Utvecklingsplanen är framtagen i linje med FN:s globala mål. Utvecklingsplanen tar även hänsyn till FN:s konvention om barnets rättigheter som blev svensk lag i januari 2020. En barnkonsekvensanalys har tagits fram som underlag till utvecklingsplanen.

Bilden visar utvecklingsplanens roll som del i planprocessen.

Geografiskt läge och avgränsning

Kungens kurva är beläget ca 15 km söder om Stockholms centrala delar i den nordvästra delen av Huddinge kommun. Området omges av stadsdelarna Segeltorp i öst, som till största delen består av småhus, samt Vårby i sydväst, som till stora delar består av flerfamiljshus från 70-talets miljonprogram men även två småhusområden samt ett lokalt centrum. Norr om Kungens kurva, på andra sidan E4/E20, ligger Skärholmen som har flerfamiljshus från 60-talets miljonprogram samt Skärholmens centrum. I syd och sydöst gränsar Kungens kurva mot Gömmarens naturreservat

som består av regionalt värdefull natur och är ett viktigt rekreationsområde.

Geografiskt omfattar utvecklingsplanen Huddinges del av den regionala stadskärnan Kungens kurva- Skärholmen. Området är i huvudsak beläget söder om E4/E20 men området Lindvreten som är beläget i nord väst tillhör också Huddinge kommun och ingår i utvecklingsplanens geografiska avgränsning.

Kartan visar utvecklingsplanens geografiska läge och avgränsning.

Historisk tillbakablick

Det var den 28 september 1946 som kung Gustav V:s bil sladdade ner i diket, då mitt ute i ingenstans, på väg från en jakt på Tullgarn till middagen på slottet. Alla i bilen klarade sig oskadda och kungen blev enligt uppgift inte ens blöt om fötterna när han klev ur den dikeskörda bilen. Föga visste han att han där och då markerade ett nytt landmärke och en ny destination. Markområdet i anslutning till dikeskörningen, där Skärholmens centrum ligger idag, tillhörde ursprungligen Smista gård. Området var på den tiden ett jordbrukslandskap med skogklädda höjder och dalgångar. Genom trakten gick Södertäljevägen som sedan 1953 hade motorvägsstandard med 7,5 meter breda, dubbla körbanor i varje riktning och en fem meter bred mittremsa. När Tore Jakobson öppnade två ESSO-mackar i området dök återigen begreppet Kungens kurva upp. Namnet fastnade och är numera det officiella namnet på området söder om E4/E20.

Vårby gård och Skärholmens gård i Huddinge hade köpts av Stockholm 1931 respektive 1944. I 1952 års generalplan föreslogs att tunnelbanan skulle dras vidare från Mälärhöjden till de nyligen köpta områdena i sydväst. När Stockholm avslutat förhandlingarna med fastighetsägarna påbörjade staden markförhandlingar med Huddinge vilket resulterade i den

uppmärksammade "Vårbyaffären". Uppgårelsen gick ut på att Stockholm skulle inkorporera de delar av Vårby gård som låg i direkt anslutning till Stockholm medan Huddinge skulle få köpa större delen av Vårbyegendomen där ibland Kungens kurva. Priset per kvadratmeter var mycket lågt och motiverades med en klausul om att marken i huvudsak skulle användas för friluftsliv. Huddinge började dock omedelbart en försäljning av tomter inom norra delen av friluftsområdet till privata företag. Så kom det sig att IKEA, Esso och Metro etablerades i Kungens kurva.

Kungens kurva har utvecklats i etapper sedan mitten av 1960-talet. Fram till 1980-talet planlades och utvecklades området för kontor och industrier. Bland annat uppfördes lokaler för verkstäder, kontor och laboratorier för LM Ericssons räkning. Under mitten av 1990-talet ökade efterfrågan på etablering av handel inom Kungens kurva och dagens regionala handelsområde i områdets östra del började växa fram. 2001 kompletterades området med upplevelsebaserad verksamhet när nöjescentret Heron City öppnades med Nordens största multibiograf som huvudattraktion. Nöjesinriktning har sedan dess till viss del ersatts av handel.

1946

Gustav V dikeskörning, 28 september 1946. Foto: Okänd fotograf, Huddinge kommun.

1990

Kungens kurva tidigt 90-tal. Foto: Okänd fotograf, Huddinge kommun.

Området idag

Kungens kurva är idag en destination för handel och upplevelser. Områdets tillgänglighet bygger i stor grad på personbilstrafik och bussar vilket lämnat tydliga spår i den bebyggda miljön. Ytor för gång och cykel samt vistelseytor saknas och stora ytor upptas av parkering. Få människor rör sig ute i den offentliga miljön vilket, särskilt kvällstid, bidrar till otrygghet.

E4/E20 är en barriär som separerar Kungens kurva från Skärholmen och Vårby gård. Det finns få kopplingar mellan områdena. Inom området är det dominerande inslaget stora hårdgjorda ytor för parkering och en trafikal struktur med storskaliga gaturum där bilen prioriteras. Det är svårt att röra sig till fots eller med cykel i och till området på grund av de många barriärer som finns. Målpunkter och funktioner är i hög grad spridda över området. Många delar av gång- och cykelnätet har eller ska rustas upp men för att tillgängliggöra området för gående och cyklister behövs fler gena tillägg. Kungens kurva trafikeras av både lokal- och stomnätbussar men har ingen spårtrafik idag.

Området omges av stora gröna kvaliteter i form av Gömmarens naturreservat. Inom området saknas det däremot gröna ytor,

ekosystemtjänster och ytor för rekreation. Det finns dock gott om möjligheter till rekreation i utkanterna av området vid Segeltorps idrottsplats som inrymmer ridskola, konstgräsplaner, ishall med mera.

Kungens kurva har stor dragningskraft som en nationell, regional och lokal destination med ett stort utbud av kommersiell service. Kungens kurva-Skärholmen är en av Skandinaviens största handelsplatser utanför citykärnorna. Handeln omsätter cirka 7,3 miljarder kronor årligen och cirka 30 miljoner människor besöker området varje år. I området finns bland annat världens näst största IKEA, Nordens största biografanläggning Filmstaden Heron City och flera internationella företag. Handeln har under hela 2000-talet omvandlats och e-handeln tar allt större marknadsandelar. Utvecklingen för handelsområdet har varit god men idag sker omstrukturering av butiksytor för omnikanallösningar.* Givet de utmaningar den växande regionen står inför samt trender som påverkar utvecklingen behöver utvecklingsplanen ge förutsättningar för att Kungens kurva även fortsättningsvis ska ha en stark attraktionskraft.

* Omnikanal betyder kombination av digital och fysisk handel.

2023

Kungens kurva shoppingcenter. Foto: Huddinge kommun.

Ortofoto på området.

Målbild Kungens kurva

För att behålla Kungens kurvas attraktionskraft behöver platsens olika områden utvecklas med blandade och varierade funktioner. Handelsplatsen är kvar men är mer sammankopplad och orienterbar. Bostäder adderas till området och Kungens kurva kopplas samman med Skärholmen för att dra nytta av mängden människor som rör sig på platsen.

Målbild - Dynamisk livfull destination och naturnära stadskärna

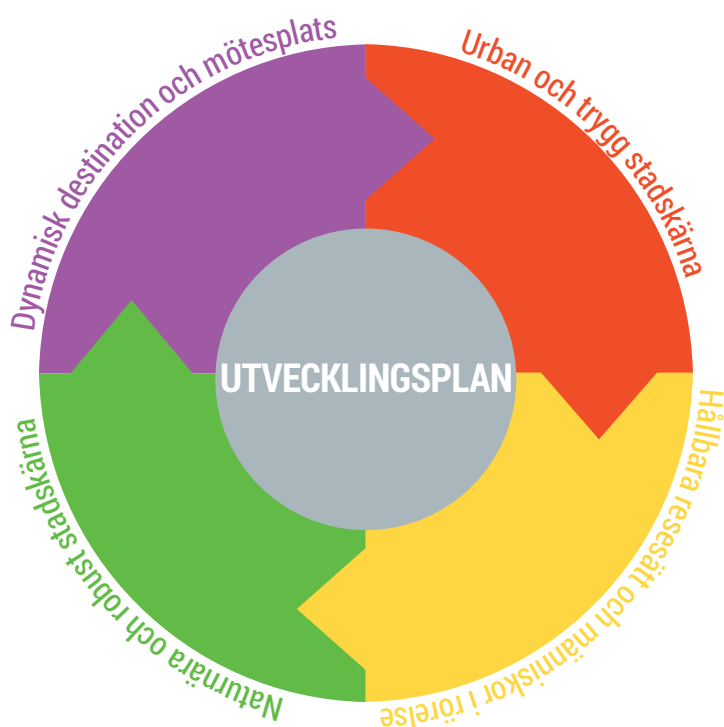
I utvecklingsplanens målbild är Kungens kurva en tillgänglig lokal, regional och nationell destination. Kungens kurva är en levande regional stadskärna med handel och en mångfald av bostäder, mötesplatser, arbetsplatser, målpunkter och funktioner där människor kan mötas, bo och verka. Kungens kurva har också unika gröna kvaliteter och närheten till naturen präglar hela området.

Så nås målbilden

För att anta platsens utmaningar och nå visionen för den regionala stadskärnan Kungens kurva-Skärholmen 2050 finns fyra bärande strategier. Strategierna ska visa vägen för den förflyttning som tar Kungens kurva vidare från ett populärt handelsområde och besöksmål till en dynamisk livfull destination och naturnära stadskärna med en mångfald av bostäder, mötesplatser, arbetsplatser, målpunkter och funktioner där människor kan mötas, bo och verka. För varje bärande strategi finns ett antal delstrategier som förtydligar vad som är prioriterat för utvecklingsplanens olika delar.

Delstrategierna beskriver hur respektive strategi uttrycks i den fysiska miljön när kommunen, fastighetsägare och andra intressenter arbetar tillsammans för att förverkliga målbilden. Den struktur som föreslås och de bärande strategierna ska ses som ett ramverk, stöd och styrning för fortsatt planering.

På de kommande sidorna presenteras de fyra bärande strategierna och delstrategierna kapitelvis med tillhörande diagram och bilder.

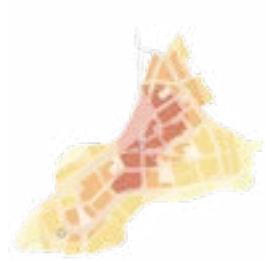

MÅLBILD

DYNAMISK LIVFULL DESTINATION OCH NATURNÄRA STADSKÄRNA

Bärande strategier

Dynamisk livfull destination och mötesplats

Urban och trygg stadskärna där människor kan mötas

Hållbara resesätt och människor i rörelse

Naturnära och hållbar stadskärna

Delstrategier

Upplivserik destination
Livfull stad
Attraktivt för etablering av arbetsplatser
Nära till lokala målpunkter

Stark identitet med historisk förankring
Varierad och tät stadsmiljö
Varierad stadssiluett
Trygg och attraktiv stadsmiljö

Sammankopplad kärna med regional tillgänglighet
Hållbara resor och hållbara transporter
Smidig mobilitet och hållbara parkeringstjänster
Ett tydligt och finmaskigt gatunät

Närheten till naturen präglar hela området
Generös grönska med höga vistelsevärden och plats för rekreation
Hållbar och klimatanpassad

UTVECKLINGSPLAN

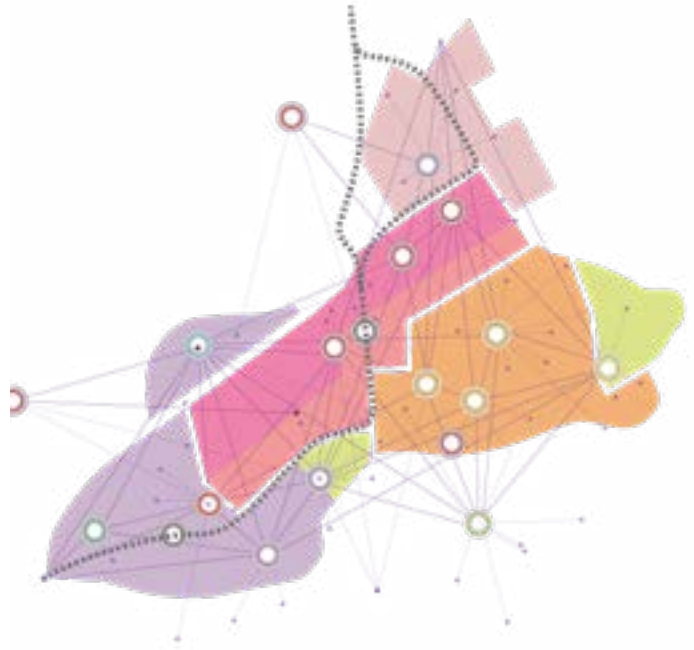
Fyra bärande strategier

1

Dynamisk livfull destination och mötesplats

Kungens kurva är en lokal, regional och nationell destination med handel, en mångfald av mötesplatser, målpunkter och funktioner. Det är en levande stadskärna som fungerar som destinationsmål samtidigt som den erbjuder bostäder, arbetsplatser, samhällsservice och andra typer av funktioner. I Kungens kurva finns mötesplatser och aktiviteter för olika tider på dygnet och olika tider på året. Det skapar förutsättningar att umgås, leka, idrotta, besöka, arbeta, handla, utbilda sig och slappna av.

- Kungens kuras identitet som destinationsmål tas tillvara och utvecklas till en upplevelserik destination som erbjuder ett brett utbud av upplevelser, tjänster och mötesplatser för alla.
- En stadskärna full av liv och innehåll möjliggörs genom en funktionsblandning som bidrar till att fler människor rör sig till och från en plats eller vistas i stadsmiljön fler tider på dygnet.
- Nyetablering och utveckling av befintliga arbetsplatser stöds och uppmuntras för att ytterligare stärka Kungens kurva som en sammankopplad regional nod och varierat destinationsmål.
- Ett brett utbud av samhällsservice är en integrerad del av stadskärnan och finns nära för ett enklare vardagsliv.

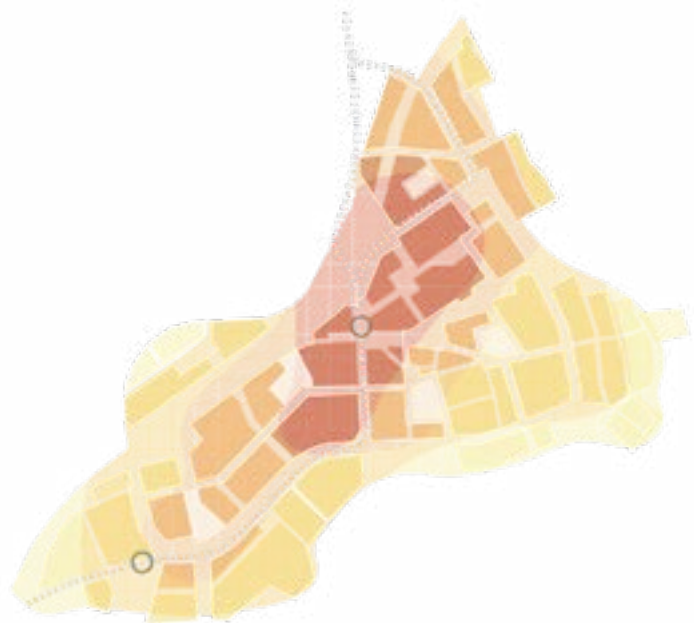

2

Urban och trygg stadskärna där människor kan mötas

I Kungens kurva är den byggda miljön utformad med en attraktiv blandning av arkitektur och funktioner. Det är en plats där människor kan mötas, bo och verka oavsett bakgrund eller förutsättningar. En tätare sammanhållen stadskärna med många mötesplatser och funktioner bidrar till fler människor i rörelse, vilket skapar förutsättningar för ett rikt och tryggt stadsliv.

- Platsens nuvarande karaktär som handelsplats tas tillvara, utvecklas och lyfts till att bli en identitetsskapande faktor som ger stadskärnan sin egen prägel med en historisk förankring.
- Den byggda miljön utformas med en variationsrik arkitektur med olika typologier och skala. Delområdena får olika karaktär genom en blandning av täthet och funktioner.
- Utvecklingsplanen möjliggör en varierad stadssiluett som markerar Kungens kurva mot E4/E20 och den nya bebyggelsen har en anpassad skala i mötet med omkringliggande stadsdelar.
- Stadsmiljön utformas med trygga, attraktiva och inkluderande platser där människor kan mötas.

3

Hållbara resesätt och människor i rörelse

Kungens kurva är en regionalt tillgänglig och sammankopplad stadsdel. Det är enkelt att resa och röra sig inom Kungens kurva såväl som till omkringliggande områden och ut i regionen. I Kungens kurva erbjuds möjlighet till kapacitetsstark kollektivtrafik och prioritering av gång och cykel. Det är gott, lätt och tryggt att röra sig inom området som gående och cyklist. Samnyttjande och samlokalisering för ytkrävande parkering tillsammans med mobilitetstjänster utvecklas för att uppmuntra hållbara resesätt.

- Genom sin unika regionala läge och med ett sammankopplat gatunät både inom och till omkringliggande områden, kommer det att vara enkelt att röra sig inom kärnan och ut i regionen.
- Kungens kurva kommer fortsatt att generera ett stort antal resor och transporter av olika slag. För att bibehålla områdets attraktivitet som handelsplats och verksamhetsområde när nya invånare tillkommer behöver resor och transporter styras om och i viss mån samsas i större utsträckning.
- Samordning av parkerings- och mobilitetstjänster möjliggörs för att säkerställa effektiv markanvändning och uppmuntra hållbara resesätt. När Kungens kurva utvecklas behöver dagens ytor för biltrafik och parkering omorganiseras.

4

Naturnära och hållbar stadskärna

Närheten till natur- och grönområden samt sjöarna Gömmaren, Långsjön och Mälaren gör stadskärnan unik. Genom tydliga entréer till Gömmarens naturreservat kan den rekreativa funktionen stärkas lokalt men även som destination för besökare. Ett nätverk av parker av olika storlek fylls med ett varierat innehåll. Kungens kurvas identitet som mötesplats och plats för rekreation stärks genom varierade livsmiljöer för vistelse, aktivitet, idrott och möten. Gröna samband kopplar samman och förstärker värdefulla ekologiska områden. När staden förtätas tillförs och utvecklas ekosystemtjänster för att bidra med värden i stadsmiljön samt för att skapa ett klimatanpassat och tåligt område.

- Förstärkta kopplingar och tydliga entréer möjliggörs vilket förbättrar tillgängligheten och tar tillvara på de unika kvaliteter som Gömmarens naturreservat erbjuder. Befintlig grönska inkluderas i grönstrukturen och blir till identitetsskapande faktorer.
- Ett nätverk av generösa, centrala och attraktiva parker, lekplatser och andra rekreationsytor möjliggörs vilket ger plats för integrerad grönska och mötesplatser i nära anslutning till bebyggelsen. Kungens kurvas identitet som plats för rekreation stärks genom varierade livsmiljöer för vistelse, aktivitet och möte. Grönskan bidrar till att göra området mer attraktivt. Platserna är tillgängliga och gratis för barn, unga och gamla och för de som bor, verkar i och besöker Kungens kurva.
- Ett nytt finmaskigt och hållbart blå-grönt nätverk förstärker de ekologiska sambanden i området. Ekosystemtjänster och vattenhantering integreras i gaturummen och bidrar till ett klimatanpassat och tåligt område.

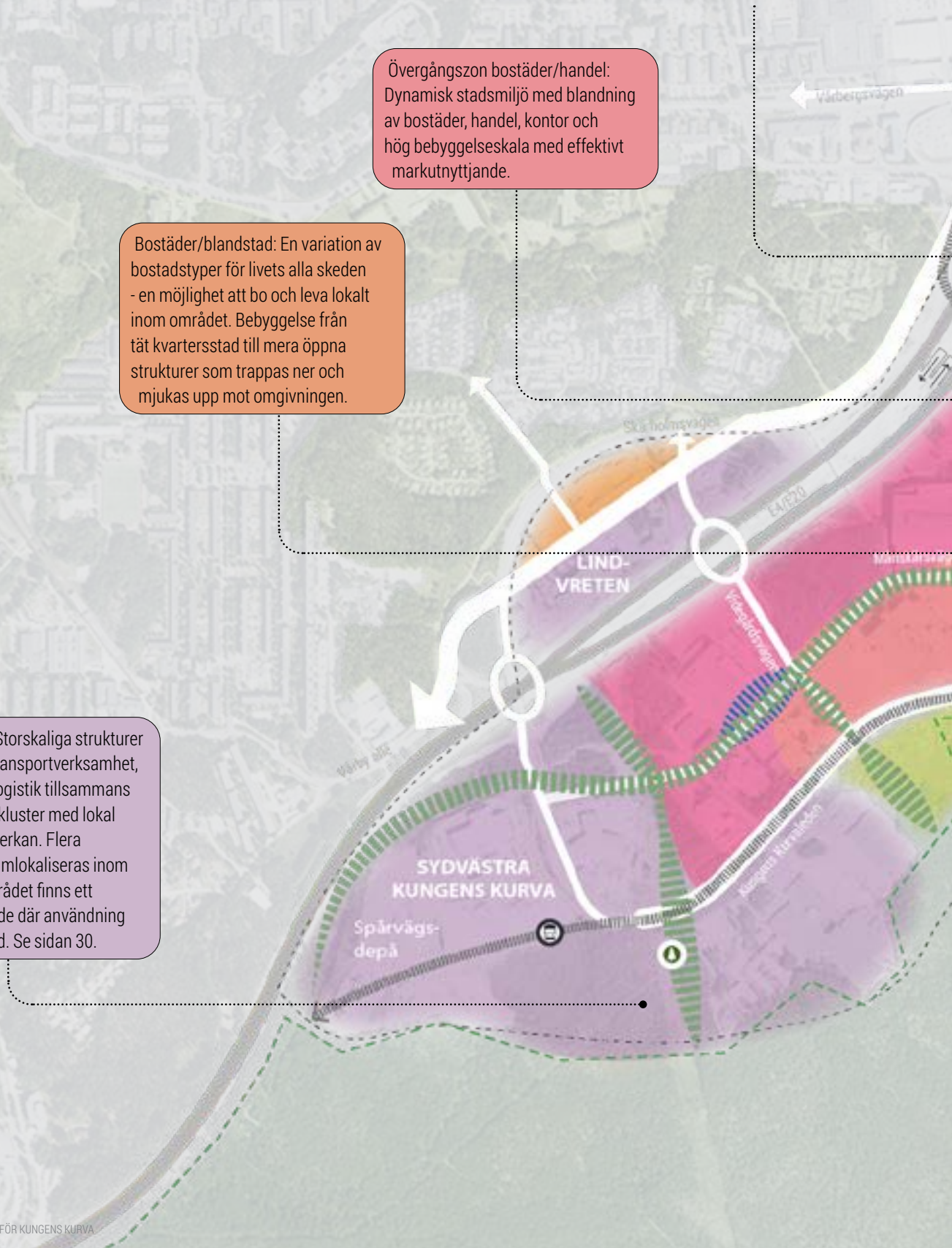
Kungens kurva år 2050

Intensiv volymhandel:
Handelsområde med "hela dygnet"-
perspektiv. Upplevelser med
både kommersiella och allmänna
mötesplatser.

Övergångszon bostäder/handel:
Dynamisk stadsmiljö med blandning
av bostäder, handel, kontor och
hög bebyggelseskala med effektivt
markutnyttjande.

Bostäder/blandstad: En variation av
bostadstyper för livets alla skeden
- en möjlighet att bo och leva lokalt
inom området. Bebyggelse från
tät kvartersstad till mera öppna
strukturer som trappas ner och
mjukas upp mot omgivningen.

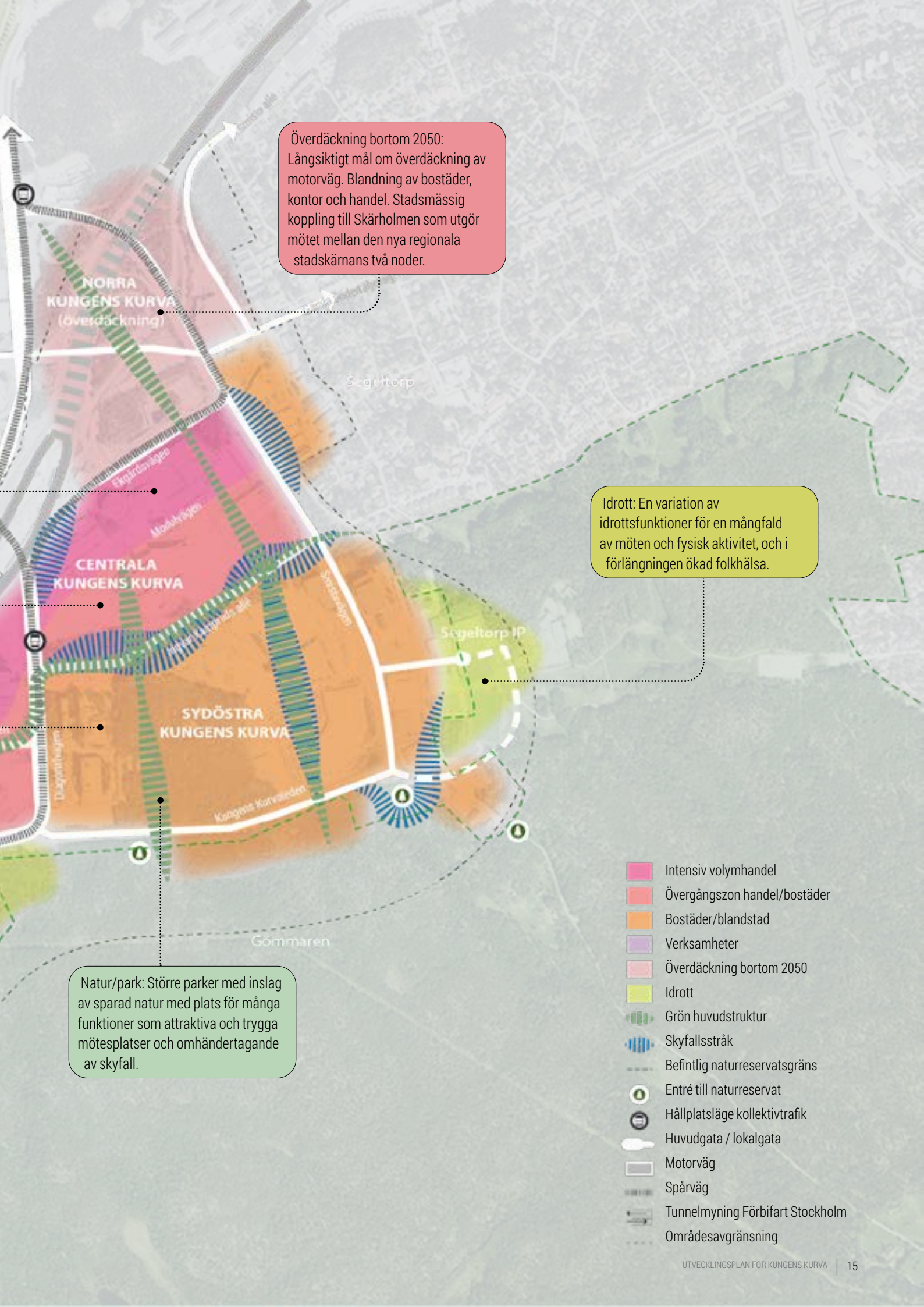
Verksamheter: Storskaliga strukturer
med inriktning transportverksamhet,
tyngdpunkt närlogistik tillsammans
med utbildningskluster med lokal
näringslivssamverkan. Flera
verksamheter samlokaliseras inom
zonen. Inom området finns ett
utredningsområde där användning
inte är fastställd. Se sidan 30.

Överdäckning bortom 2050:
Långsiktigt mål om överdäckning av motorväg. Blandning av bostäder, kontor och handel. Stadsmässig koppling till Skärholmen som utgör mötet mellan den nya regionala stadskärnans två noder.

Idrott: En variation av idrottsfunktioner för en mångfald av möten och fysisk aktivitet, och i förlängningen ökad folkhälsa.

Natur/park: Större parker med inslag av sparad natur med plats för många funktioner som attraktiva och trygga mötesplatser och omhändertagande av skyfall.

- Intensiv volymhandel
- Övergångszon handel/bostäder
- Bostäder/blandstad
- Verksamheter
- Överdäckning bortom 2050
- Idrott
- Grön huvudstruktur
- Skyfallsstråk
- Befintlig naturreservatsgräns
- O Entré till naturreservat
- H Hållplatsläge kollektivtrafik
- Huvudgata / lokalgata
- Motorväg
- Spårväg
- Tunnelmyning Förbifart Stockholm
- Områdesavgränsning

1 Dynamisk livfull destination och mötesplats

Inspirationsbild som visar visionen om Kungens kurva som en levande stadsmiljö under hela dygnet

1 Dynamisk livfull destination och mötesplats

En storskalig handelsdestination idag

Kungens kurva är en plats med såväl lokala, regionala som nationella besökare. Besökare kommer främst hit för upplevelser, handel och arbete. Kungens kurva-Skärholmen är Skandinavien största handelsplats utanför citykärnorna och i området finns bland annat världens näst största IKEA, Nordens största biografanläggning Filmstaden Heron City och flera internationella företag. Att E4/E20 ligger i anslutning till området med flera på- och avfarter är en av handelsplatsens stora konkurrensfördelar. Det är enkelt att nå Kungens kurva med bil och den goda tillgängligheten lockar många aktörer att etablera sig i området.

I handelsområdet finns mötesplatser med kommersiell inriktning som skapar besök till området även under kvällstid. Idag är utbudet begränsat till ett par aktörer och sårbarheten för områdets kvällsekonomi är tydlig. Få mötesplatser och miljöer finns för icke-kommersiellt syfte. I sydöstra hörnet möts människor som vill idrotta eller ta sig ut i Gömmarens naturreservat. Närheten till Gömmaren är en tillgång men entréerna till naturreservatet är få och otidliga.

Utvecklingsplanens mål är att minska avstånden mellan funktioner och byggnader och skapa förutsättningar för att underlätta orienterbarheten. Många byggnader rymmer idag storskalig handel och verksamheter. Byggnaderna ger ett slutet intryck genom att de till exempel har få fönster eller är omgärdade av stängsel. Utformningen signalerar att platsen är av privat karaktär vilket gör det svårt att röra sig till fots eller med cykel mellan funktionerna och ta plats i gaturummet. I sydvästra Kungens kurva finns fordons-gymnasiet som samverkar med fordonsklustret i området. I Kungens kurva finns cirka 6500 arbetsplatser där hälften är inom handel och hälften är inom andra branscher som distribution, verkstad och många tjänste- och serviceföretag. I området finns i dagsläget få kontor.

Framtidens dynamiska destination

Genom att tillföra nya och mer blandade funktioner, attraktiva stadskvaliteter och samtidigt vidareutveckla platsens nuvarande identitet som besöksmål uppstår en unik möjlighet att skapa en intressant blandning som bidrar till en livfull regional stadskärna. Kungens kurva utvecklas över tid från att vara ett besöksmål för handel, upplevelser och arbete till att bli en livfull och dynamisk destination. Här finns handel men också en mängd mötes- och upplevelsemöjligheter samt arbetsplatser, bostäder och samhällsservice. Det handlar om att skapa icke-kommersiella mötesplatser så som lekplatser, torg, bibliotek, föreningslokaler, fritidsgårdar och kulturskola som riktar sig till

flera målgrupper. Det handlar också om att arbeta med tillfälliga såväl som permanenta åtgärder för att skapa kvalitet och förnyelse till platsen. Kulturella och kreativa näringar utvecklar upplevelsemöjligheterna för invånare och besökare, skapar arbetstillfällen, ökar platsens attraktivitet och tillför ökade värden för handels-, café- och restaurangbranschen. Genom att komplettera Skärholmens kulturutbud skapas en bredd av kulturella och kreativa näringar inom den regionala stadskärnan. En förstärkning av Kungens kurvas befintliga kvaliteter medför en stor potential att utveckla nya regionala och nationella mötesplatser för kultur. Evenemang och öppna kultur- och upplevelseverksamheter genererar dessutom en kvällsekonomi och tillför trygghet och liv genom att befolka gator och torg fler timmar på dygnet. Syftet är att skapa fler anledningar till att vistas i Kungens kurva och att få en trygg och livfull destination.

Handelsplats i förändring

I en föränderlig värld med megatrender som digitalisering står fysiska handelsplatser inför stora utmaningar och möjligheter. De traditionella butikerna kompletteras med omnikanaler för att ge konsumenten möjlighet att besöka handelsplatsen men i större utsträckning även få varor hemskickade direkt. En stegvis utveckling sker för att anpassa handeln till förändrade förutsättningar samtidigt som ytterligare besöksanledningar adderas till området. I handelsområdet vill besökare handla men även stanna kvar för att äta eller ta del av möten och upplevelser. Möjligheten att röra sig inom området mellan butiker ökar och Spårväg syds spårstations placering mitt i handelsplatsen möjliggör för fler besökare och lättare access till området. Genom att erbjuda ett stort utbud och möjlighet att utträta ärenden, umgås och uppleva nya varor, tjänster och aktiviteter kommer handelsplatsen även i framtiden att ha en betydande roll. Tillgängligheten är ypperlig med närheten till E4/E20 och den kommer öka ytterligare med tvärförbindelsens öppnande och utbyggnaden av Spårväg syd.

Delstrategier

Den bärande strategin, Dynamisk livfull destination och mötesplats, går att bryta ner i följande fyra delstrategier vilka presenteras närmare i kommande kapitel.

Upplevelserik destination

Livfull stad

Attraktivt för etablering av arbetsplatser

Nära till lokala målpunkter

Konceptdiagram som visar en intention om flöden mellan olika områdens målpunkter.

- Intensiv volymhandel
- Övergångszon handel/bostäder
- Bostäder/blandstad
- Verksamheter
- Överdäckning bortom 2050
- Idrott
- Noder (symboliskt placerade)

Upplevelserik destination

Kungens kurvas identitet som destinationsmål tas tillvara och utvecklas till en upplevelserik destination som erbjuder ett brett utbud av upplevelser, tjänster och mötesplatser för alla.

Destinationsmål

I samband med utvecklingen av området står Kungens kurvas identitet som besöksmål i fokus och utvecklas för att fortsätta vara en plats människor besöker och aktörer vill etablera sig på. Handeln kommer även fortsättningsvis att vara en kärnverksamhet och det finns plats för ett stort utbud av olika upplevelser som attraherar långväga såväl som lokala besökare. I Kungens kurva finns något att göra för alla oavsett bakgrund, ålder och intresse och här finns plats att mötas och umgås med nya människor, vänner och familj. Kungens kurva kan erbjuda en stor variation av målpunkter och ha en karaktär som varierar i de olika delarna som lockar en mängd besökare i olika syften.

Handel

Handel i stor skala utgör en tyngdpunkt i Kungens kurva med fokus i de centrala delarna. Ett gott skyltläge och god access till motorvägen och den framtida spårvägen är viktigt för handelsplatsens attraktionskraft.

Upplevelser och kultur

Till Kungens kurvas centrala delar kommer besökare för att ta del av upplevelser, för att vistas och träffa människor. Ett förbättrat stråk som är fullt av liv och innehåll sträcker sig mellan IKEA och Heron city. I centrala Kungens kurva stannar Spårväg syd och det finns gena kopplingar till Skärholmens centrum för gång och cykel och ut i resterande Kungens kurva och omkringliggande områden. I de mer verksamhetsintensiva delarna kan upplevelsebaserad kultur med ljudnivåer som inte naturligt samspelar med bostäder i den täta staden, så som klubbscener och konserter, beredas plats. Med de goda förbindelserna från kringliggande områden skapas naturliga vägar in för tillresande kulturproducenter och -konsumenter.

Idrott och rekreation

Till Kungens kurva, nära Segeltorps IP, kommer besökare och boende för att delta i idrottsarrangemang, fritidsaktiviteter och uppleva Gömmarens naturreservat. Idrotts- och rekreationsmöjligheterna ges utrymme att utvecklas för att lyfta platsen som upplevelsebaserad destination. Området består också av flera lokala målpunkter med samhällsservice, mindre arbetsplatser och många bostäder.

Verksamheter och utbildning

Sydvästra Kungens kurva består av en blandning av samhällsfunktioner och verksamheter i olika skala. Här finns plats för tillverkning i mindre skala, större servicefunktioner, distributionslösningar och kontorsplatser. På platsen finns även utbildning med koppling till verksamheterna på platsen med ambitioner att få högskolestatus på sikt. I sydvästra Kungens kurva föreslås en station för Spårväg syd och det finns gena kopplingar till Vårby gård, Skärholmen och till resten av Kungens kurva. Delar av området är i utvecklingsplanen markerat som utredningsområde vilket gör att utvecklingsinriktning behöver utredas vidare. I väntan på att kommunen har utrett området vidare är det möjligt att arbeta med tillfälliga etableringar på platsen för att pröva möjliga användningsområden och arbeta trygghetsskapande utifrån regionala och lokala behov.

Kungens kurva ska kopplas samman med Skärholmen i norr

Norra Kungens kurva utgörs av mötet med Skärholmen och är Kungens kurvas huvudentré för besökare. Här finns särskilt goda förutsättningar för olika typer av verksamheter, arbetsplatser och kontor. Denna del kommer att bidra till att koppla samman Skärholmen och Kungens kurva till en regional stadskärna. Genom samverkan med Stockholms stad finns möjlighet att skapa gemensamma och tydliga gaturum som på sikt knyter ihop den regionala stadskärnan där verksamheter och lokaler kan hjälpa till att länka samman den regionala stadskärnan. För att denna utveckling ska ske behöver bebyggelsen växa från respektive kommuns kärna för att till slut mötas i ett gemensamt park/torgrum som överdäckar motorvägen..

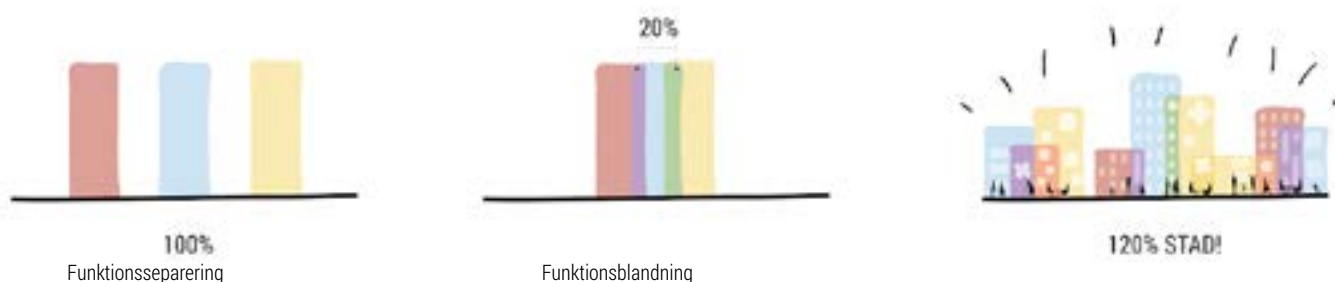

Diagram som visar hur nya kvaliteter och synergieffekter kan uppstå då olika funktioner blandas. Illustration: Mandaworks och Adept.

Livfull stad

En stad full av liv och innehåll möjliggörs genom en funktionsblandning som bidrar till att fler människor rör sig till och från en plats eller vistas i stadsmiljön fler tider på dygnet.

Blandning av besökare, arbetande och boende

En ökad funktionsblandning och utveckling av befintliga och nya funktioner attraherar en blandning av besökare, arbetande och boende i området som gör att Kungens kurva lever en större del av dygnet.

Besökare kommer till Kungens kurva för att uppleva, handla och vistas. Handelsplatsen, idrottsplatsen, naturreservatet och mötesplatser för kultur är de vanligaste besöksmålen. Boende i området rör sig mellan mötesplatser och funktioner som förskolor, skolor, hållplatser, livsmedelsbutiker, parker, idrottsaktiviteter, kulturskola, bibliotek och naturen. Arbetsplatser av olika slag finns i hela området och människor rör sig till och från sitt arbete genom främst kollektivtrafik, till fots och med cykel.

Livet mellan husen

Det är inte bara rörelse mellan olika målpunkter och det som pågår inne i byggnaderna som bidrar till den levande staden. Även livet mellan husen kan locka människor till att besöka en plats och vistas där vilket bidrar till en livfull stad. Det finns många sätt att levandegöra staden mellan husen och det är upp till varje lokal aktör, fastighetsägare och kommunen att bidra med spännande platser och utvecklingen av ett kvalitativt stadrum

som uppmuntrar till vistelse. Med kreativitet, samverkan och engagemang finns goda möjligheter att skapa intressanta platsbildningar, plats för aktivitet, vistelse och upplevelser. Även temporära platser är en möjlighet för att aktivera området under förändringsprocessen.

Några exempel på vilket sätt det går att arbeta med att levandegöra livet mellan husen:

Platsbildningar

Olika former av platsbildningar som uppmuntrar människor till att umgås, leka och slappna av levandegör livet mellan husen. Detta kan innebära såväl tillfälliga som permanenta lösningar som exempelvis olika former av sittytter, aktiviteter och givetvis stadens alla parker, stora som små.

Fritidsaktiviteter

Alla former av rekreations-, idrotts- och kulturaktiviteter samlar människor på olika platser vilket levandegör staden. Detta kan vara alltifrån en lekställning, ett pingisbord eller en scen och mycket mer.

Konst i stadsmiljön

Offentlig konst tillför upplevelser i stadskärnan genom att den bjuder in till samtal och reflektion. Den kan uppmärksamma, ge identitet och fungera som besöksmål genom att locka människor som vill se, uppleva och bygga minnen. Konst i stadsmiljön kan vara alltifrån skulpturer, markbeläggningar och ljusinstallationer till specialdesignade möbler och skyltning.

Dansbana Vårby. Foto: Huddinge kommun.

Attraktivt för etablering av arbetsplatser

Nyetablering och utveckling av befintliga arbetsplatser stöds och uppmuntras för att ytterligare stärka Kungens kurva som en sammankopplad regional nod och varierat destinationsmål.

Utveckling av näringslivet

Kungens kurva är en naturlig etableringsplats för näringsliv med sitt exceptionella tillgängliga läge i regionen. Befintligt näringsliv ska ges plats att utvecklas och växa. Dessutom möjliggörs för nya etableringar av varierande storlek. De kluster som finns ska ges möjlighet att utvecklas samtidigt som kompletteringar bör ske för att möjliggöra för en bredd av branscher.

Foto: Håkan Lindgren.

Handel

Området längs med motorvägen invid trafikplats Lindvreten Norra är en av Kungens kurvas viktigaste entréer och är särskilt viktig för utveckling av befintliga verksamheter och etablering av nya. Området ligger även strategiskt för kundintensiva verksamheter (handel eller upplevelser) som har nytta av skyltläget.

Handelsplatsen ska ges möjlighet att utvecklas för att fortsätta att vara den starka drivande kraften i området. Merparten av aktörerna som verkar inom handelsplatsen möter ett regionalt behov. Omnikanaler, det vill säga att digital och fysisk handel integreras, är en naturlig del av utvecklingen för handeln i området. Mindre aktörer som etablerar sig inom exempelvis nya bostadsområden kommer troligtvis att verka på en lokal marknad, det vill säga för boende i närområdet.

Verksamheter och kontor

I synnerhet i sydvästra Kungens kurva ges verksamheter inom produktion, logistik och industri möjlighet att utvecklas och växa. Generellt inom Kungens kurva ses addering av kontorsinslag som ett positivt inslag i området.

Utbildning

Utbildning är en viktig funktion att erbjuda i en stadsdel för att locka såväl boende som kompetent arbetskraft. Det finns möjligheter att vidareutveckla det transport- och fordonstekniska gymnasiet och även andra utbildningsinitiativ i området.

Kulturella och kreativa näringar

Som aktör inom kulturella och kreativa näringar ska det vara attraktivt att etablera sig i Kungens kurva. Det ska vara enkelt att etablera sig både tillfälligt och permanent med möjlighet att ta del av de nätverk, de synergier och den kompetens som platsen erbjuder.

Omgivningens kulturutbud lämnar utrymme för ett unikt kulturliv i Kungens kurva där potentialen att utveckla befintliga spår på platsen, såsom design, mode och film, är stor. Med ett proaktivt arbete för kulturetableringar där näringsliv, fastighetsaktörer och kommunen samverkar finns goda möjligheter att göra Kungens kurva till en plats för kreativitet där stora och små kulturarbetare berikar och medskapar stadskärnan.

Funktionsblandning

I de delar av Kungens kurva som ska vara funktionsblandade behöver de arbetsplatser som finns vara av det slag att de går att kombinera med bostäder. Detta kan bestå av olika former av verksamheter som bidrar med arbetstillfällen och vara alltifrån mindre kontor, verkstäder, förskolor, vårdlokaler, ateljéer, lokaler för föreningsliv och mycket mer som företrädesvis placeras i bottenvåningar.

Service

Uppförandet av upp till 10 000 bostäder innebär underlag för olika former av service, både kommersiell service och samhällsservice. Detta bidrar även med många nya arbetsplatser i området inom en mängd olika branscher.

Kvällsekonomi

Framtidens Kungens kurva har en stark kvällsekonomi och tillhandahåller ett brett utbud där människor nyttjar stadskärnan även kvällstid. Den ekonomiska hållbarheten stärks genom att dagens handelsutbud kompletteras med mer småskalig och upplevelsebaserad konsumtion. Kulturaktörer och restaurangnäring skapar tillsammans stadslivet i Kungens kurva efter dagens slut.

Foto: mostphotos.com.

Nära till lokala målpunkter

Ett brett utbud av samhällsservice är en integrerad del av stadskärnan och finns nära för ett enklare vardagsliv.

Samhällsfunktioner

I takt med att bostäder tillförs i Kungens kurva ökar också behovet av samhällsfunktioner såsom förskolor, skolor, äldreboenden, vård, tandvård, kultur, idrott och fritid. Att erbjuda närhet till samhällsservice gör ett område attraktivt och skapar ett enklare vardagsliv för de boende i området.

Förskolor och skolor

Behovet av nya förskolor och skolor prioriteras i utvecklingen i Kungens kurva. Bedömning av behovet av tillkommande skolor och förskolor utgår från de nyckeltal som Huddinge kommun använder vid lokalplanering. Behovet kan variera med typ av bostäder, storlek på bostäder och utbyggnadstakt. Det är viktigt att noga följa upp hur behovet av lokaler för skola och förskola kan lösas över tid. Behovet av att bygga nya lokaler beror bland annat på hur kapaciteten ser ut i befintliga skolor och förskolor vid aktuell tidpunkt och om toppbelastningar kan lösas genom tillfälliga lösningar. I samband med den fortsatta planeringen är det också viktigt att avsätta tillräckligt med ytor för funktionella grundskolor och förskolor. Lokalisering och ytbehov kommer att närmare studeras i samband med framtagandet av kommande skolstrukturplaner. Yta för utemiljön prioriteras och ska följa Huddinge kommuns riktlinjer för storlek på friyta vid förskolor och skolor.

Fler invånare skapar underlag för mer samhällsservice

När Kungens kurva förtätas med bostäder skapas underlag för mer och ny typ av service. Nedan är ett exempel på samhällsservice som skulle kunna möjliggöras när ca 10.000 nya bostäder utvecklas fram till år 2050.

- 20 nya förskolor
- 6 grundskolor
- 1 scen
- 1 bibliotek
- 1 biograf (finns redan på platsen)
- 1 utställningslokal
- 190 kulturskoleplatser
- 3 replokaler

Siffrorna är baserade på ett samband mellan antalet nya bostäder och samhällsservice. Dessa övergripande siffror beaktar inte utbyggnadstakt, upplåtelseform eller storlek på bostäder. Siffrorna för kulturverksamheter är baserade på dagens kulturutbud per invånare i Stockholms stad och är framräknade genom Kulturkalkylen. Kalkylen bygger på omfattande statistik från Stockholms stad, SCB och verksamma kulturorganisationer i Stockholm.

Att samla och samnyttja resurser bidrar till att samma lokal eller plats kan användas av olika personer eller organisationer vid olika tider på dygnet, under veckan eller året. Stråken som omger en lokal eller plats som samnyttjas bidrar till rörelse vilket skapar liv och trygghet. I efterföljande planering är det viktigt att samordna barnperspektivet och stadsbyggnadsperspektivet för att få ändamålsenliga och trygga lokaler.

I Kungens kurva finns goda möjligheter att i delar av området skapa lägen för förskolor och skolor i anslutning till eller i närheten av Gömmarens naturreservat.

Äldreboenden, boenden enligt SoL och LSS [1]

Den stora befolkningsökningen innebär behov av olika former av bostäder för social omsorg såsom äldreboenden, vårdboenden och boenden enligt SoL och LSS. Dessa boendeformer integreras i alla etapper av bostads- och arbetsplatsutvecklingen i Kungens kurva.

Kultur och fritid

I takt med att Kungens kurva utvecklas ökar behovet av ett mångsidigt kultur- och fritidsutbud. Tillgång till bibliotek, idrottsanläggningar, kulturverksamhet, fritidsgårdar och mötesplatser för civilsamhället bidrar till att skapa trygga och levande stadsmiljöer. Mötesplatser som stärker demokratin och folkhälsan bidrar till ett mer attraktivt samhälle med social sammanhållning. Det görs genom att säkra en god kommunal närvaro av kultur- och fritidsverksamheter på platser där många människor rör sig och som är lätta att nå för såväl boende som besökare i ett expanderande område som Kungens kurva.

Alla invånare i Kungens kurva har rätt att ta del av ett kultur- och fritidsutbud för en meningsfull och aktiv fritid. För att göra det möjligt tar planeringen av verksamheter plats i ett tidigt skede av stadsbyggnadsprocessen parallellt med framtagandet av strukturplaner för kommunens kultur- och fritidslokaler.

[1] Socialtjänstlagen (SoL) och Lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS)

Fritidsgård. Foto: Maja Brand Huddinge kommun.

2

Urban och trygg stadskärna där människor kan mötas

Inspirationsbild som visar visionen om sociala gaturum med aktiva funktioner ute och i byggnader med fasader som möter gata.

2 Urban och trygg stadskärna där människor kan mötas

Spridda målpunkter i en gles struktur idag

Kungens kurva är en plats som i huvudsak är en destination för handel och upplevelser och är ett populärt besöksmål. I området finns också verksamheter kopplade till produktion, logistik och industri. Gemensamt är att bebyggelsen ligger utspridd över ett större område med en storskalig utformning, många baksidor, lågt markutnyttjande, långa avstånd och få siktlinjer. Då det inte finns några bostäder på platsen idag är området en otrygg plats på kvällen eftersom det då rör sig få människor i området.

Framtidens Kungens kurva med varierande karaktärer

Kungens kurva föreslås att över tid utvecklas från att vara en storskalig och gles handelsmiljö till att i större utsträckning bli en tät och funktionsblandad plats. Områdets betydelse som viktig handels- och upplevelsedestination kvarstår och stärks. Det finns potential att tillföra nya funktioner såsom bostäder och samtidigt utveckla platsens handel, upplevelser och arbetsplatser i en integrerad och varierad struktur. Kungens kurva har möjlighet att bli en levande och trygg stadskärna med ett mer levande stadsrum.

Målet är att tillföra 10 000 nya bostäder och i de delar som omvandlas finns möjlighet att skapa en tätare stadsstruktur. Det finns även en ambition att tillföra en stor andel ytterligare arbetsplatser i Kungens kurva.

Tydligare möte med omgivningen

Kungens kurva kopplas samman med omkringliggande områden genom fler och tydligare entréer. Centralt löper den nya spårvägen som en ryggrad med två hållplatser inom området vilket skapar nya centrum. Kopplingen till Skärholmen stärks och tillkommande bebyggelse möter stadsdelen på ett sätt som tydligt stärker den upplevda stadsmiljön i den regionala stadskärnan. Omgivande lägre bostadsbebyggelse beaktas genom en mjuk övergång i skala.

Delområden med varierande tyngdpunkt och karaktär

Vissa delar av Kungens kurva har särskilt goda förutsättningar att utvecklas med tyngdpunkt på en viss typ av funktion. I de centrala delarna finns en koncentration av handels- och upplevelsemöjligheter. I övergångszonen mellan bostadsområden och handelsplatsen finns möjlighet att kombinera flertalet funktioner som arbetsplatser, handel och bostäder. Här är det särskilt viktigt att utvecklingen sker med hänsyn till både handels- och de boendes behov så att mötet sker på ett sådant sätt att de båda har möjlighet att existera sida vid sida utan att påverka varandra negativt. I de delarna som angränsar till Skärholmen finns särskilt goda förutsättningar för olika typer av

verksamheter och arbetsplatser. Tillsammans med Skärholmen blir Kungens kurva mer blandat där funktioner som bostäder, offentlig verksamhet, skolor, handel, yrkesutövande verksamheter, arbetsplatser och kultur får ta plats.

Grönska som flikar in i stadsmiljön

Kontakten med naturen är en av Kungens kurvas stora kvaliteter som bostadsmiljö. Skogen blir mer tillgänglig genom att nya entréer tillskapas och bebyggelse läggs till och skapar en front mot det gröna. Nya parker och stråk föreslås inom bebyggelsen.

Mänsklig skala

Inom delar av Kungens kurva bryts storskaligheten upp och en finmaskigare struktur introduceras. Nya kvarterstyper och storlekar ger upphov till en trivsammare stadsmiljö i mänsklig skala där boende och besökare gärna rör sig till fots. Med mänsklig skala menas bland annat den gestaltning som byggnader ges på de nedersta våningarna. Det kan handla om att bryta upp en lång huskropp i flera mindre delar för att ge en ökad variation i arkitekturen. Det kan också handla om en öppen fasad på bottenvåningen med stora fönster som gör att det går att se in i byggnaden och vad som sker där. För platser kan det handla om att de inte är för storskaliga eller har för långa avstånd mellan funktioner utan bryts upp med exempelvis möblering, växtlighet och dylikt. En grön stadsmiljö i den mänskliga skalan är stimulerande, bidrar till ett bättre lokalt mikroklimat, stärker platsens sociala funktion och uppmuntrar rörelse till fots och med cykel.

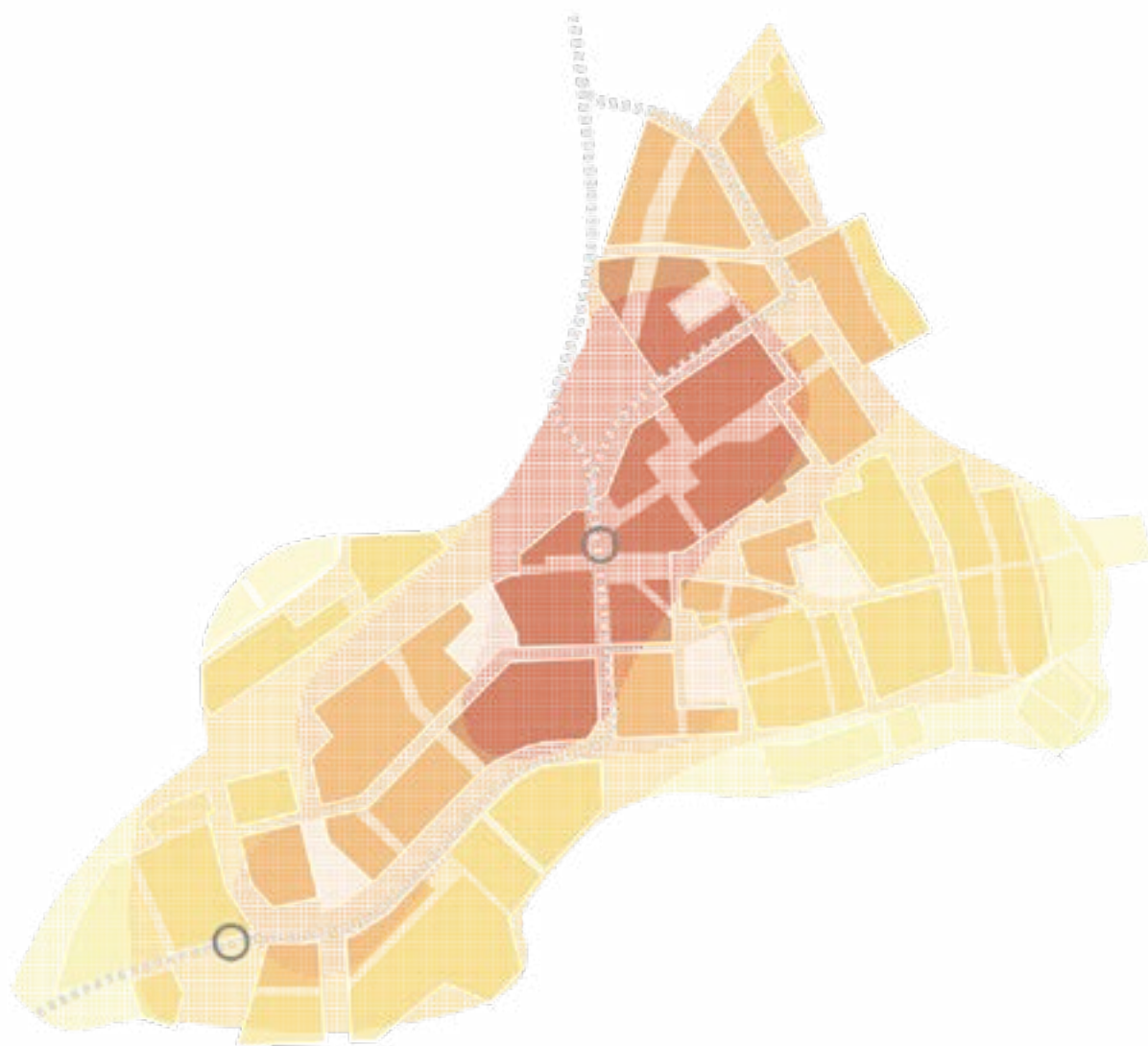
Upplivelsesrik stadsmiljö

För att stadsmiljön ska bli varierad och upplivelsesrik behövs en noggrann placering och ett väl genomtänkt innehåll i målpunkterna. Att arbeta med funktionsblandning bidrar till en levande stadsmiljö och ger tryggare offentliga rum. Funktionsblandning kan innebära att placera kommersiella lokaler, verksamheter, bostadsfunktioner och samhällsfunktioner i bottenvåningar.

Delstrategier

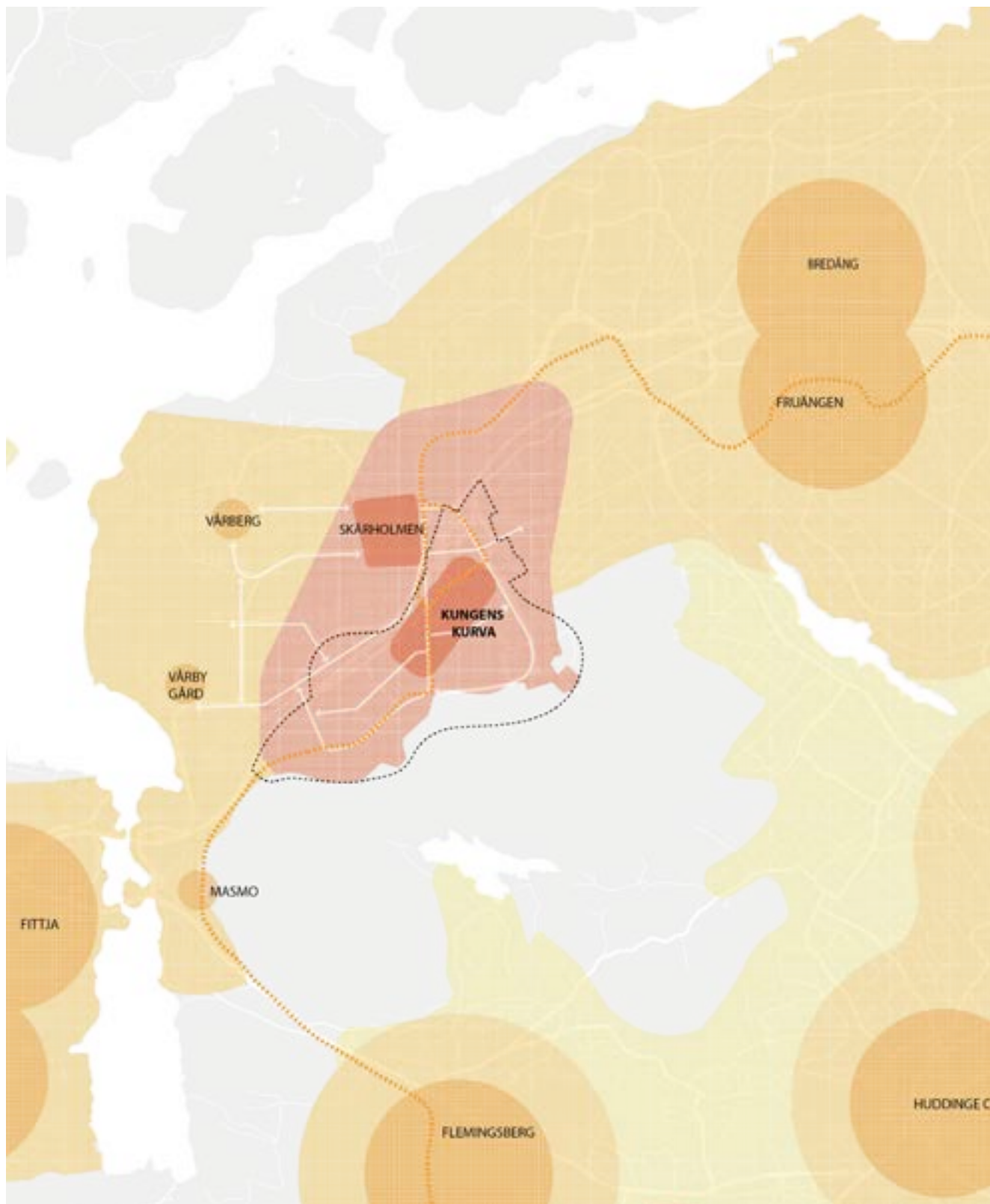
Den bärande strategin, Urban och trygg stadskärna där människor kan mötas, går att bryta ner i följande fyra delstrategier vilka presenteras närmare i kommande kapitel.

- Stark identitet med historisk förankring
- Varierad och tät stadsmiljö
- Varierad stadssiluett
- Trygg och attraktiv stadsmiljö

Konceptdiagram redovisar täthetsfördelning av funktioner och målpunkter där centrala Kungens kurva (handelsplatsen) står för den funktionstätaste delen. Området som kopplar samman Kungens kurva med Skärholmen utvecklas med högre koncentration av funktioner och målpunkter för att på sikt skapa den sammankopplade regionala stadskärnan.

Diagrammet redovisar intentionen om en sammanlänkad regional stadskärna som knyter an till sin omgivning. Rött visar Kungens kurva-Skärholmens regionala stadskärna. Orange cirklar visar närliggande regionala kärnor samt mindre centrum i närområdet. Orange linje visar planerad dragning för Spårväg syd.

Stark identitet med historisk förankring

Platsens nuvarande karaktär som handelsplats tas tillvara, utvecklas och lyfts till att bli en identitetsskapande faktor som ger stadskärnan sin egen prägel med en historisk förankring.

Områdets identitet

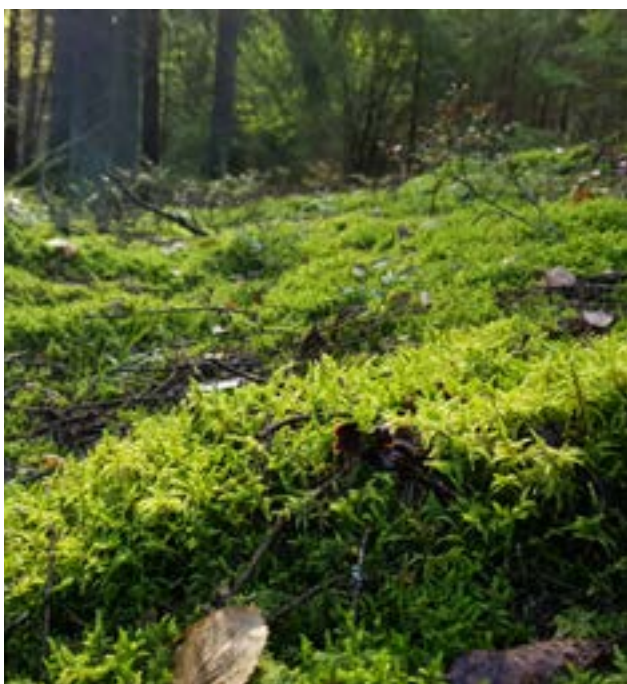
Kungens kurva har en unik historia som är av betydelse för att förstå platsen som kan användas för att utveckla och stärka Kungens kurvas historiska identitet.

Kungens kurva sattes på kartan efter den uppmärksammade trafikolyckan som gav upphov till områdets namn. Då IKEA på 1960-talet etablerade sitt varuhus lades grunden till områdets nuvarande identitet som destination.

Kungens kurva som naturnära plats är inte lika välkänd. De gröna värdena kan användas som identitetsskapande faktor framåt när naturreservatet tillgängliggörs och ytterligare gröna värden adderas.

Historisk förankring

Områdets identitet ska genom utvecklingen av ny bebyggelse och nya platser lyftas fram och förstärkas och bli en identitetsskapande faktor. Kungens kurvas historia som handelsplats utvecklas och är en stor del i utvecklingen av Kungens kurva som helhet.

Natur. Foto: Huddinge kommun.

Karaktärsstarka platser

Centrala Kungens kurva

IKEA och Heron City är båda tunga dragare och målpunkter i centrala Kungens kurva. Tillsammans bildar de kärnan i det mest centrala i handelsplatsen. I anslutning till målpunkten finns gångtunneln som kopplar samman området med Skärholmen och binder ihop den regionala stadskärnan.

Östra Kungens kurva och Kolartorp

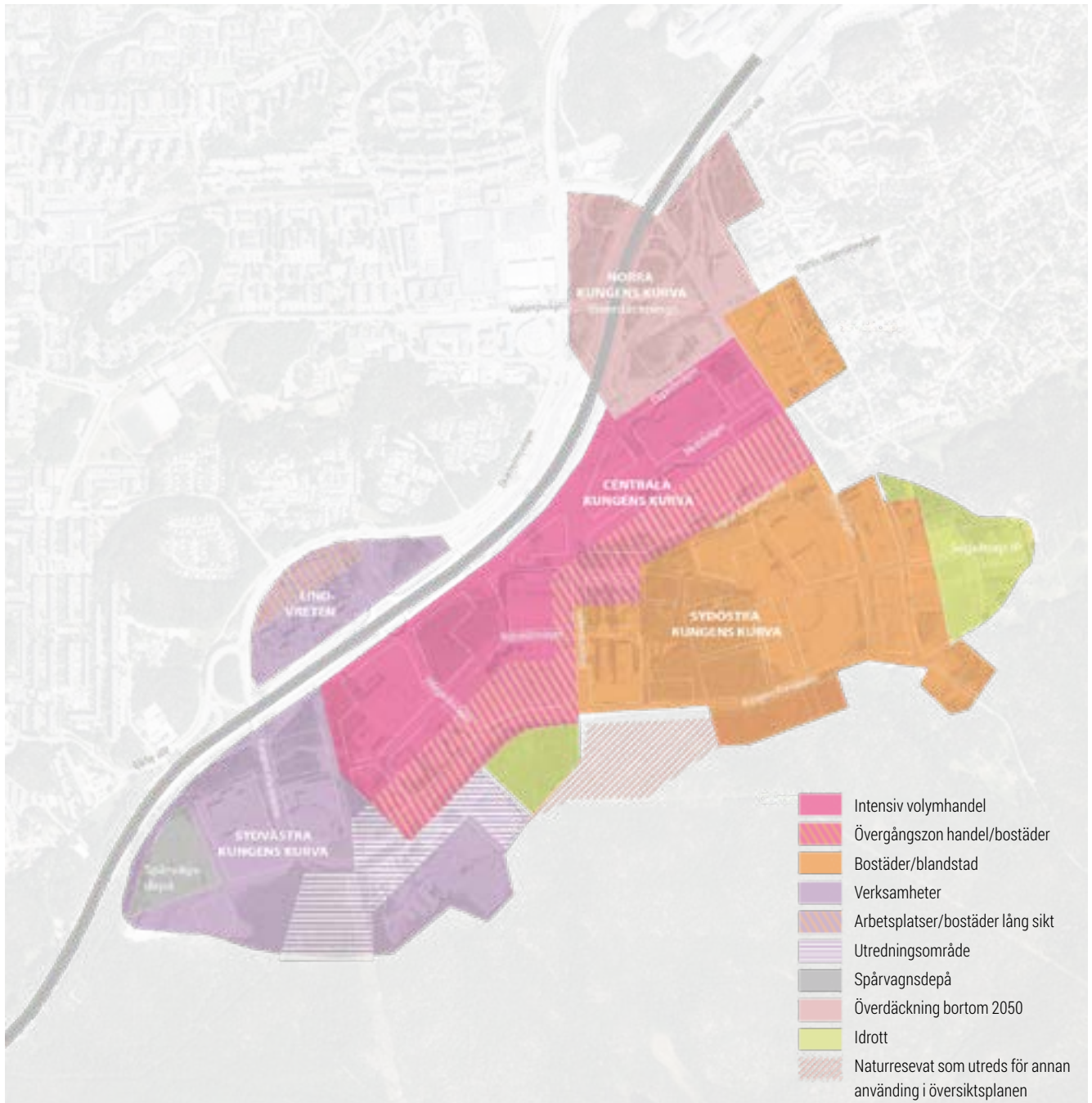
Områdets östra delar utgörs av ett småskaligt kulturlandskap format av jordbruksdrift. Delar av markerna hålls öppna av betesdjur bland annat hästar. Här finns sedan år 2000 ett stall som drivs av Gömmargårdens ridsällskap. Sydöst om Kungens kurva finns Kolartorp, som historiskt var ett torp under Vårby gård med omkringliggande marker, bevarat. Här finns också många idrottsfunktioner och storslagen natur.

Landmärken och märkesbyggnader

Ett sätt att markera strategiska och viktiga platser är att utveckla eller stärka befintliga landmärken och märkesbyggnader. De hjälper människor att orientera sig och tydliggör identiteten. IKEAs byggnad med den karaktäristiska runda formen inspirerad av Guggenheimmuseet är den huvudsakliga märkesbyggnaden i Kungens kurva. Vid förtätning av området är det viktigt att märkesbyggnader förvaltas och integreras i den kommande utvecklingen. Vid utveckling av nya landmärken eller märkesbyggnader bör hänsyn tas till platsens förutsättningar och historia.

IKEA år 1965. Foto: Fotograf okänd, Huddinge kommun.

Kartdiagrammet redovisar möjlig framtida markanvändning för kvartermarken inom Kungens kurva.

Varierad och tät stadsmiljö

Den byggda miljön utformas med en variationsrik arkitektur och med olika typologier och skala. Delområdena får olika karaktär genom en blandning av täthet och funktioner.

En mångsidig och varierad plats

Den nuvarande storskaliga och funktionsseparerade strukturen kompletteras för att bättre möta framtida utmaningar och möjliggöra att Kungens kurva utvecklas till en livfull och attraktiv livsmiljö. När området möter framtidens behov förstärks nuvarande funktioner och karaktärer på platsen samtidigt som nya tillförs. Detta bidrar till uppkomsten av en plats där många människor bor, vistas och verkar - ett mångsidigare Kungens kurva. I den efterföljande planeringen används Huddinge kommuns arkitekturstrategi för att styra gestaltningen.

Täthet

Stadsdelens täthet varierar och kommer att vara som högst kring Spårväg syds sträckning, kring Kungens kurvaleden och Dialoggatan där tillgängligheten är mycket god. I de centrala delarna av Kungens kurva skapas hög täthet genom en ökning av handelsfunktioner. Övergångszonen mellan bostäder och handel förtätas genom att möjliggöra för integration av handel och service i kvartersbebyggelse där bostäder också kan ingå. Här är det särskilt viktigt att utforma övergångszonen så att de funktioner som finns i den samspelar med varandra och angränsande zoner. I mötet med Skärholmen föreslås även på sikt en högre täthet vilket är naturligt då områdena ska växa ihop till

en sammanhållen stadskärna.

Typologier och skala

Centrala Kungens kurva blir i delar en fotgängarvänlig och sammankopplad stadskärna med service och handel för såväl lokalbor som besökare att bruka och vistas i. De befintliga stora byggnadsvolumerna kompletteras med en mindre skala genom ombyggnation och nybyggnation. Gestaltningen planeras utifrån människan vilket innebär att bottenvåningarna är särskilt viktiga med en utformning som bidrar till stadsrummet och människorna som rör sig där. En mänsklig skala kan åstadkommas genom att lägga till mindre enheter, använda olika uttryck och utformning av portar, fönster, skyltfönster, balkong och burspråk.

Där Kungens kurva möter omkringliggande bebyggelse trappas skalan ner för att möta omgivningen på ett mjukare sätt. Även i mötet med Gömmaren i söder föreslås en luftig bebyggelse som ger rikligt med utrymme åt gröna kvaliteter.

I sydväst samt invid E4/E20 finns det utrymme för bebyggelse i större skala som kan fungera som bullerskydd och möjliggöra för mer ytkrävande verksamheter.

Blandade upplåtelseformer

I de områden där bostäder tillkommer ska det finnas en variation av bostadsstorlekar och upplåtelseformer. Även olika boendetyper som studentbostäder, äldreboenden och byggemskaper bidrar till ett blandat bostadsbestånd. Mångfald och variation bidrar till socialt blandade stadsdelar och gör det möjligt att bo kvar i området om livssituationen förändras.

Exempel tät stadsmiljö med många funktioner. Illustration: Mandaworks.

Varierad stadssiluett

Utvecklingsplanen möjliggör en varierad stadssiluett som markerar Kungens kurva mot E4/E20. Den nya bebyggelsen har en anpassad skala i mötet med omkringliggande stadsdelar.

Olika typer av stadsutveckling

När Kungens kurva utvecklas behöver olika typer av stadsutveckling tillämpas inom området. De delas in i tre huvudsakliga kategorier; ny exploatering, förtätning och omvandling. Ny exploatering avser tillkommande bebyggelse på obebyggda ytor. Detta kan exempelvis bli aktuellt i och intill naturreservatet. Förtätning avser komplettering av existerande

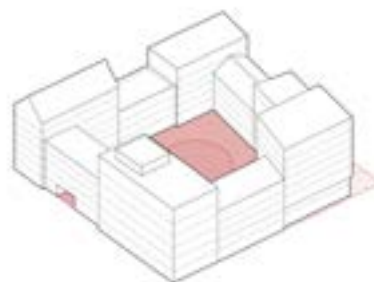
kvarter med ny bebyggelse, vilket till exempel blir aktuellt i de centrala delarna av Kungens kurva. Den allra vanligaste typen av stadsutveckling är omvandling. Här förändras ett områdes struktur och får ett annat innehåll eller utformning. Omvandling är endast aktuellt då förutsättningar för befintliga verksamheter förändras.

Kungens kurvas karaktär och skala är varierad och vissa intensiva platser markeras genom särskilt innehåll och gestaltning vilket skapar starka orienteringspunkter i området. I mötet med kringliggande bebyggelse, infrastruktur och grönsstruktur tillämpas olika utvecklingsprinciper för att nå en skala, funktion och ett uttryck som är anpassat till sitt sammanhang. De fyra stadsbyggnadsprinciperna beskrivs som kvarter S, M, L och XL.

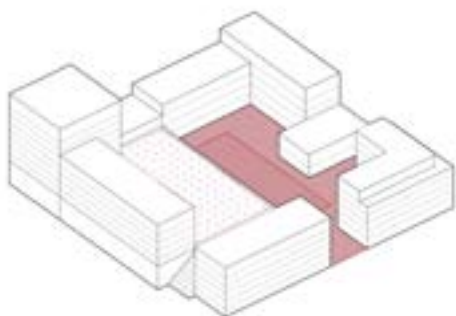
S

Den minsta kvartersstorleken används för att möta Kungens kurvas omgivande bebyggelse och har en lägre skala. S-storlekens kvarter har en öppen struktur och stor variation av innehåll som arbetsplatser, bostäder och service.

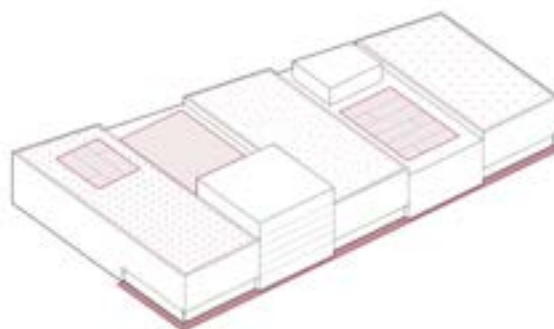
M

M-storlekens kvarter är främst belägna i de tätast bebyggda delarna av Kungens kurva. M-kvarteren är ofta slutna kvarter med en hög urbanitet och domineras av bostäder.

L

L-kvarter hittas i delar av strukturen som domineras av en högre grad av funktionsblandning. De större kvarteren möjliggör förekomsten av flera olika byggnadstypologier inom samma kvarter och ger upphov till miljöer rika på variation.

XL

De allra största kvarteren när det gäller utbredning på mark finns i de centrala delarna av området och invid E4/E20 och hyser främst fristående storskaliga byggnader. De större byggnadskropparna kan med fördel användas för att skärma av buller och förbättra boendemiljön för innanför liggande bostadskvarter. Här finns möjlighet för aktivering av bottenplan och takmiljöer för att bättre integrera bebyggelsen med den omgivande stadskärnan.

Trygg och attraktiv stadsmiljö

Stadsmiljön utformas med trygga, attraktiva och inkluderande platser där människor kan mötas.

Trygghet

Kungens kurva upplevs i nuläget som otryggt, särskilt kvällstid, på grund av den nuvarande utformningen av den fysiska miljön samt ett ensidigt utbud av målpunkter och funktioner. Det finns goda möjligheter att öka tryggheten genom olika åtgärder.

Ögon mot gatan

Tydliga stråk som är överblickbara och väl belysta bidrar till en ökad trygghetskänsla. Genom att placera fönster, entréer och visuella öppningar mot gatan, parker och offentliga platser ökar känslan av att bli sedd och att se andra människor. Där det är möjligt aktiveras bottenvåningar (se vidare bottenvåningstrategi nedan) för att skapa fler möjligheter till ökad social kontroll.

Många funktioner och målpunkter

Inom Kungens kurva behöver det finnas mötesplatser som lockar till rörelse mellan områdena så att människor från olika delar av den regionala stadskärnan och dess omnejd möts. En blandning av funktioner och målpunkter, både kommersiella och icke-kommersiella, bidrar till att fler människor är i rörelse i området större del av dygnet. Genom att säkerställa sammankopplade och aktiva stråk mellan områdes målpunkter ökar inkluderingen av ungdomar och andra grupper i samhället som ofta rör sig till fots eller med cykel.

Orienterbarhet och valmöjligheter

Genom att skapa en tydlig orienterbarhet inom området i form av en logisk och lättnavigerad gatustruktur där man kan välja alternativa vägar ökar känslan av trygghet. Då storskalig handel fortsatt kommer att dominera i de centrala delarna så behöver gestaltningen av det som tillkommer särskilt bearbetas.

Omsorgsfull gestaltning

Vid utvecklingen av området är det viktigt att skapa tydliga gränser mellan det offentliga och det privata. Ett områdes gestaltning bidrar med intryck och händelser i stadsmiljön, förstärker karaktärer och markerar entréer, platser och stråk. Omsorgsfullt utformade byggnader och skapandet av en attraktiv stadsmiljö bidrar med kvaliteter och trygghet och kan understödja att området blir ett besöksmål i sig.

Bottenvåningsstrategi

Aktiva bottenvåningar skapar kontakt mellan det privata och offentliga och tillför fler ögon mot gatan. Beroende på områdets karaktär kan detta tillföras på olika sätt.

I strategiska lägen längs Spårväg syds sträckning, de centrala delarna och vid hållplatslägen, där det finns goda förutsättningar

för kommersiella ändamål av olika slag, prioriteras lokaler i bottenvåningar.

I mer bostadstäta områden, där förutsättningarna för kommersiella lokaler inte är lika stora, skapas en annan karaktär av levande bottenvåningar. Här ryms tvättstugor, kultur- och föreningslokaler, cykelrum, cykelverkstad, förskolor eller kontor samt släpp mellan byggnader och öppningar för vyer in i kvarteret.

I övriga delar av strukturen, där det finns en högre koncentration av arbetsplatser och verksamheter, tillämpas andra lösningar för att bidra till ett levande gaturum. Målet är att skapa visuell kontakt mellan gata och inomhusmiljöer.

Tillfällig användning och placemaking

För att stadsmiljön ska bli så attraktiv och trygg som möjligt kan platser aktiveras genom tillfällig eller flexibel användning. Platser kan få ändrad användning efter årstid eller aktiveras genom tillfälliga installationer, möblemang, verksamheter eller evenemang. Med temporära installationer skapas liv och trygghet i den offentliga miljön under byggtiden. Här ges möjlighet för inflyttande, Skärholmsbor och andra aktörer att tidigt bygga en relation till, undersöka och utveckla Kungens kurva som livfull och dynamisk destination och mötesplats. Kommunen, byggaktörer och näringsliv identifierar gemensamt platser och agerar möjliggörare för åtgärderna som exempelvis kan bestå av att levandegöra platser och byggnader som står inför omvandling. Syftet är att fylla de mellanrum som uppstår innan stadskärnan är fullt utbyggd.

Inkluderande och inbjudande

Idag råder det brist på allmänna ytor av icke-kommersiellt slag att mötas och uppehålla sig vid. Tillkommande målpunkters funktion behöver utvecklas utifrån ett jämställdhetsperspektiv och bidra till att nå en bredd av målgrupper inom hela den regionala stadskärnan.

Kungens kurvas bostadsutveckling innebär uteslutande nyproduktion vilket i många fall exkluderar olika grupper från att etablera sig i området. Därför är det av största vikt att arbeta med olika åtgärder inom bostadsbyggandet för att möjliggöra för en plats där alla har möjlighet att bo och leva.

Barn och unga samt äldre bör tas särskilt i beaktande vid planeringen då de är målgrupper som har större behov av tillgänglighet och närhet till kollektivtrafik, gång- och cykelvägar samt offentlig service. Det är viktigt att mäta och följa upp sociala konsekvenser i området löpande för att skapa en socialt hållbar regional stadskärna.

3

Hållbara resesätt och människor i rörelse

Inspirationsbild som visar visionen om integrerade gatumiljöer där många trafikslag samsas och med plats för grönska.

3

Hållbara resesätt och människor i rörelse

Barriärer och tillgänglighet med bil dominerar idag

Kungens kurva har ett exceptionellt läge genom att vara mycket tillgängligt i regionen. E4/E20 är en barriär som separerar Kungens kurva från Skärholmen och Vårby gård och det finns få kopplingar mellan områdena. Det är svårt att röra sig till fots eller med cykel i och till området på grund av de många barriärer som finns. Gatustrukturen är otydlig och området är idag utformat för biltrafik med stora markparkeringar som dominerar.

Kungens kurvas trafik och resenärer idag

Resor med bil dominerar idag i Kungens kurva. Då området främst består av storskalig handel och verksamheter innebär det resenärer till arbetsplatser eller besöksresenärer. Läget, utbudet och områdets utformning bidrar till att bilandelen är hög. Nästintill 80 procent av resorna sker med bil idag. Nästan en femtedel av besökare till området kommer långväga ifrån med start söder om Södertälje [1]. Utbudet innebär att resenärströmmarna är riktade in till området på morgonen och ut från området på eftermiddagen. Besökare till handeln är som störst på eftermiddagen, vilket kan leda till viss köbildning i området. Vid vissa tider på dygnet, framförallt kring handelsintensiva helger, uppstår köbildning framförallt för att ta sig in och ut ur området. Bygandet av Förbifart Stockholm pågår, vilket under ett antal år har inneburit omfattande vägarbeten som påverkat framkomligheten och tillgängligheten till området.

Kollektivtrafikutbudet i Kungens kurva består idag av buss. Det är stombusslinje 173 som går mellan Skärholmen och Skarpnäck. Det finns också två linjer som kommer söderifrån, från Tumba

respektive Södertälje samt ett antal lokala linjer som går till centrala Huddinge. I Skärholmen finns tunnelbana på röda linjen till Norsborg. När Spårväg syd byggs ökar platsens tillgänglighet med kollektivtrafik.

Framtidens Kungens kurva med ökad tillgänglighet för fler trafikslag

Det finns stor potential att utveckla delar av Kungens kurva med plats för gång och cykel utan att i andra delar minska tillgängligheten med bil. Med en mer finmaskig struktur och gena tillägg kan en framtida struktur uppmana till att röra sig till fots och med cykel men fortfarande ha kapacitet att mata in biltrafik till handelsområdet. Området kommer även fortsättningsvis att ha god tillgänglighet för gods och för långväga bilresor, men en del av ytorna som idag används för biltrafik och parkering behöver omorganiseras.

Kungens kurva utvecklas över tid från att vara bilorienterat till att uppmuntra människor i större utsträckning att röra sig inom området som gående eller cyklist, och ut i regionen med kollektivtrafik eller mobilitetstjänster. En ny sammanhängande stadsmiljö skapas med gena kopplingar där avstånd upplevs korta och utformas med tydliga, trygga och attraktiva miljöer och stråk för att uppmuntra hållbara resvanor. Vid utveckling av det finmaskiga gatunätet är det viktigt att de nya gatorna ska vara allmän platsmark.

[1] Trafik- och mobilitetsutredning Kungens kurva, Nulägesbeskrivning. Tyréns, 2018.

Cyklist. Foto: Maja Brand Huddinge kommun.

Delstrategier

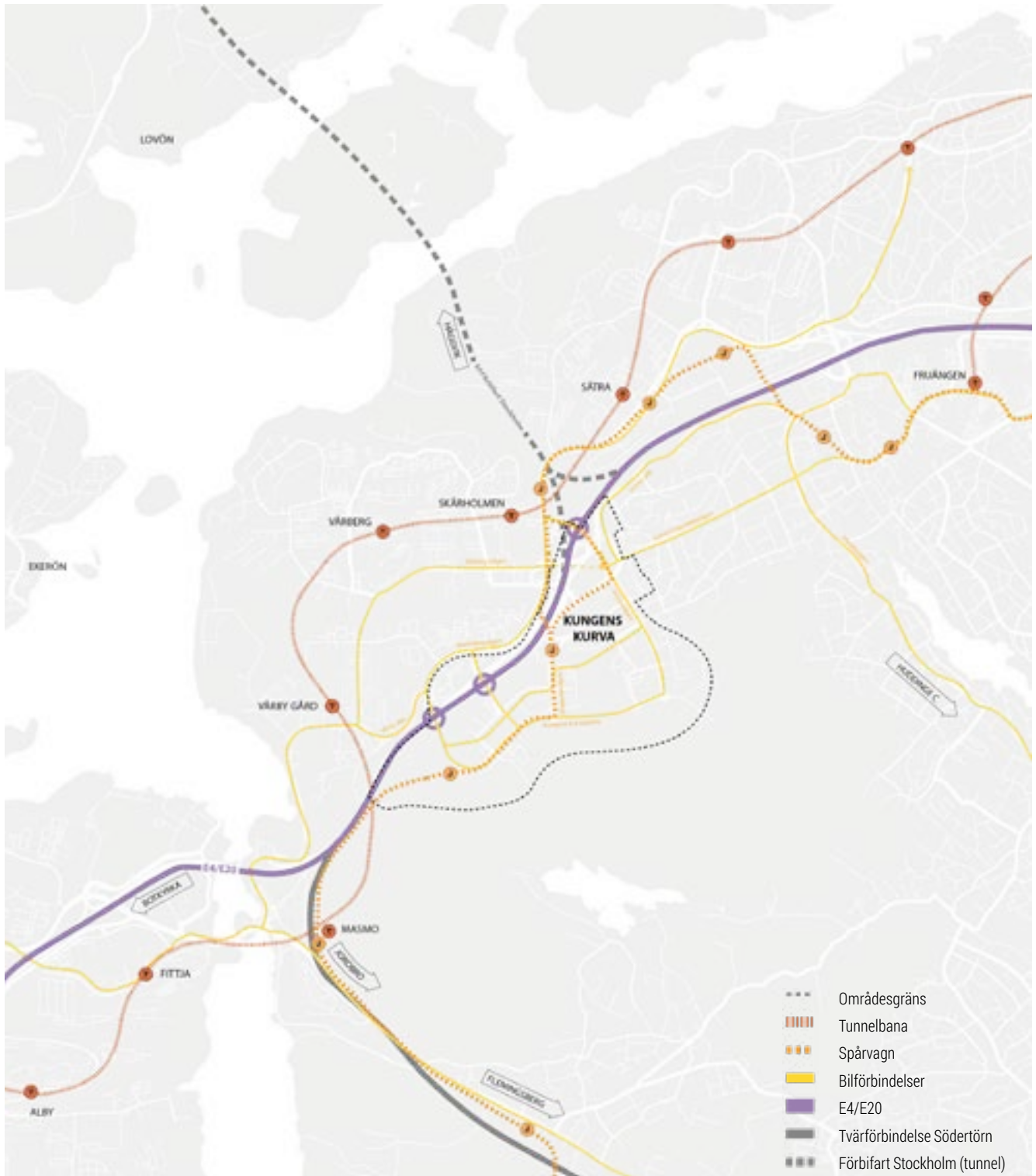
Den bärande strategin, Hållbara resesätt och människor i rörelse, går att bryta ner i följande fyra delstrategier vilka presenteras närmare i kommande kapitel.

- Sammankopplad kärna med regional tillgänglighet
- Hållbara resor och hållbara transporter
- Smidig mobilitet och hållbara parkeringstjänster
- Ett tydligt och finmaskigt gatunät

Konceptdiagram som visar möjlig framtida översiktlig struktur och idé för mobilitet som centreras kring kollektivtrafiknoder och tydliga huvudgator. Två alternativa sträckningar för Spårväg syd är under utredning.

- Huvudgator
- Spårväg (två alternativ)
- Hållplatsläge
- Stationsnära område

Kartdiagrammet visar Kungens kurvas läge och kopplingar ut i regionen samt viktiga kopplingar till omgivande områden.

Sammankopplad kärna med regional tillgänglighet

Genom sitt unika regionala läge och ett sammankopplat gatunät både inom och till omkringliggande områden, kommer det att vara enkelt att röra sig inom kärnan och ut i regionen.

Unikt regionalt läge ger hög tillgänglighet

Kungens kurva har redan idag ett bra läge genom att vara mycket tillgängligt i regionen med direkt anslutning till E4/ E20 som kopplar Kungens kurva till centrala Stockholm. E4/E20 är europavägar och ingår i TEN-T[1] vilket innebär att de är av internationell betydelse och därmed en viktig väg för långväga transporter av såväl gods som resenärer. De är även utpekade riksintressen.

E4 Förbifart Stockholm kommer att binda ihop södra och norra Stockholm där restiden mellan Kungens kurva och Häggvik uppskattas till 15 minuter. Den regionala stadskärnan kommer att ha direkt koppling till båda europavägarna innan de delar sig. Tvärförbindelse Södertörn kommer att gå mellan E4/E20 och väg 73 i Haninge. Vid Vårby kommer det att finnas på- och avfarter från E4/E20 till Tvärförbindelsen.

Detta ger Kungens kurva ett exceptionellt läge och kommer vara mycket tillgängligt för transporter på väg både nationellt och i regionen. Den ökade tillgängligheten innebär en enorm potential som etablerings- och bostadsort.

Välfungerande kollektivtrafik är avgörande för att ett område ska bli tillgängligt för många och för att uppmuntra hållbara resesätt. Spårväg syd kommer att gå mellan Flemingsberg och Älvsjö via Masmo, Kungens kurva, Skärholmen och Fruängen vilket ger nya och snabba resmöjligheter till och från Kungens kurva i södra

[1] Ett Europagemensamt transportnät "Trans-European Transport Network for Transport" (TEN-T) som identifierats av EU.

E4/E20 är en barriär mellan Kungens kurva och Skärholmen. Här syns även delar av Skärholmens trafikplats. Foto: Boo Jonsson, Svensk Reportagetjänst.

Stockholm. Spårväg syds dragning blir områdets nya ryggrad och ger förutsättningar att skapa en stadsmässig huvudgata. Två hållplatslägen för spårvagnen föreslås. Spårvägen befinner sig i en planeringsfas med lokaliseringsutredning där två olika korridorer för att korsa E4/E20 är framtagna. Den ena korridoren går på bro över E4/E20 och den andra går via Smistavägen, under E4/E20. I alternativet med en bro över E4/E20 ingår även plats för buss, gående och cyklister.

En framtida tvärgående expressbusslinje (J) planeras via Förbifart Stockholm mellan Kungens kurva och Barkarby-Sollentuna.

En ny expressbusslinje i Kungens kurva innebär en attraktiv busskoppling som har hög konkurrenskraft gentemot bilen. För att expressbusslinjen ska kunna trafikera Kungens kurva behöver god framkomlighet säkerställas. Ett antal lokala bussar kommer också trafikera området.

Nya och förstärkta kopplingar för gående och cyklister behövs för att göra det enkelt att röra sig inom kärnan.

Referensbild grön spårväg Rotterdam. Foto: PE Teknik och Arkitektur.

Sverigeförhandlingen

Den 21 april 2017 tecknade Huddinge kommun avtal med staten, Region Stockholm och Stockholms stad om att förverkliga Spårväg syd. Huddinge kommuns åtagande innebär medfinansiering av Spårväg syd och att det byggs 18 500 bostäder i anslutning till spårvägen till år 2035. Sverigeförhandlingen inkluderar även flera investeringar i cykelnätet i Huddinge kommun.

Hållbara resor och hållbara transporter

Kungens kurva kommer fortsatt att generera ett stort antal resor och transporter av olika slag. För att bibehålla områdets attraktivitet som handelsplats och verksamhetsområde när nya invånare tillkommer behöver resor och transporter styras om och i viss mån samsas i större utsträckning. Det övergripande målet enligt Huddinge kommuns Översiktsplan och Trafikstrategi är att andelen hållbart resande ska öka.

Hållbara transporter och resor till verksamheter och handel

I takt med Kungens kurvas utveckling kommer behovet av transporter till verksamheter och handel att öka. Det gäller både varor och gods, men även besökande eller arbetande i området. Verksamheter och handel kommer ha olika behov av transporter. Begränsad tillgänglig yta i området och begränsad kapacitet i vägnätet innebär att transporterna behöver vara både yt- och resurseffektiva. Områdets attraktivitet som mycket tillgängligt ska bibehållas, men sättet att transportera varor och gods samt resa hit behöver förändras.

Verksamheter och volymhandel som genererar mycket tung trafik bör ligga strategiskt nära det regionala vägnätet för att erbjuda en pålitlig transport. En strategisk placering av dessa verksamheter, tillsammans med styrning och ruttoptimering av den tunga trafiken, leder till att de tillkommande bostäderna inte påverkas nämnvärt. I övergångszonen behöver utformningen av gaturummet ske så att mötet mellan eventuella gångtrafikanter och den tunga trafiken som båda ska in i handelsområdet sker smidigt och tryggt.

Att besöka Kungens kurva ska i huvudsak ske med hållbara transporter, men i och med sin regionala attraktivitet kommer det mest attraktiva resesättet för långväga besökare att vara med egen bil. Fler konsumenter kommer att gå, cykla och åka kollektivt i framtiden och framtida trafikprognoser visar att bilandelen för besökare skulle kunna minska till ca 60 procent. Tillkommande kollektivtrafik i form av Spårväg syd och buss via E4 Förbifart Stockholm samt via E4/E20 kommer att göra det mer attraktivt och enkelt att både arbetspendla och besöka området med kollektivtrafik i högre omfattning än idag. På sikt finns tankar om att ansluta tunnelbana till området.

Lösningar på hur besökare kan frakta hem inköpta varor ska finnas i områdets olika mobilitetslösningar. Det kan vara att kunna anlända till området kollektivt, men sedan hyra en bil för att ta sig hem eller att få sina varor hemlevererade.

Hållbara resor för nya invånare

Det kommer att finnas goda möjligheter för nya invånare att både bo och jobba inom området. Genom att koncentrera målpunkter, arbetsplatser och bostäder i nära anslutning till kapacitetsstark kollektivtrafik, skapas förutsättningar för både hög attraktivitet och regional tillgänglighet. En tydligare gatustruktur och gena kopplingar kommer göra det lättare att ta sig fram till fots. Detta är goda förutsättningar för att inte behöva äga egen bil. Färdmedelsandelen för bil hos nya invånare i Kungens kurva kommer troligtvis vara lägre än i övriga kommunen - både vad gäller arbetsresor och inköpsresor. Detta ligger i linje med Huddinge kommuns övergripande mål om att andelen hållbart resande ska öka.

Cykel är ett konkurrenskraftigt trafikslag för såväl lokala resor inom området, till omkringliggande områden och för längre resor ut i regionen. Att cykla är ett hållbart och resurseffektivt transportsätt samtidigt som det är hälsosamt för den enskilda individen. Cykelvägnätet i Kungens kurva behöver vara finmaskigt både lokalt och för längre sträckor. Cykelvägarna behöver vara väl skyltade och trafiksäkert utformade. De regionala cykelstråken är de stråk som kopplar samman de regionala stadskärnorna och regioncentrum. Genom Kungens kurva går två regionala cykelstråk. Ett av dem går genom Gömmarens naturreservat och kopplar samman Kungens kurva med Huddinge centrum. Det andra regionala cykelstråket går längs med E4/E20 i nord-sydlig riktning.

Innovativa lösningar, digitalisering och elektrifiering

Digitaliseringen ger helt nya möjligheter att reglera och använda gator. Det handlar om alltifrån trafikstyrning av olika slag till möjligheter till mer flexibel användning av gator och autonoma fordon. Handeln är i förändring och kombinationen e-handel och fysisk butik som en upplevd helhet är en utmaning. Omställning till mindre bilberoende behöver ske i takt med konsumentens förändrade mobilitet.

Utleverans av e-handelsvaror och behovet av hemleverans kommer att öka, framförallt vad gäller tunga eller skrymmande varor. Detta kräver samordning mellan olika aktörer och är något som kan bli realiserbart över tid. Ytor för samordnad varudistribution behöver finnas i området.

En framtida elektrifiering av fordonsflottan innebär också möjligheter och utmaningar. Eldrivna fordon medför en renare och tystare miljö. En utmaning är att säkerställa elförsörjningen och att tillhandahålla laddningsmöjlighet för besökare till handelsområdet. Framtida utredningar behövs för att säkerställa behov av laddplatser för både lastbilar och bilar.

Smidig mobilitet och hållbara parkeringstjänster

Samordning av parkerings- och mobilitetstjänster möjliggörs för att säkerställa effektiv markanvändning och uppmuntra hållbara resesätt. När Kungens kurva utvecklas behöver dagens ytor för biltrafik och parkering omorganiseras.

Parkering för cykel och bil

Tillräcklig kapacitet, god standard och tryggt utformad cykelparkering nära bostaden och arbetsplatsen samt vid alla större mål- och bytespunkter är viktigt för att cykel ska vara ett attraktivt transportslag. Att ytorna för cykel är lättillgängliga och väl tilltagna är också viktigt för att cykeln ska bli konkurrenskraftig. Detta innebär bland annat att hänsyn tas till större cykelfordon med karror eller lådor och ytor för cykelpool ordnas.

Bilparkering är ytkrävande och en omvandling över tid behöver ske till mer yt- och resurseffektiva lösningar. Efterfrågan på bilparkering kommer att se olika ut i området beroende på om det är till arbetsplatser, besökare eller bostäder. För de som behöver använda bil kommer bilparkering att erbjudas på strategiska platser och i första hand placeras i parkeringsanläggningar. Dessa ska vara flexibla för att kunna utvecklas över tid beroende på hur efterfrågan på parkering eller andra mobilitetstjänster ser ut. Utveckling sker stegvis i takt med att efterfrågan på dessa tjänster samt markvärdet förändras.

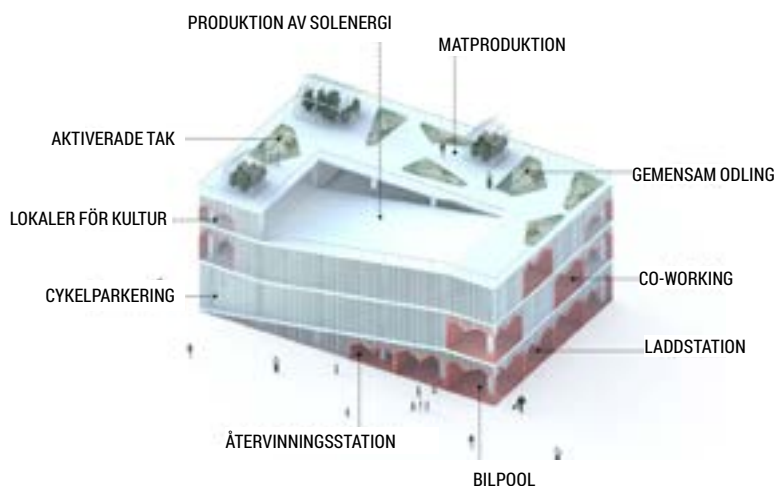
Hållbar mobilitet är framtidens sätt att röra sig

Begreppet mobilitet handlar om människors och gods sätt att röra sig till de platser de vill. I Kungens kurva ska det finnas olika hållbara val av transport- och resesätt som är bäst lämpad till den resa som ska göras. Efterfrågan och därmed lösningarna ser olika ut beroende på om de är ämnade för handel eller för bostäder. Samlokalisering av bilparkering och mobilitetstjänster i mobilitetshubbar kan utformas på flera olika sätt. Avgörande är att de placeras i strategiska lägen för att vara attraktiva. Syftet med mobilitetslösningar är att erbjuda alternativa transportsätt gentemot den egna bilen.

För handel kan en instegslösning vara ett parkeringshus med kompletterande mobilitetstjänster som erbjuder andra alternativ att ta sig runt i området eller få sina varor hemkörda. För bostäder kan det vara ett större koncept med mobilitetshus. Dessa placeras med fördel i ytterkanten av bebyggelse, i nära anslutning till huvudgator och infartspunkter. Mobilitetstjänster kan vara lastcykelpool, leveransskåp, poolbilar, cykelservice, hyrcyklar men också service, handel, utlämningsställen för paket eller verksamhetslokaler. Det kan även vara en plats i gatumiljön

med elsparkcyklar att hyra och realtidsinformation om nästa kollektivtrafikresa. Att parkera bilen i utkanten av Kungens kurva för att det finns alternativa sätt att ta sig runt inom området är ett annat exempel.

Mobility management innebär att arbeta med åtgärder som information, kommunikation och tjänster för att främja hållbara transporter genom att förändra resenärers attityder och beteende. Mobility management är en viktig del i att främja och påverka människors resvanor och blir en viktig aspekt att ha med i den fortsatta planeringen av området.

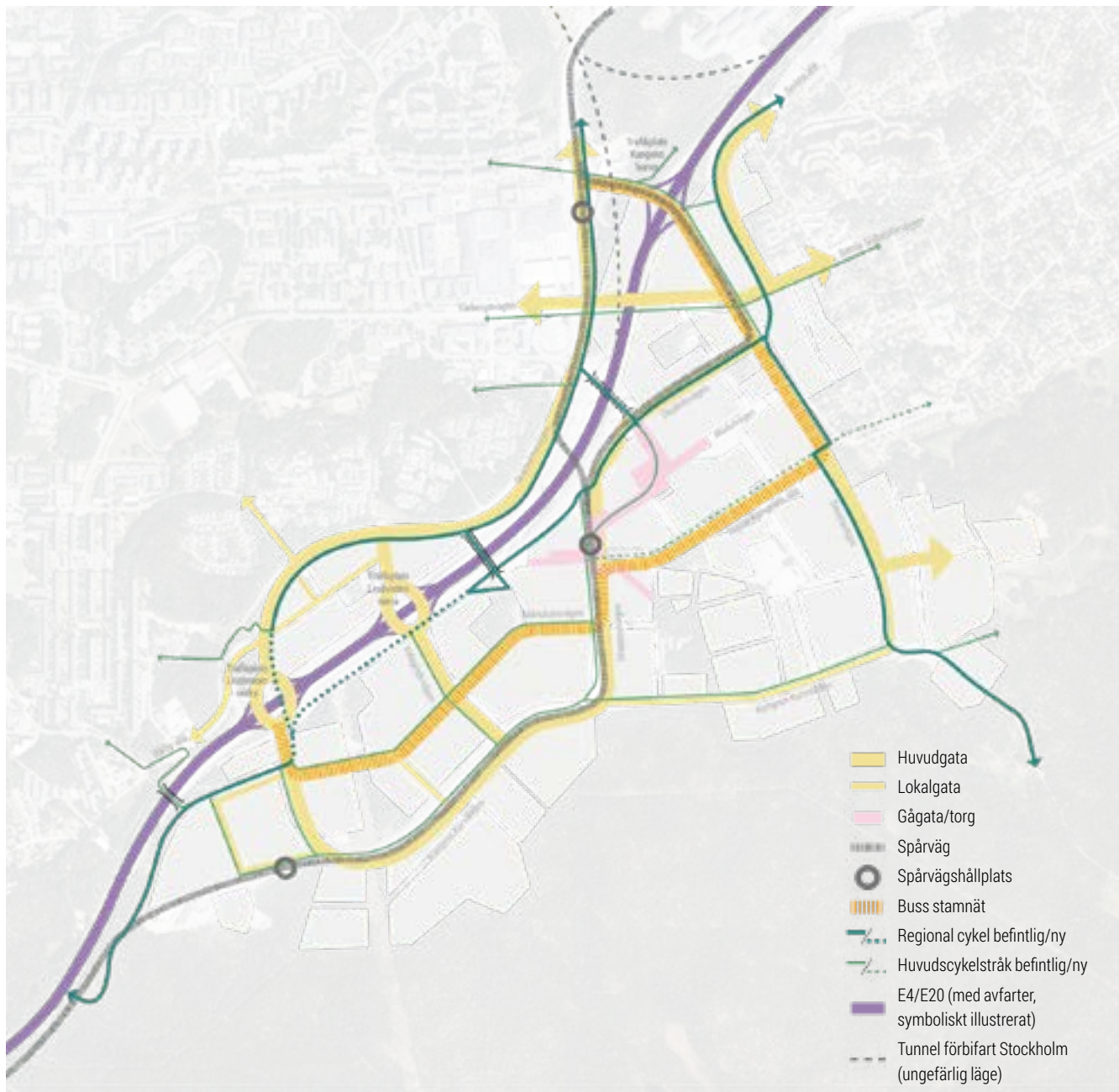

Princip som visar möjlig aktiv utformning av mobilitetshubbar med en mängd funktioner och innehåll. Bild: Mandaworks och Masslab.

Mobilitetshubb

En mobilitetshubb skiljer sig från parkeringshus då det även är en plats som det går att sköta vardagliga ärenden som exempelvis att:

- Parkera cykeln
- Låna fordon från en bil-/cykelpool
- Ladda ditt fordon
- Återvinna sopor och återbruka varor
- Hämta paket
- Utföra service på ditt fordon
- Handla varor från en butik och varuutlämning

Kartdiagrammet visar Kungens kurvas huvudnät för kollektivtrafik, cykel och bil.

Ett tydligt och finmaskigt gatunät

Med en tydlig trafikhierarki finns plats för att leda in biltrafik och varutransporter såväl som att utveckla nuvarande trafikleder till gator med plats för kollektivtrafik, grönska, gång, cykel och vistelsevärden.

För att bibehålla sin unika regionala attraktivitet behöver trafiken in och ut ur området fördelas och styras. Tre trafikplatser matar idag in trafik i Kungens kurva. Trafikplatserna Kungens kurva, Lindvreten Norra och Lindvreten Södra har olika funktioner. Trafikplats Lindvreten Norra är en del av Förbifart Stockholm och bör därmed användas främst av trafik som ska via Förbifart Stockholm. Trafikplats Kungens kurva kan i huvudsak användas för besökare norrifrån och Trafikplats Lindvreten Södra av verksamheter i den södra delen. I framtiden styrs trafiken till den mest lämpade trafikplatsen för att ta sig in i området. Området ska fortfarande gå att köra igenom, men genomfartstrafik som inte är nödvändig ska undvikas. Det gör att trafikbelastningen på de lokala gatorna kan ha mer utrymme för hållbara trafikslag. Strategiskt placerade parkeringar behöver finnas nära målpunkter för att sedan ta sig runt till fots eller använda någon av områdets mobilitetslösningar som till exempel elsparkcykel eller kollektivtrafik. Genom styrning av trafiken ska besökare kunna angöra området via den trafikplats som ligger närmast dess destination och i mindre grad leda till genomfartsresor. Mellan torget vid Heron City och IKEA planeras endast för genomfart av kollektivtrafik. Det ska vara enkelt att hitta till och inom området, oavsett transportmedel. Hur mötet mellan logistiken för handeln och trygga stråk för gående/cyklister sker behöver utredas vidare i den fortsatta utvecklingen av området.

Ett huvudgatunät med möjlighet till genomfart genom området definieras via Kungens kurvaleden (mellan Trafikplats Lindvreten Södra och Dialoggatan), Dialoggatan, Ingvar Kamprads allé, Ekårdsvägen och Smistavägen. Längs Smistavägen, Ingvar Kamprads allé och Månskärsvägen/Pyramidvägen finns ett utpekat stamnät för kollektivtrafik, vilket innebär att framkomligheten för buss ska vara god.

Det lokala gatunätet behöver bli mer finmaskigt med gena kopplingar för att möjliggöra och uppmuntra till att röra sig till fots eller med cykel. I områdets sydöstra del där det främst planeras bostäder, kommer Kungens kurvaleden att omvandlas till en gata med mer lokal karaktär. Här ska det fortsatt gå lokala bussar. När nya gator tillkommer ska de planeras för att vara allmän platsmark.

Ett pålitligt trafiksystem

Det framtida gatunätet antas ha god framkomlighet på det lokala vägnätet. Sättet att resa i framtiden tros förändras något där Spårväg syd och expressbusslinjer bidrar till att besöksresandet med bil minskar. Fler besöker området med kollektivtrafik, cykel eller till fots.

På vissa platser kan det uppstå trängsel under eftermiddagens maxtimma, framförallt på platser där det uppstår trängsel redan idag. Fler vill åka ut från området än in till området under denna timma med anledning av den höga andelen arbetsplatser som finns här. En viss fördröjning i trafiken lokalt är acceptabel. Det finns en risk att det uppstår köbildning på ramperna i trafikplats Lindvreten Norra, då det finns en hög efterfrågan att använda trafikplatsen. För stora köbildningar på ramperna kan orsaka låsningar på motorvägen, vilket kan skapa problem längre ut i systemet. Under fredagseftermiddagar ökar biltrafiken ytterligare med anledning av ökad handel. Då kan det uppstå ytterligare trängsel, även lokalt i området, exempelvis i cirkulationen vid Smistavägen/Ekgårdsvägen.

Gaturum med olika karaktärer

Nya kvaliteter introduceras för att skapa sammanhängande gaturum och stråk. Mer plats ges till gående och cyklister för att bidra till en stadsmiljö med människor i rörelse. Nya gena kopplingar där avstånd upplevs korta uppmuntrar till hållbara resvanor. Stadsmiljön utformas med olika typer av upplevelserika och trygga gaturum och stråk med varierande karaktär och innehåll.

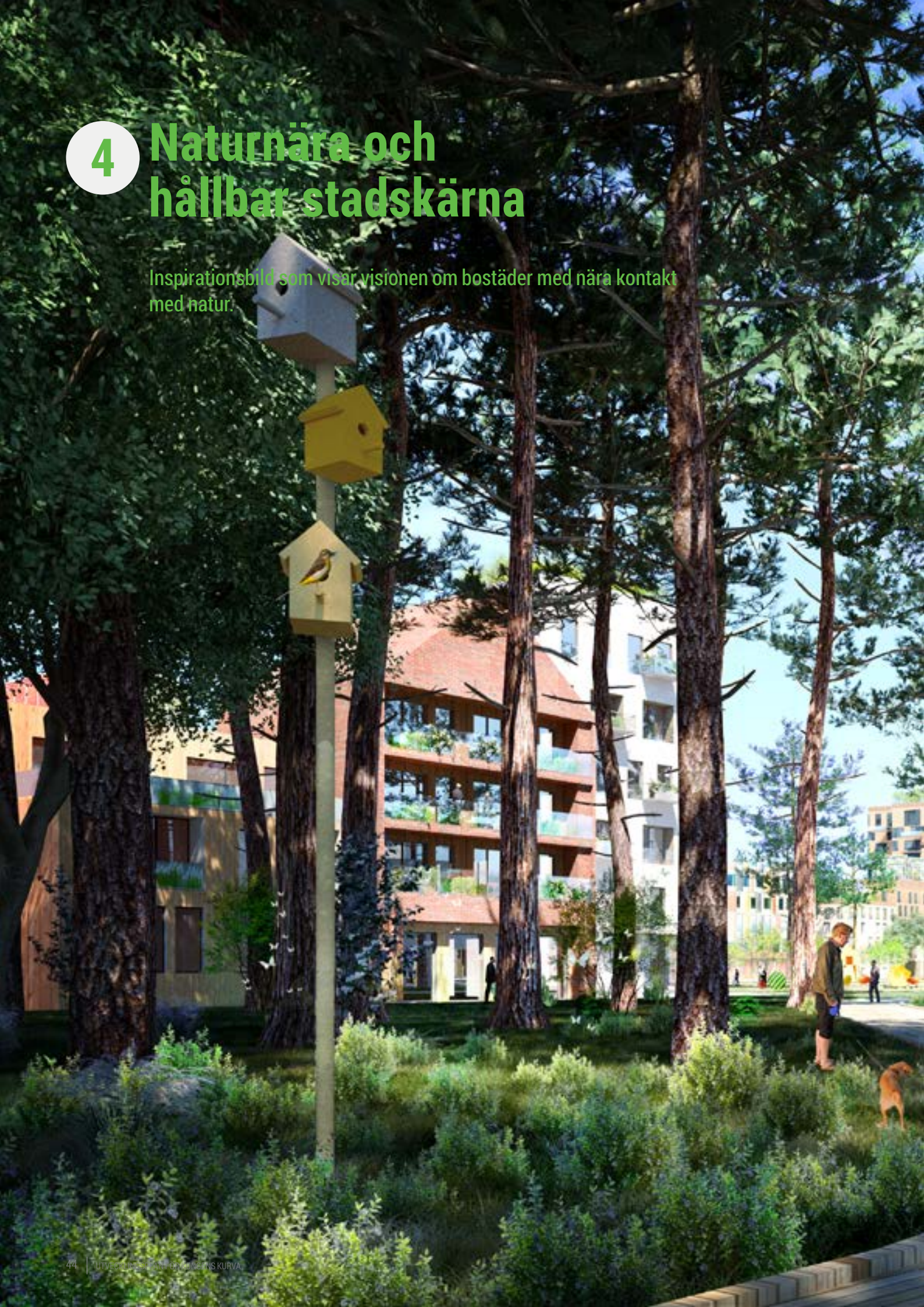
En grundläggande förutsättning för en jämlik och trygg stadsmiljö är att det rör sig människor på platsen. Detta avgörs av hur stadsmiljön planeras och kan åstadkommas genom exempelvis god belysning, god sikt och generera "ögon mot gatan". Genom att öka orienterbarheten, skapa en hierarki av stråk och tillföra levande bottenplan ökar känslan av trygghet och trivsel.

Kungens kurva ska vara tillgängligt för alla oavsett ålder, kön eller fysisk förmåga. Genom att skapa god tillgänglighet för de som går, cyklar och åker kollektivt skapas förutsättningar och rörelsefrihet för barn i staden. En stad anpassad för barn är tillgänglig för alla målgrupper.

4

Naturnära och hållbar stadskärna

Inspirationsbild som visar visionen om bostäder med nära kontakt med natur.

4

Naturnära och hållbar stadskärna

Naturnära plats idag

Närheten till Gömmarens naturreservat och sjön Gömmaren är en stor kvalitet och från Kungens kurvas sydvästra del är det drygt en kilometer till Mälaren. Trots detta upplevs Kungens kurva inte som en naturnära plats med närhet till vatten. Inom området finns idag få gröna ytor och det finns en brist på ekosystemtjänster samt ytor för rekreation. Ett par värdefulla ekomiljöer och några områden med höga naturvärden, näst högsta klassen enligt svensk standard, finns inom området. I utkanten av Kungens kurva finns det även gott om möjligheter till rekreation vid Segeltorps idrottsplats som inrymmer natur- och rekreationsområden, ridskola, flera konstgräsplaner, ishall med mera.

Framtidens aktiva grönstruktur

Kungens kurva utvecklas över tid från att vara en naturnära plats med lite utrymme för integrerad grönska till en naturnära och hållbar stadskärna med ett aktivt nätverk av grönska och rekreationsmiljöer som tillför såväl ekologiska värden som vistelsevärden. Gröna strukturer kan utvecklas genom att tillföra parker, koppla samman befintliga gröna platser och att introducera gröna värden i gaturummen.

Gröna stråk och ett nätverk av parker

Gröna stråk och ett nätverk av parker sammanbinder Kungens kurvas grönstruktur med omgivande Vårby, Skärholmen och Segeltorp. Dessa gröna stråk bildar ett nätverk av sammanbundna och lättillgängliga grönska. De gröna stråken och parkerna stärker såväl ekologiska som rekreativa system och tillför vistelsevärden och orienterbarhet inom strukturen. För att stärka attraktiviteten, skapa hälsosamma livsmiljöer och utveckla ett hållbart samhälle

behöver grönska med rekreativa och ekologiska värden tillföras i hela stadskärnan. Parkerna blir viktiga komplement till Gömmarens naturreservat.

De gröna stråken och parkerna binder samman den bebyggda miljön med naturen. Det finns höga rekreativa värden i Kungens kurva i form av ett nät av rekreativa stråk och närheten till Gömmaren. Kvaliteterna ger upplevelsevärden och möjlighet till rofylldhet, lek och umgänge. Människor besöker Kungens kurva och Gömmarens naturreservat för naturupplevelser, motion, friluftsliv och bad.

Klimatanpassning

Klimatförändringarna väntas för Sveriges del bland annat innebära att frekvensen och intensiteten av kraftiga regn ökar. Kungens kurva är beläget i ett lågområde utan yttlig avrinning till en sjö och har flera områden som riskerar att få stora vattendjup på över 1 meter vid extrema regn. Vissa områden har redan idag haft problem med översvämningar vid skyfall. Den stora andelen hårdgjord yta påverkar också känsligheten för stora regnmängder. För att på ett bättre sätt möta klimatförändringarna är det väsentligt att gröna värden tillförs i området genom exempelvis nya parker i olika storlekar och med olika innehåll samt i gatumiljön. Även större översvämningssytor behöver ges utrymme och de kan med fördel kombineras med parker i lågpunkter. Klimatförändringarna innebär även en ökad sannolikhet för värmeböljor under sommaren och att medeltemperaturen ökar, framför allt under vinterhalvåret.

Sjön Gömmaren. Foto: Huddinge kommun.

Delstrategier

Den bärande strategin, Naturnära och hållbar stadskärna, går att bryta ner i följande delstrategier vilka presenteras närmare i kommande kapitel.

Närheten till naturen präglar hela området

Generös grönska med höga vistelsevärden och plats för rekreation

Hållbar och klimatanpassad

Konceptdiagram som redovisar en övergripande grönstruktur där existerande och tillkommande natur och grönska kopplas samman med hjälp av gröna länkar och bildar ett sammanvävt rekreativt nätverk med kopplingar till kringliggande stadsstruktur.

- Gröna kopplingar
- Större parker
- Närnatur
- Skyfallszoner

Närheten till naturen präglar hela området

Förstärkta kopplingar och tydliga entréer möjliggörs vilket förbättrar tillgängligheten och tar tillvara på de unika kvaliteter som Gömmarens naturreservat erbjuder. Befintlig grönska inkluderas i grönstrukturen och blir till identitetsskapande faktorer.

Regional grönstruktur

I Kungens kurva består den regionala grönstrukturen av Gömmarens naturreservat som är en så kallad grön värdekärna. Naturreservatet utgör början av Bornsjökilen, en av tio tätortsnära gröna kilar, som söderut sträcker sig i sydvästlig riktning och vidare till Bornsjön i Botkyrka kommun. De sydvästra delarna av Gömmarens naturreservat är en del av ett svagt regionalt samband som sträcker sig vidare norrut, längs med Mälarstranden till Sätmaskogens naturreservat i Stockholms stad.

Kungens kurva inrymmer även en regional utpekad grön station eller hållplats vilket innebär att det finns en station eller hållplats för kollektivtrafik där regionens invånare har god tillgänglighet till regionens gröna kilar. Gröna stationer ligger högst 300–500 meter från en grön kil. Kollektivtrafiken har en viktig roll för tillgängligheten till den regionala grönstrukturen.

Naturreservatet Gömmaren

Gömmaren är ett kommunalt naturreservat, med höga frilufts- och naturvärden. Naturreservatet sträcker sig fram till de bebyggda områdena i Kungens kurva.

Gömmarens naturreservat är ett populärt rekreationsområde och har en stor betydelse som närmaste strövområde för de som bor i sydvästra delen av Stockholmsregionen. Närheten till bebyggelsen gör naturreservatet till en attraktiv plats för rekreation och friluftsliv där det finns ett antal anlagda motion- och skidspår samt bad i sjön Gömmaren..

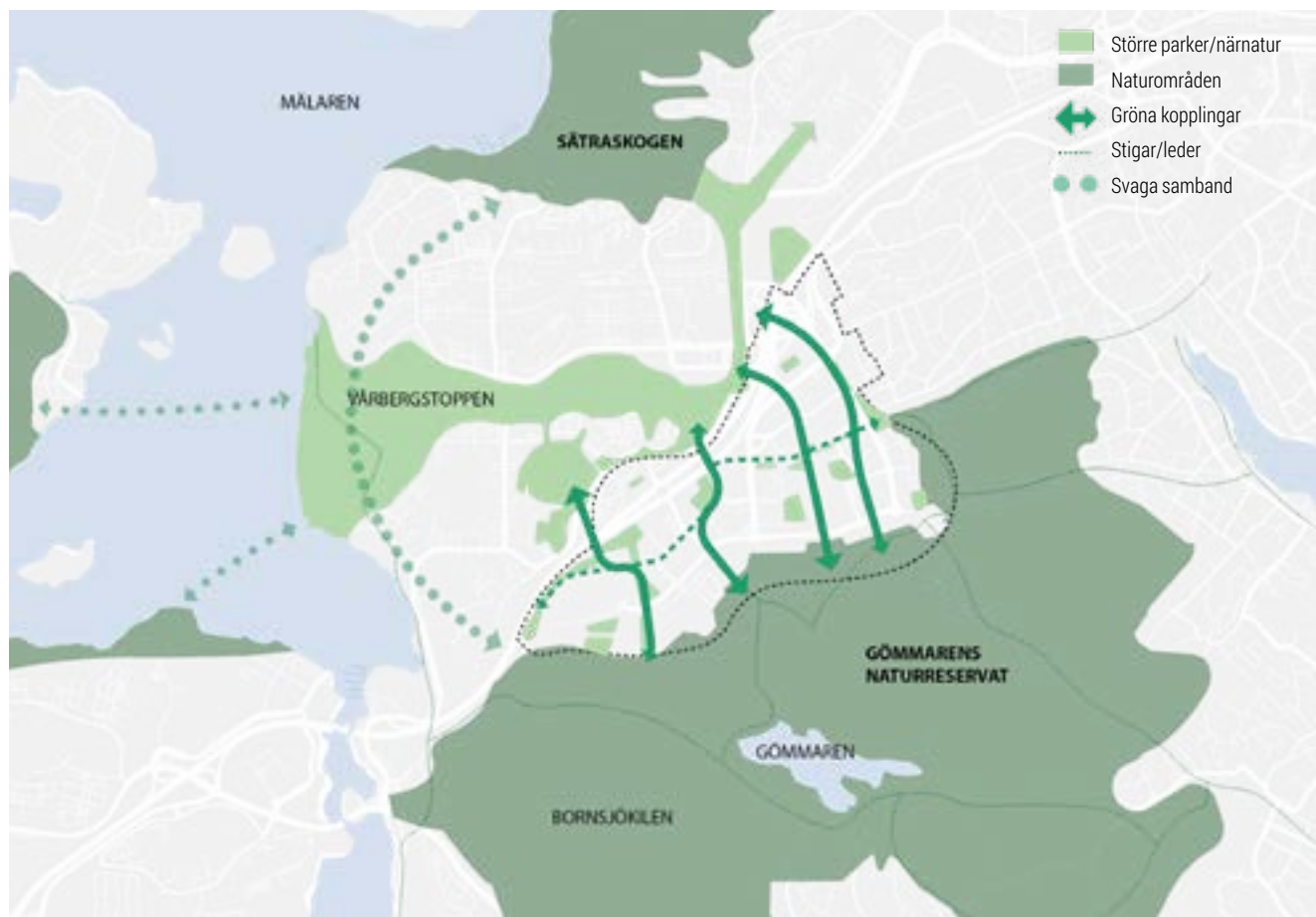

Diagram som visar den regionala grönstrukturen och de förstärkta storskaliga gröna kopplingarna inom området och till närliggande områden.

För att öka naturreservatets tillgänglighet behövs flera entréer av olika karaktär som underlättar för allmänheten att besöka naturreservatet. Det ska vara lätt att hitta till de stigar som finns och entréer kan märkas upp med exempelvis skyltar eller genom en platsbildning. Gömmarens naturreservat ska också synliggöras genom förstärkta gröna stråk och gröna siktlinjer inom stadskärnan.

Befintliga naturvärden

Den största delen av Kungens kurva består av bebyggda och hårdgjorda ytor. Det finns dock förekomst av höga naturvärden i vissa delar. När förekomsten av naturvärden inventerats inom området har naturvärdena klassificerats på en skala mellan 1 och 4, där 1 innebär högst värde. I Kungens kurva förekommer naturvärden med en klassificering mellan 2 och 4.

I och vid gränsen till Gömmarens naturreservat föreslås ny bebyggelse. Om ny bebyggelse placeras i och intill naturreservatet

så ska delar av skogen i stråk sparas mellan den nya bebyggelsen vilket ger möjlighet att spara natur och olikåldriga träd både på kvartersmark och allmän platsmark. Med den nya utvecklingen är det möjligt att aktivera naturreservatet och tillgängliggöra naturen genom tydliga entréer för att ta sig vidare djupare in i skogarna.

Befintlig grönska ska i så stor utsträckning som möjligt bevaras och integreras med tillkommande grönska och andra funktioner. Detta gäller även de tidigare åkerholmarna med värdefulla ekmiljöer som är ett återkommande inslag i Kungens kurva och påminner om platsens jordbrukshistoria. Åkerholmarna och dess stora ekar kan sparas och tillför värden i strukturen.

Trångsundsskogens naturreservat Foto: Huddinge kommun.

Generös grönska med höga vistelsevärden och plats för rekreation

Ett nätverk av generösa, centrala och attraktiva parker, lekplatser och andra rekreationsytor möjliggörs vilket ger plats för integrerad grönska och aktiva mötesplatser i nära anslutning till bebyggelsen. Kungens kurvas identitet som mötesplats och plats för rekreation stärks genom varierade livsmiljöer för vistelse, aktivitet och möten. Grönskan bidrar till att göra området mer attraktivt. Platserna är tillgängliga och gratis för barn, unga och gamla och för de som bor, verkar i och besöker Kungens kurva.

För att stärka attraktiviteten, skapa hälsosamma livsmiljöer och utveckla ett hållbart samhälle behöver grönska för rekreativa och ekologiska värden tillföras i hela Kungens kurva. Inom Kungens kurva utvecklas gröna stråk med ett nätverk av gröna gatumiljöer, parker, fickparker, platsbildningar och gröna siktlinjer. Parker blir viktiga komplement till Gömmarens naturreservat och Kungens kurva blir en plats där man både kan känna stadskärnans puls och naturens lugn. Här utvecklas en integrerad stadsgroenska som ger en inbjudande karaktär till Kungens kurvas publika platser, gator, stråk och parker.

I Kungens kurva finns flera typer av parker med en variation av storlek, innehåll och funktion vilka tillsammans bidrar till en fungerande grön- och rekreationsstruktur. De olika parkerna har dessutom olika målgrupper. Parkerna kopplas samman med trygga och attraktiva gröna parkstråk med gång- och cykelvägar, vilket skapar en närhet och tillgänglighet. Parkerna är mångfunktionella och bidrar till att stärka olika ekosystemtjänster. Parkerna utformas med stor flexibilitet med många funktioner, för olika årstider och utformas utifrån invånarnas behov och önskemål. Parkerna är tillgängliga och trygga med tydliga gränser mellan privat och offentligt så att halvprivata zoner undviks.

Enligt kommunens översiktsplan ska avståndet mellan bostaden och närmsta grönområde inte längre än 300 meter. Markytan i Kungens kurva består av minst 15% friyta på allmän plats, det vill säga yta avsedd för människors vistelse och rekreation. Av den ytan utgörs minst 5% av parkkvalitet i nivå med Huddinge kommuns parkprogram.

De offentliga rummen utformas med både stadsgroenska och upplevelsevärden för att uppmuntra och attrahera vistelse och rörelse. Eftersom stadsgroenskan bidrar både till en mer attraktiv, hälsosam och hållbar miljö blir den ett värdefullt verktyg i

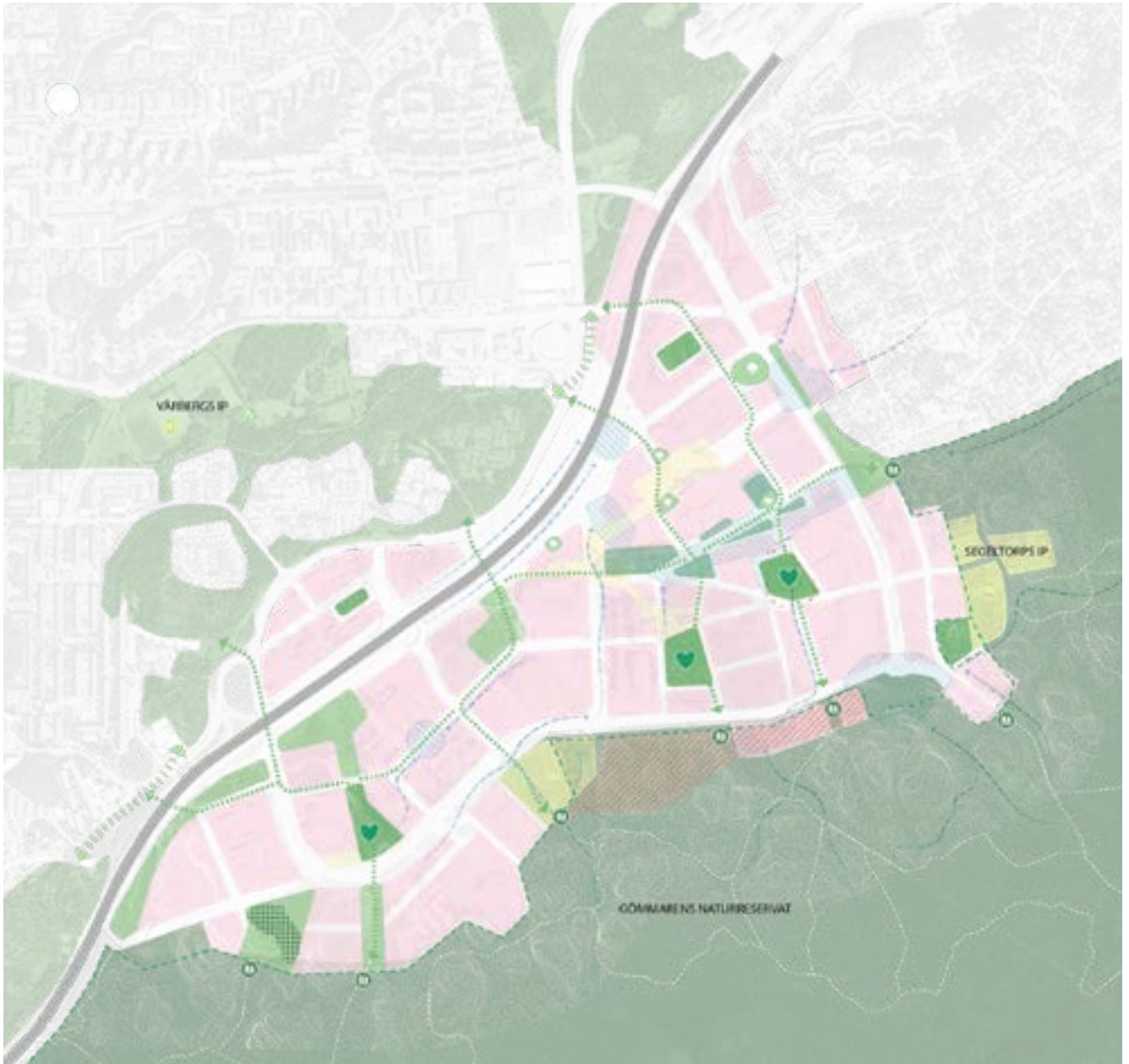
Diagram parktillgång: tillkommande bostäder ska ges god tillgång till grönska och planeras inom 300m från parker (gröna cirklar i diagrammet).

utvecklingen av Kungens kurva. Terrängens och stadslandskapets naturliga förutsättningar ger identitet, variation, stadsgroenska och kvaliteter till den regionala stadskärnan.

Parker, publika platser, gator och parkstråk

För att tillgodose behovet av attraktiva och trygga mötesplatser med mer yrkrävande funktioner och skapa förutsättningar för mångfunktionella ytor planeras större stadsdelsparker. Stadsdelsparkerna har varsin egen identitet som vänder sig till människor i olika åldrar och med olika intressen. Parkerna bör vara minst 1,5 hektar för att rymma flera funktioner, rekreativa kvaliteter och värden som tilltalar olika typer av människor. Parkerna utformas för att klara ett högt besöksstryck och kan fungera som flexibla arenor för event och gemensamt firande av högtider. Stadsdelsparker fyller en viktig funktion som naturlig mötesplats, plats för rekreation, vila och gröna värden. Stadsdelsparkerna bör ha en sammanhållen form och inte vara för utsträckta eller flikiga. Det är viktigt att de upplevs som ordentliga parker och inte som parkstråk.

För vardagens rekreation behövs även andra gröna mötesplatser nära boendemiljön. I hela Kungens kurva integreras därför lekmiljöer, närparker, fickparker, närnatur, gatuträd och torg i alla skalor i strukturen. Lekmiljöerna i Kungens kurva kompletterar varandra och erbjuder miljöer som säkerställer ett varierat innehåll för barn i alla åldrar och inbjuder till möten och utmanande lek och rörelse. En kommunal lekplats ska finnas inom 300 meter från bostaden. Närparkerna fyller funktionen som bostadsnära grönska och är en grön miljö avsedd för lek, vila och samvaro. Närparkerna är 5000 kvadratmeter eller större och

Kartdiagrammet visar föreslagen parkstruktur och utvecklade platsbildningar samt gröna målpunkter och stråken som binder samman den aktiva grönstrukturen.

- Parker
- Natur/grönområde
- Stadsdelspark
- Ekmiljöer
- Nyckelbiotop
- Gröna gator för rekreation
- Stigar
- Naturentréer
- Nuv. gräns naturreservat
- Skyfallszon
- Naturreservat som utreds för annan användning i översiktsplan
- Ungefärlig gräns deponi

Rekreation i Gömmarens naturreservat. Foto: Huddinge kommun.

uppfyller främst behov för de som bor och arbetar i området. De riktar sig till en bred målgrupp och inrymmer flera funktioner. Fickparker är små offentliga gröna ytor med karaktären av lummiga gröna rum på strategiska platser inom bebyggelsen. Oftast ligger de nära butiksstråk, större målpunkter eller i bostadsområden. Fickparken har ett högt prydnadsvärde och fyller en viktig funktion som lokal mötesplats eller viloplats. Torg ses här som en variant av fickparken med större andel hårdgjord yta.

Här skapas också plats för bollspel och större lekplatser med mer variation och med mer utmanande innehåll för äldre barn. Tillsammans bidrar de olika platserna och stråken till en mer varierad och rekreativ helhet som stärker Kungens kurvas identitet och skapar en hållbar stadsmiljö. I Kungens kurva finns förutsättningar för en aktiv och hälsofrämjande fritid oavsett socioekonomisk bakgrund, kön, ålder och fysisk förmåga.

Gömmarens naturreservat är en tillgänglig och varierad plats som främjar friluftsliv, naturvärden, rekreation och fysisk träning. I gränslandet mellan den anlagda naturen i stadsrummet och den vilda naturen i naturreservatet finns många platser för aktivitet och möten. Dessa platser och funktioner fungerar även som entréer som aktiverar naturreservatet och tillgängliggör naturen för fler målgrupper. Gröna siktlinjer gör att Kungens kurva vänder sig mot naturreservatet snarare än mot motorvägsmiljön.

Nya parkstråk utvecklas och kopplas an till de befintliga parkstråk som finns till Kungens kurva. Parkstråken är sammanhängande, längre gångvägssystem i park- och naturmark samt gröna gång- och cykelstråk i gatumiljöer inom bebyggelsen. De uppfyller andra funktioner än resterande gång- och cykelnät genom att ge möjlighet till att ta en promenad, motionera eller njuta av estetiska upplevelser eller grönska. Parkstråk fungerar även som spridningskorridorer för växter och djur. Parkstråken kopplar an till gröna och rekreativa besöksmål såväl inom som utanför Kungens kurva så som Gömmarens naturreservat, sjön Gömmaren, Segeltorps idrottsplats och Västerholmsparken.

Privata gröna utemiljöer och bostadsgårdar

Privata gröna utemiljöer och bostadsgårdar bidrar till att stärka grönstrukturen i området. Bostadsnära grönska inrymmer en blandning av sparad natur, anlagda gårdsmiljöer med en mångfald av funktioner såsom ytor för lek, odling och plats för möten mellan grannar. De privata utemiljöerna spelar en viktig roll i stadsmiljön då de utgör platser där man kan vara själv utomhus eller umgås med vänner. Det kan vara en trädgård, tak, uteplats eller balkong men det kan också vara gemensamma utemiljöer såsom kvartersgården eller skolgården. Detta är ytor viktiga för boendes närrekreation och lek. Skolgårdarna utgör viktiga miljöer även efter skoltid och kan då fungera som en del av stadens gemensamma rekreativa rum.

Hållbar och klimatanpassad

Ett nytt finmaskigt och hållbart blå-grönt nätverk förstärker de ekologiska sambanden i området. Ekosystemtjänster och vattenhantering integreras i gaturummen och bidrar till ett klimatanpassat och tåligt område.

Omhändertagande av dagvatten behöver plats i stadskärnan

Dagvatten är regn- och smältvatten som tillfälligt rinner på markytan. Vid regn ska det finnas goda förutsättningar för dagvattnet att fördröjas och infiltreras i marken så att avrinnande flöden kan minimeras. I enlighet med Huddinge kommuns dagvattenstrategi ska flöde samt föroreningsmängder efter exploatering inte öka jämfört med före exploatering. Allt dagvatten ska i största grad omhändertas lokalt, fördröjas och renas innan det når recipient.

Dagvatten inom Kungens kurva avleds idag till Rödstensfjärden. Denna vattenförekomst är en del av Mälaren och omfattas av miljö kvalitetsnormer. För att följa miljö kvalitetsnormerna för yt- och grundvattenförekomster behöver dagvattnet renas.

För att uppnå en acceptabel reningsgrad kommer betydande ytor för lokal hantering av dagvatten att behöva avsättas både inom kvartersmark och på allmän platsmark. Utrymme för dagvattenhantering ska ingå som en förutsättning vid gestaltningen av såväl det offentliga rummet som i kvarter med bebyggelse.

Dagvattenlösningar kan på strategiska platser synliggöras och tillåtas ta plats i den bebyggda miljön och därigenom tillföra rekreativa, estetiska och pedagogiska värden. Med väl avvägd

planering kan dagvattenlösningar i stor utsträckning integreras med ytor som planeras för rekreation och grönsstruktur.

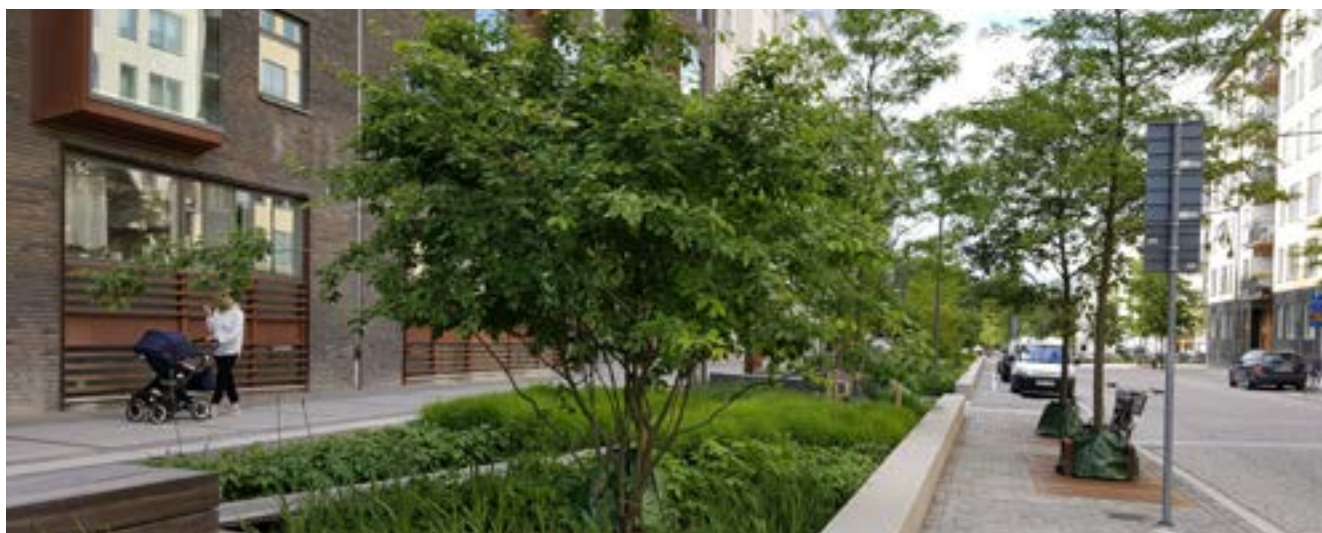
Grönblå gator, där extra utrymme ges till urban dagvattenhantering etableras inom området. Dessa finns i öst-västlig riktning och nord-sydlig riktning där det finns en naturlig låglinje. I nära anslutning till de grönblå gatorna utvecklas fördröjningszoner och dagvattendammar vilka kan bestå av parker, gator, torg, fickparker som hanterar lokal avrinning vid skyfall. Ytorna får en attraktiv gestaltning och inrymmer även andra funktioner för att säkra att de blir kvalitativa inslag i gatubilden och stadsmiljön även vid torka eller lägre vattennivåer. Dessa ytor kommer att behöva anläggas på både allmän platsmark och kvartersmark. [1]

Tålighet mot ökade nederbördsmängder

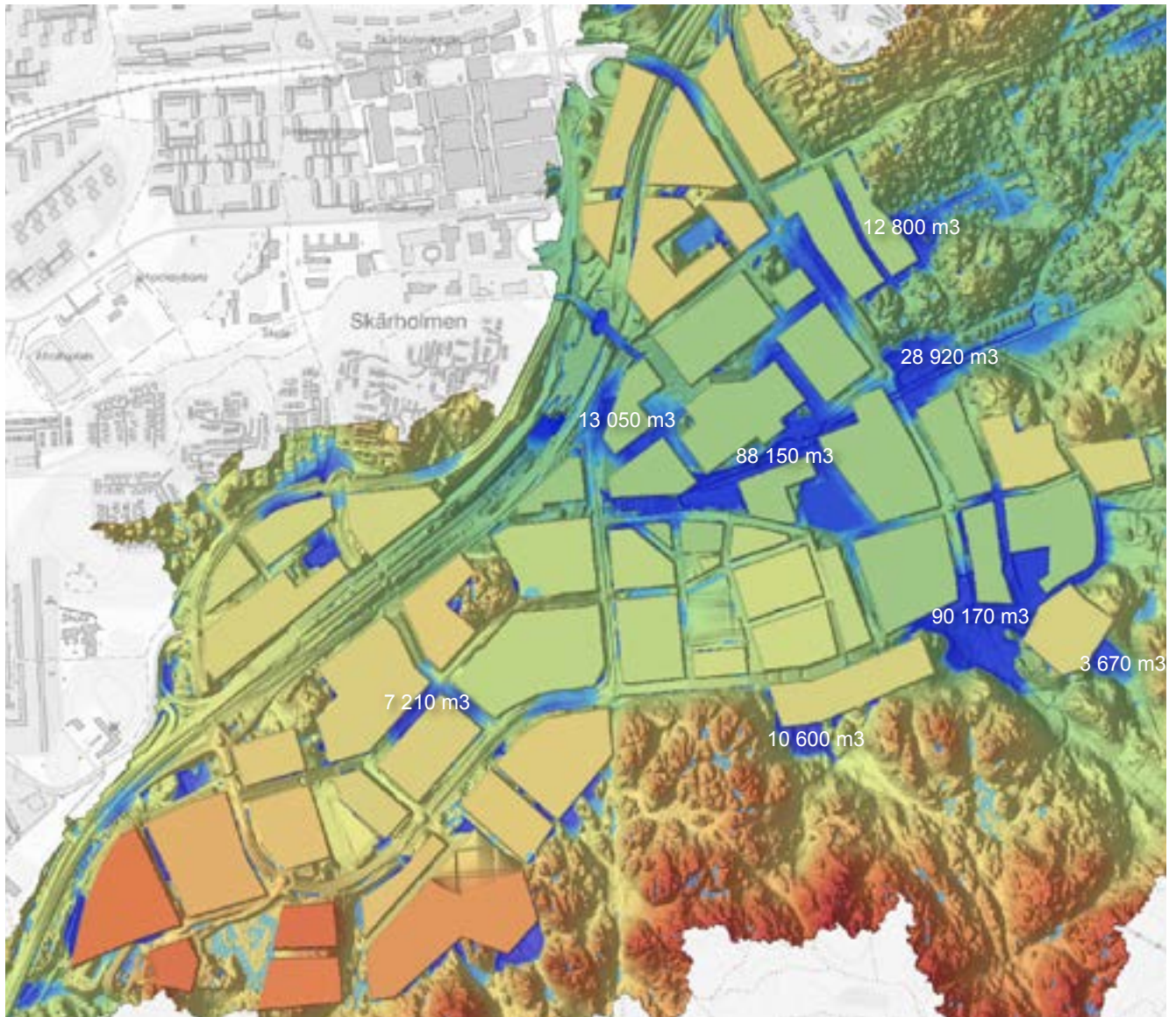
Klimatförändringar kommer över tid öka förekomsten av extremt väder och ökar förekomsten av skyfall vilket i sin tur ökar risken för översvämningar. Vid skyfall blir dagvattensystemet fullt och stora vattenmängder ansamlas på markytan och blir stående i lågpunkter. Bebyggelsen och det offentliga rummet ska vara utformat och höjdsatt så att översvämningar vid skyfall inte orsakar skador på byggnader eller viktiga funktioner. För att undvika omfattande skador och kostnader behöver vattnet ledas från bebyggda områden och tillfälligt ansamlas där det inte är till skada. Det kan exempelvis ske på idrottsplatser, i parker eller i andra gröna stråk. I stadskärnan innebär det att vattnet behöver ledas till fördröjnings- och översvämningzoner. [2]

[1] Se även avsnittet om dagvatten och miljö kvalitetsnormer under kapitel Förutsättningar.

[2] Se även avsnittet om skyfall under kapitel Förutsättningar.

Integrerad dagvattenhantering i gatumiljö i Norra Djurgårdsstaden. Foto: PE Teknik och Arkitektur.

Kartan visar vattenvolymer efter 59 mm regnmängd i Scalgo Live, vilket ungefär motsvarar ett 100-årsregn med klimatfaktor och avdrag för ett 10-årsregn som infiltreras eller tas omhand i ledningsnätet. Källa: Norconsult Skyfallsutredning för Kungens kurva 2023

Ekosystemtjänster

Ekosystemtjänster som naturen förser oss med blir allt viktigare att synliggöra, förstärka och tillföra när platser förtätas och utvecklas. Ekosystemtjänster är en viktig del för att uppnå de globala och svenska klimat- och miljömålen. Att synliggöra och säkerställa gröna investeringar har inte bara påverkan på frågor såsom biologisk mångfald, klimatreglering eller rening av luft. Ekosystemtjänster genererar även positiva synergier i form av ökade fastighetsvärden, attraktiv stadsmiljö och högre vistelsevärden.

En ekosystemtjänstanalys har tagits fram inom arbetet med utvecklingsplanen. I den konstateras att Kungens kurva har brist på flera ekosystemtjänster. De grönområden som finns har höga värden för reglerande och stödjande ekosystemtjänster, men de upplevs som mellanrum och har problematik kopplat till trygghet och tillgänglighet. Det finns därmed en stor möjlighet att förbättra situationen och skapa multifunktionella platser med flera ekosystemtjänster i den kommande utvecklingen av Kungens kurva. Gömmarens naturreservatet har höga värden för samtliga ekosystemtjänster.

Robusta system i Kungens kurva

Robusthet skapas i Kungens kurva genom att bevara, utveckla och skapa ekosystemtjänster. Genom att exempelvis planera för mer vegetationsklädda ytor och mindre hårdgjorda områden skapas förutsättningar för vatten- och luftrening, flödes- och temperaturreglering, bullerdämpning och främjandet av biologisk mångfald. Bristområden för ekosystemtjänstförsörjningen utgörs av platser med stor andel hårdgjord yta. Där behöver den kommande utvecklingen främja ekosystemtjänster. Inslag av vegetationsklädda tak och fasader, öppna dagvattenlösningar, stadsodling, bärande träd och buskar samt genomsläppliga ytor är några åtgärder som formar förmågan att hantera de

Ekosystemtjänster delas ofta upp i fyra olika kategorier:

- Producerande ekosystemtjänster producerar mat, dricksvatten, bioenergi och andra direkta produkter och material.
- Reglerande ekosystemtjänster står till exempel för kontroll av klimat, vattenflöden, erosionskydd, pollinering och rening av luft.
- Stödjande tjänster är själva förutsättningen för de övriga tjänsterna och består av arters livsmiljöer och processer som upprätthåller ekosystemen, så som jordmånsbildning och fotosyntes.
- Kulturella tjänster bidrar med immateriella värden som miljöer för upplevelser, lärande, kunskap och rekreation.

utmaningar som konsekvenserna av klimatförändringarna ger upphov till men som även är hälsofrämjande och socialt berikande. Ökning av den biologiska mångfalden möjliggör spridning av flora och fauna samt fortsatt pollinering av växter och grödor. Planering av ny exploatering ska ske med utgångspunkt i att potentiella spridningssamband ska bevaras och stärkas genom att gröna stråk kopplas till den intelligande grönstrukturen. Ingrepp i befintliga grönytor bör undvikas och stora sammanhängande hårdgjorda ytor ska minska. Vid exploatering bör andel hårdgjorda ytor begränsas och vegetationsklädda ytor uppmuntras för att stödja temperatur- och flödesreglering. Plantering av blommande och bärande vegetation främjar pollination och skapar bo- och födoplatser för fåglar och insekter. Dessutom kan holkar och faunadepåer med död ved placeras ut för att gynna olika djur- och växtgrupper.

Vid förtätning och komplettering av bebyggelse är det viktigt att bevara och stärka områdets värde för pollinerande nyttoinsekter genom naturvårdsanpassad skötsel av gröna miljöer och gräsmarker och plantera en artblandning som ger blomning under hela växtsäsongen. Genom att möjliggöra för gemensamma odlingar på bostadsgårdar och odling inom viss parkmark, till exempel genom planering av fruktträd bidrar stadsodling förutom med grönska i stadsrummet till social hållbarhet genom att skapa mötesplatser för människor. Odling på förskolor och skolor skulle också kunna vara en möjlighet för att få in lärande om odling i undervisningen. Odling bidrar till både ökad ekologisk hållbarhet och biologisk mångfald.

Karta som redovisar funktionella områden för utvalda ekosystemtjänster, ur rapporten "Vision för grönstruktur - Kungens kurva", Ekologigruppen 2019.

Inzoomningar delområden

I detta kapitel redovisas intentionen för Kungens kurvas olika delområden tillsammans med medskick till den fortsatta planeringen.

De olika delarna bör utvecklas utifrån sina förutsättningar för att på så sätt bidra till en helhet med utgångspunkt från strategierna. Hur befintlig bebyggelse och dess kvaliteter kan integreras i utvecklingen hanteras i den fortsatta planläggningen. Utformningen av de olika områdena ska bidra till att bygga på olika identitet och karaktär.

1 Centrala Kungens kurva

2 Sydöstra Kungens kurva

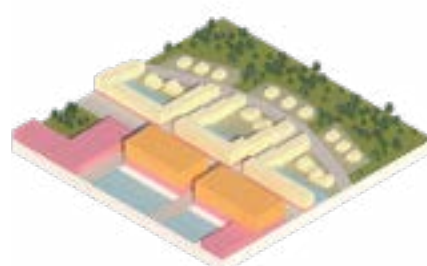
3 Möte Segeltorp norr

4 Möte Segeltorp (intill IP)

5 Sydvästra Kungens kurva

6 Lindvreten

7 Möte mot Gömmaren

8 Norra Kungens kurva

- Bostäder
- Handel
- Samhällsservice/utbildning
- Övriga arbetsplatser/hotell/kontor
- Verksamheter/industri
- Parkering
- Park/natur
- Idrott
- Gata
- Bostadsgård/tomt

DELOMRÅDEN / INZOOMNINGAR

- 1 Centrala Kungens kurva
- 2 Sydöstra Kungens kurva
- 3 Möte Segeltorp norr
- 4 Möte Segeltorp (intill Segeltorps idrottsplats)
- 5 Sydvästra Kungens kurva
- 6 Lindvreten
- 7 Möte mot Gömmarens naturreservat
- 8 Norra Kungens kurva (överdäckning)

1 Centrala Kungens kurva

“Destination, handelsplats, upplevelser, nöje, storskaligt, aktiva rum, mix”

Storskaligt handelsområde idag...

Centrala Kungens kurva utgör redan idag en viktig målpunkt som handelsplats. Området är storskaligt och innehåller flera köpcentrum omgivna av stora ytor markparkering och bilvägar.

... blir livlig upplevelsestad med multifunktion

Denna tyngdpunkt utvecklas till en livlig köpstad där det på sikt händer ännu mer. Här finns optimala kommersiella förutsättning för kundintensiv handel och området är motorn för hela Kungens kurva som destination. Genom att komplettera Kungens kurva med en större mix av funktioner och rumsligheter för att också möta behoven för både dag- och nattbefolkning. Målet är att uppnå en större grad av “multianvändning” med delade allmänna funktioner och utrymmen både ute och inne, med fokus på kommers och nöje/upplevelser. Den här delen av Kungens kurva är fylld av liv och rörelse, det är en plats att möta människor från området såväl som besökare. Upplevelsen av platsen är generellt fortsatt storskaligt och “maxat” med tydligt klustrade målpunkter och mötesplatser med hög intensitet. Här kan du handla, uppleva, göra ärenden och i viss mån även bo. Handeln kompletteras med starka dragare inom upplevelser och nöje. Möjliga tillkommande funktioner är nöjes-, upplevelse- eller temparker eller museer i större eller mindre skala. Verksamheter kan med fördel planeras som bullerskydd och samtidigt skyltläge mot E4/E20.

... med förbättrad orienterbarhet och trygghet!

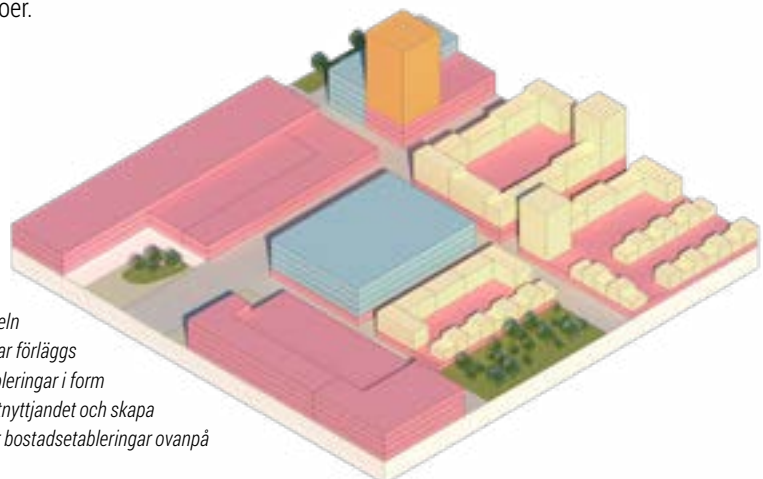
Centrala Kungens kurva utvecklas så att det är möjligt att röra sig med ett brett utbud av fordon och flera trafikslag än idag. Det handlar inte om en klassisk flandors-stad, man rör sig fortsatt mellan kommersiella kluster men de är mer koncentrerade och tillgängliga än idag. Det är också enklare att röra sig mellan de olika noderna på ett tryggt och smidigt sätt. Gatumiljöerna är mera anpassade till de oskyddade trafikanterna och det finns en ökad kontakt mellan inne och utemiljö genom ökad kontakt med fasader, fönster, ljus och entréer som bidrar till tryggare miljöer.

Medskick till efterföljande planering:

- Verka för en utökad balans mellan trafikslag med en gradvis övergång till mer hållbart resande. En utveckling som fortsatt klarar av höga biltrafikflöden men över tid förändras, utan att föranleda negativ inverkan på attraktiviteten för verksamheterna och kunderna.
- Säkerställ att gatumiljöer upplevs som trygga genom att minska antalet blinda eller stängda fasader utan fönster eller entréer och på så sätt skapa fler ögon på gatan (social kontroll). Öppna upp befintliga fasader genom fönster, funktioner eller aktiviteter i bottenvåning. Prioritera täthet mellan entréer, belysning, visuell kontakt mellan ute och inne etc.
- Verka för att skapa centrala målpunkter av allmän, icke-kommersiell karaktär inom handelsområdet.
- Tillskapa siktlinjer för att öka orienterbarhet inom området.
- Anpassa gestaltning av gaturummet särskilt i anslutning till hållplatsläge för Spårväg syd, så att god tillgänglighet och attraktivitet bidrar till att fler människor kan resa effektivt och hållbart.
- Samordna parkeringsplatser i området så att dagens volymhandeln kan bestå och ges utbyggnadsmöjligheter inom befintliga fastigheter.
- Bevara i så stor utsträckning som möjligt den befintliga grönskan, i synnerlighet ekdungar, som en tillgång till den nya stadsbebyggelsen.
- Möjliggör för bostadsetableringar ovanpå eller i anslutning till handeln inom utvalda zoner, för att maximera markutnyttjandet och skapa en mera levande stadsmiljö.
- Möjliggör för en trygg och tillgänglig hållplats för Spårväg syd.
- I nära anslutning till och inom detta område finns stora lågpunkter som riskerar att bli översvämmade vid skyfall. Vattendjupen kan bli så stora som över 1 meter vid ett 100-årsregn, vilket den kommande utvecklingen behöver hantera.

- Bostäder
- Handel
- Hotell/kontor
- Parkering
- Park/natur
- Gata

Skissen visar en möjlig utveckling där volymhandeln består och ges utbyggnadsmöjligheter. Parkeringar förläggs i mobilitetshus för att ge plats till nya handelsetableringar i form av bottenvåningslokaler. För att maximera markutnyttjandet och skapa en mera levande stadsmiljö ges även potential för bostadsetableringar ovanpå handelslokalerna.

2 Sydöstra Kungens kurva

"Tät stadsväv, variation, tryggt, attraktivt"

Bilorienterat handelsområde idag...

Sydöstra Kungens kurva är idag ett typiskt lokalt handelsområde med volymhandel i "storskaliga byggnader" omgivna av stora ytor för markparkering. I det delvis redan planlagda området för fastigheterna Diametern 2 med flera (planprogram/detaljplan) finns även en hel del naturmark i kuperad terräng.

... blir "bostad" - i en naturnära och tät stadsdel

Här bor och lever man, vilket omfattar en variation av bostäder, serviceutbud och restauranger som är mer intensiva (och möter upp stråk och bebyggelse inom område 1), såväl som rekreativa rum, plats för lek och umgänge i parkerna eller platserna mellan husen. Bebyggelsen varierar i form och skala även om tätheten är hög, på så vis kan det skapas mer intima såväl som stora rumsligheter. Bebyggelsen kontrasterar mot tydliga gröna och blå stråk som utvecklas som en central kärna eller ryggrad inom området. Byggnader som möter gatan med exempelvis lokaler i bottenvåning med kommersiellt-/förenings- eller bostad direkt mot gatan (beroende på läge), med ljusa inbjudande fönster och rum bidrar till tryggheten och uppmuntrar till fler rörelser genom området.

... en "gåstad" snarare än "fordonsstad"

Rörelser inom området fokuseras på gående, med trygga och attraktiva gaturum som bidrar till folkliv och en säker och lekvänlig miljö för barn i kombination med smarta lösningar som minskar bilens påverkan på det allmänna rummet. 15-minutersstaden är en förebild: du ska kunna gå, cykla eller åka kollektivtrafik till jobbet på 15 minuter - och dessutom handla mat, gå på café, ta barnen till skolan och njuta av naturen inom samma tidsram.

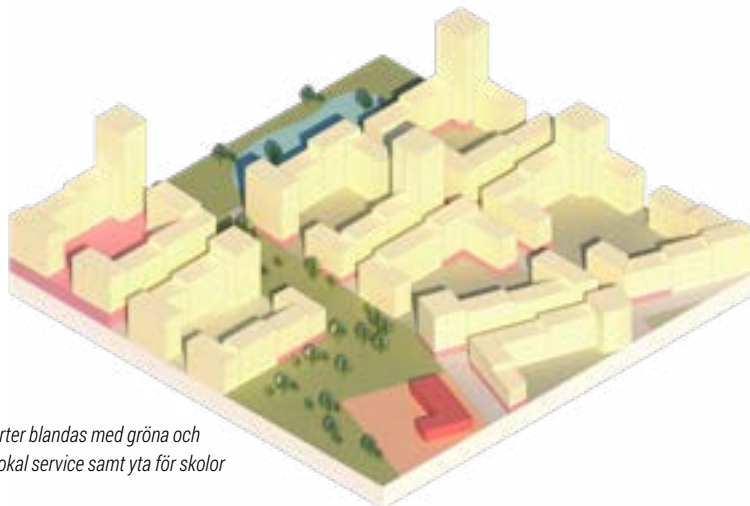
Medskick till efterföljande planering:

- Möjliggör för stadsmässiga kvartersformer med relativt hög täthet för att skapa en tydlig och orienterbar struktur med effektivt markutnyttjande.
- Skyfallsfrågan är särskilt viktig att beakta i detta område, då det är en del av en lågpunkt som riskerar att bli översvämmad vid ett skyfall. Vattendjupet i sydöst kan bli så stort som över 1 meter vid ett 100-årsregn, vilket den kommande utvecklingen behöver hantera.
- Närservice och aktiva bottenvåningar ska koncentreras och dimensioneras på rätt sätt så att det skapar levande stadsrum och kan fungera som aktiva och trygga kopplingar från, till och mellan område 1 och 2.
- Använd Handelsurbanitetsskalan [1] som inspiration till hur mötet mellan handeln och bostäderna kan se ut såväl som zonerings mellan kundintensiv storskalig handel/bostäder där fokus på gränssnittet dom emellan är särskilt viktigt
- Verka och möjliggör för att samordna parkeringslösningar i samband med utveckling av bostäder.
- Möjligheterna för att sanera befintlig deponi i området ska undersökas för att möjliggöra för en bättre stadsmässighet och kvartersstruktur.
- Möjliggör för en ny stadsdelspark som kan fungera som en mötesplats i området och länka samman den nya grönstrukturen.
- Utveckling sker genom en successiv effektivisering av markutnyttjandet, där volymhandel i sitt befintliga format förändras för att ge plats åt effektivare lösningar som också rymmer bostadsbebyggelsen.
- Verka för att förstärka området med mer kapacitetsstarka kollektivtrafiklösningar och säkerställ att utveckling inte omöjliggör en möjlig anslutning till tunnelbana på lång sikt.

[1] Handelsurbanitetsskalan är ett dokument som togs fram av Huddinge kommun och Kungens kurvas ekonomiska fastighetsägarförening.

- Bostäder
- Lokaler
- Samhällsservice
- Park/natur
- Gata
- Bostadsgård/tomt

Skissen visar en möjlig utveckling där bostadskvarter blandas med gröna och blåa parkrum. Utvalda lägen i bottenvåningar för lokal service samt yta för skolor skall också ingå.

3 Möte Segeltorp norra

”Gröna mixade bostadskvarter”

Småföretag och sällanköpshandel idag...

Området längs med Jägerhorns väg och Smista allé är idag lågexploaterat och innehåller små separata fastigheter med mindre företag och sällanköpshandel som badrumsbutik, mattor, larmföretag, bilservice med mera.

... blir mixade kvarter som väver ihop Kungens kurva med Segeltorp

Med målet att skapa bebyggelse som möter Segeltorp på ett mjukt och småskaligt sätt respektive centrala Kungens kurva med stadsmässighet föreslås kvarteren utformas så att brytpunkten mellan villabebyggelsen och den täta staden sker på ett varsamt sätt som inte förvanskar karaktären på villaområdet utan istället berikar den. Det kan exempelvis göras med en trappande tvärsektion med två tydliga sidor, med mera grönska och lägre bostäder i öster. Mot Smistavägen som ses som ett annonsläge föreslås högre bebyggelse och en mix av bostäder, kommers och nöje. Fastighetsindelning och angöring kan med fördel fungera likt dagens situation vilket förenklar en stegvis utveckling samt förankrar området i dess historiska kontext. En kreativ blandning av typologier, också i höjdded, uppmuntras. Mixade kvarter, upphöjda gårdar med genomgående sockelväning, stadsradhus på tak med mera är exempel som kan testas.

... med grön huvudgata i väster

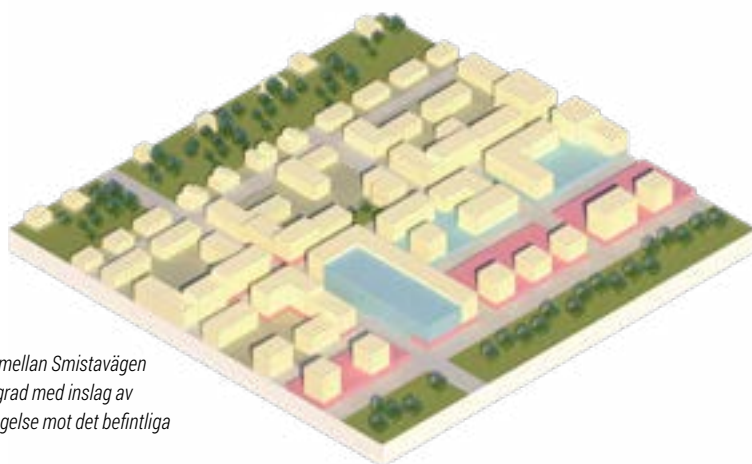
Smistavägen utvecklas till en grön boulevard med rejält tilltagna planteringsytor med regnbäddar samt generösa cykelbanor för regional pendling.

Medskick till efterföljande planering:

- Genom att koppla på angränsande regionala cykelstråk till nya allmänna platser och stråk ökas tillgängligheten till platsen.
- Möjliggör för att den nya bebyggelsen ska kunna rymma befintliga eller nya handelslokaler med fokus längs med Smistavägen.
- Verka för att området ska kunna innehålla kombinationen handel och bostadsnära service, något som kan behöva utredas separat för att dimensioneras rätt.
- Inom detta område finns en stor lågpunkt som riskerar att bli översvämmad vid skyfall. Vattendjupet kan bli så stort som över 1 meter vid ett 100-årsregn, vilket den kommande utvecklingen behöver hantera.

- Bostäder
- Handel
- Parkering
- Park/natur
- Gata
- Bostadsgård/tomt

Skissen visar en intention om att brygga området mellan Smistavägen och Segeltorp med en struktur som skapar en ryggrad med inslag av handel längs huvudgatan och lägre bostadsbebyggelse mot det befintliga bostadsområdet.

4 Möte Segeltorp IP

”Bostads och idrottskvarter”

Små verksamheter och idrottsplats idag...

Området kring Ellipsvägen och Segeltorps IP är idag lågtexploaterat och innehåller mindre verksamheter som grossister och bilhandlare samt idrottshall och planer.

... blir bo- och idrottskvarter som väver ihop Kungens kurva med Segeltorp IP

Med fokus på kvalitativa bostäder och utökad idrott föreslås en mixad stad där funktionerna tillåts överlappa varandra med en blandning av bostäder, idrott samt mindre lokaler. Här finns ett viktigt möte med det gröna och rekreativa i kombination med idrott och hälsa med stark koppling till lokalt föreningsliv. Delade funktioner, medskapande och byggemaskaper uppmuntras och passar särskilt väl in i det här sammanhanget.

Lokaler för verksamheter/föreningar/gym eller dylikt föreslås företrädesvis längs med Smistavägen medan bostadskvarter och en mer intim skala utvecklas innanför, tillsammans med möjliga tillägg av idrottshallar med bollplaner på tak. Här föreslås bebyggelsen vara lägre men fortsatt tät för att inte konkurrera med naturen.

Det är viktigt att korsningspunkter och stråk för handel och/eller bostäder hänger ihop med angränsande områden för att undvika att det skapas separerade ”öar” av bebyggelse.

Idrottsplatsen inkluderas i planering av trafikstrukturen, med möjlighet att sammankoppla gatunätet och undvika separerade vägar och återvändsgränder.

I en rapport om naturbaserade lösningar för skyfall och urbana värmeöar presenteras ett förslag till åtgärder för att minska de stora vattendjup som uppstår i sydöstra Kungens kurva vid skyfall. Åtgärderna består av en skyddsvall, en dagvattendamm och flera dämmen. De kan även ge ett mervärde genom ett ökad biologisk mångfald samt upplevelsevärden i området.

Medskick till efterföljande planering:

- Verka för att områdets funktion som nod för idrott och rekreation stärks också inom nyttillkommande bostadsetableringar. (Arbeta förslagsvis med 3D-fastighetsbildning som en utgångspunkt för att möjliggöra en mera effektiv markanvändning (effektivisera parkering, lokaler och eller bostäder i kombination med idrott)
- Initiera en tidig dialog med regionen för att få en förbättrad kollektivtrafik till detta välbesökta område där kultur och fritidsverksamheter står i fokus.
- Säkerställ att Kungens kurvaleden och Smistavägen har attraktiva och trygga kopplingar för gång och cykel som ansluter till området.
- Tack vare den gena kopplingen till Huddinge centrum via ”brandvägen” kan området stärkas som en ny entré till den regionala stadskärnan
- Utveckla lokaler huvudsakligen i form av närservice för det lokala behovet, i korsningspunkter med huvudgata.
- Beakta särskilt skyfallsfrågorna i planeringen av området och möjliggör på olika sätt för fördröjning av vatten i gaturum och parker (även inom kvartersmark). Det finns en större lågpunkt i södra delen av området som riskerar att bli översvämmas vid skyfall. Vattendjupet kan bli så stort som över 1 meter vid ett 100-årsregn, vilket den kommande utvecklingen behöver hantera.
- Verka för att området ska kunna innehålla kombinationen handel och bostadsnära service, något som kan behöva utredas separat för att dimensioneras rätt.

- Bostäder
- Lokaler
- Parkering
- Park/natur
- Idrott
- Gata
- Bostadsgård/tomt

Skissen visar en intention om att förtäta området vid Segeltorps IP med bebyggelsekvarter där bostäder, idrottsfunktioner och mindre arbetsplatser kan ingå.

5 Sydvästra Kungens kurva

"Arbetsplatser, utbildning, transport och samhällsservice"

Verkstad idag...

Sydvästra Kungens kurva är idag ett verksamhetsområde med fokus på fordonsteknik, viktiga samhällsfunktioner och utbildning.

... blir även transportstaden

Tack vare sitt läge precis intill ett av landets största trafikflöden E4 och E20 finns det potential att utveckla en ännu starkare distributions- och transporthub med tyngdpunkt vid när-logistik eller "Last mile" verksamheter. Området förstärker också sitt utbildningskluster med fokus på framtidens teknik genom att transportgymnasiet består och utvecklas med anknäring till de lokala företagen.

En ny spårvagnshållplats centralt i området ökar tillgängligheten till platsen och möjliggör för en ökad grad av arbetsplatstäthet närmast den nya hållplatsen och kommersiella lokaler som stödjer arbetsplatserna behov.

Allra längst i väster planeras dessutom en ny spårvägsdepå. Bullrande och på andra sätt störande verksamheter lokaliseras förslagsvis i första hand nära E4.

Viktig transportsträcka för att koppla ihop området med omlandet. Det centrala gaturummet bör utvecklas för att fungera för såväl lastbil som för gående.

På mycket lång sikt skulle även bostäder kunna utredas med utgångspunkt från spårvagnshållplatsen och i anslutning till naturen, om nuvarande verksamheter skulle förändras då dessa idag genererar tung trafik.

Medskick till efterföljande planering:

- Möjliggör för att samla trafikintensiva verksamheter nära på och avfart för att förstärka framkomligheten för såväl stora som små transportfordon stora delar av dygnet.
- Säkerställ att tillgängligheten för verksamheterna inom detta område inte försvåras
- Prioritera tillkommande verksamheter inom området som har en hög arbetsplatstäthet och relaterar till eller komplettera dagens verksamhetsutbud.
- Utveckla attraktiva gatumiljöer som knyter samman området med Vårby och Skärholmen genom att skapa trygga stråk och kopplingar för både fordon som människor att röra sig i.
- Verka för ett spårvagnshållplatsläge som bidrar till att fler arbetsplatser kan nås med attraktiv kollektivtrafik.
- Möjliggör för att lokalisera en spårvagnsdepå i den södra delen av området.
- Verka för att delar av eller hela kraftledningen grävs ned vilket är en viktig förutsättning för utvecklingen av området och för att kunna tillskapa ny byggbar mark.
- Möjliggör för en ny stadsdelspark i anslutning till det nya hållplatsläget som kan fungera såväl som en mötesplats för verksamma och även boende på lång sikt.
- Skapa en grön koppling och entré till naturreservatet.
- Utred möjligheterna för förändrad markanvändning i anslutning till den föreslagna spårvagnshållplatsen och högskolan på lång sikt.
- Möjliggör för en bussgata som ger en gen koppling för kollektivtrafiken genom området närmast motorvägen.
- Det goda skyltläget utnyttjas för att annonsera området, exempelvis genom gestaltning anpassad till hastighet.
- Vid exploatering av naturmark anpassas bebyggelsen så att en viss buffert till nyckelbiotopen bibehålls.

- Utbildning
- Övriga arbetsplatser/kontor
- Verksamheter/industri
- Parkering
- Park/natur
- Gata

Skissen visar idén att bevara befintliga verksamheter och samtidigt ge utvecklingsmöjlighet med ytterligare arbetsplatser eller utbildningsinstitutioner längs med huvudgatan.

6 Lindvreten

"Arbetsplatser, sammanlänkande stråk och bostäder på sikt"

Verksamhetsområdet idag...

Lindvreten ligger alldeles intill motorvägsavfarten och är ett verksamhetsområde med höga trafikflöden, innehållande bland annat distribution, lagerlokaler och drivmedelsstation. Området har ingen centrumfunktion i sig, men är del av helhetsstrukturen med närhet till det mesta.

...blir kompletterande distributions- och transporthub

Området föreslås kopplas ihop med omkringliggande områden genom både bebyggelse och innehåll med målet att stärka funktionen som en viktig distributions- och transporthub med skyltläge som komplement till det större verksamhetsområdet i sydvästra Kungens kurva (område 5). Med sitt läge som entréstopp strax före Stockholm är Lindvreten väl lämpad för utveckling av modern vägservice som laddinfrastruktur, restauranger och andra tjänster för snabbare stopp som syns väl från vägen.

... kopplar ihop området med omvärlden med möjligheter till bostäder på sikt

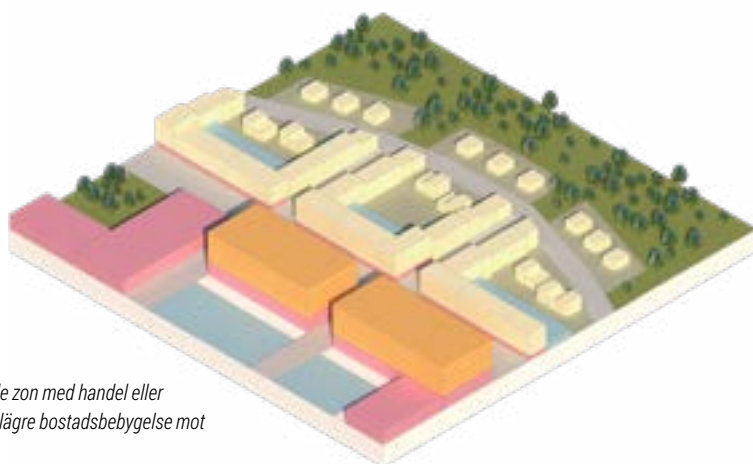
Genom att se över möjligheten att justera Skärholmsvägens läge i sidled är det möjligt att öppna upp och länka samman den här delen av Kungens kurva med Skärholmen och Vårby som en del i att koppla ihop den regionala stadskärnan. En sådan justering möjliggör för att komplettera med bostadsbebyggelse som ett inre stråk som möter upp befintlig och tillkommande bebyggelse i såväl Stockholm som Huddinge, medan verksamheterna längs med E4/E20 kvarstår och kan utvecklas.

Medskick till efterföljande planering:

- Möjliggör för justering av Skärholmsvägen genom samordning med Stockholms stad kopplat till struktur, genomförande inklusive eventuell ledningsflytt.
- Prioritera grönska i den hårdgjorda miljön för att förebygga värmeöar och stärka gröna stråk kopplat till den intelligenta grönstrukturen norr om Skärholmsvägen.
- Ta hand om skärningspunkten mellan bostadsbebyggelse och verksamheter så att förutsättningarna optimeras för båda användningstyperna (exempelvis genom att bostäder möter det gröna medan verksamheter möter transportinfrastrukturen).
- Beakta området som ett visningsfönster för Kungens kurva och förbättra skyltläget.
- Närheten till motorvägen innebär att luftkvaliteten och bullernivåerna påverkar områdets lämplighet för bostäder. Om situationen blir en annan på lång sikt kan bostadsbebyggelse prövas.

- Bostäder
- Handel/lokaler
- Arbetsplatser/kontor
- Parkering
- Park/natur
- Gata
- Bostadsgård/tomt

Skissen visar idén om att skapa en bulleskuddande zon med handel eller arbetsplatser längs med motorvägen och gradvis lägre bostadsbebyggelse mot Vårberg.

7 Möte mot Gömmaren

"Naturnära boende"

Skogsmark intill naturreservat idag...

Området på andra sidan Kungens kurvaleden är idag orörd natur, delvis skyddat naturreservat.

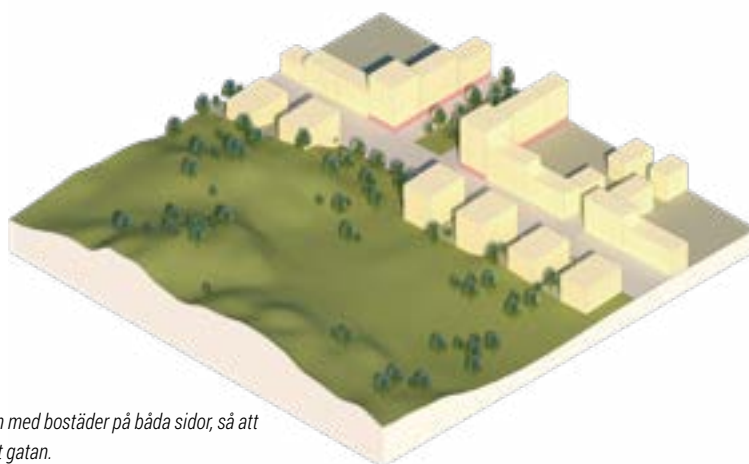
... blir naturnära boende

Här finns potential att skapa bostäder nära staden, nära naturen och nära vattnet. Bostäderna bäddas in i en grön rekreativ struktur som leder vidare till naturreservatet och in mot Gömmaren. Fokus i gestaltningen är den "Gröna-staden" där värdefull natur och uppvuxna träd som bevaras mellan husen. Bebyggelsen angörs från Kungens kurvaleden som omformas till en lokalgata med bussförbindelse.

En viktig aspekt i strukturen är behovet av fördröjning av regnvatten som riskerar att komma från naturreservatet vid höga flöden. En vattenpark föreslås i hörnan i öster, denna kan även fungera som en entréplats till naturområdet med rekreativa funktioner, en aktivitetspark med fokus på idrott, friluftsliv, rekreation, naturpedagogik och ekosystemtjänster.

Medskick till efterföljande planering:

- Inled en process för att utreda möjligheten att upphäva del av Gömmarens naturreservat genom att justera gränsen söderut för att möjliggöra för ny bebyggelse, parkfunktioner samt skapa tydligare kopplingar in i naturreservatet. Höga naturvärden i området bevaras och ytor för att hantera skyfall och översvämningar planeras för. Avgränsningen för området är inte fastlagd utan behöver studeras vidare i efterföljande planering.
- Utred möjlig placering av kommunal service (exempelvis idrott/skola) i västra delen av området med tanke på det attraktiva läget med närhet till kollektivtrafik och natur.
- Fokusera särskilt på barn och äldres tillgänglighet när Kungens kurvaleden formas om till en gatumiljö samt säkerställer trygg och säker passage över gatan
- Ta tillvara på det naturnära läget vid utveckling av bostadskvarter samtidigt som det gröna hanteras med varsamhet.
- Skapa tydliga entreer med parkkvaliteter till naturreservatet som är lätta att orientera sig till och från.
- Förstärk stråk och rekreativkopplingen till sjön samt styr människors rörelser så att känslig natur kan skyddas samtidigt som kvalitativ rekreation görs möjlig.
- Kommunen är medveten om att det finns en intressekonflikt i att producera bostäder inom Sverigeförhandlingens avtalade korridor och naturrekreation. Upphävande av naturreservat kräver särskilda skäl. Möjligheten undersöks att skapa en aktivitetszon med två noder för skyfallshantering och parkyta i väster och öster med koppling som gör det möjligt att röra sig mellan.
- I östra delen av området finns en stor lågpunkt som riskerar att bli översvämmad vid skyfall. Vattendjupet kan bli över 1 meter vid ett 100-årsregn och därför föreslås en vattenpark för att hantera de mycket stora vattenvolymer.

- Bostäder
- Lokaler
- Park/natur
- Gata
- Bostadsgård/tomt

Bilden visar idén om att kanta Kungens kurvaleden med bostäder på båda sidor, så att slänten mot naturen bildar en halvöppen front mot gatan.

8 Norra Kungens kurva

“Brygga till Skärholmen”

Motorvägsområde idag...

Delområdet Norra Kungens kurva utgörs idag av motorvägen E4/E20 med avfarter, ramper och impediment, tillsammans med anslutande fastigheter med väghotell, småhandel och drivmedelsstation vid Ekgårdsvägen.

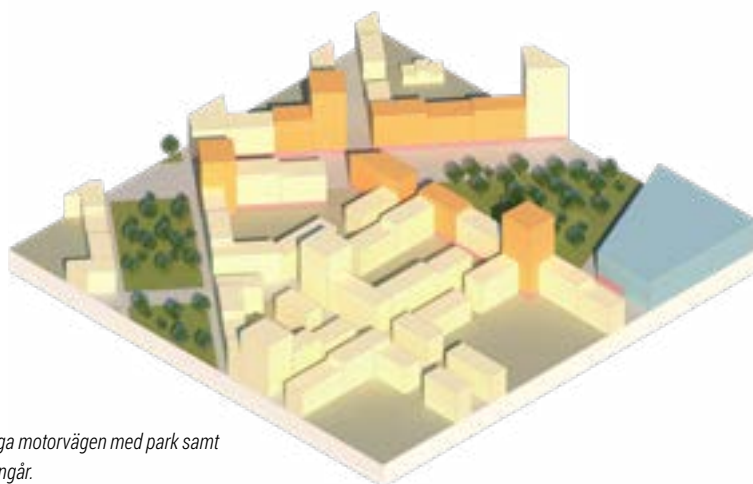
... länkar Kungens kurva-Skärholmen år 2100

Den långsiktiga visionen är att skapa en fysisk och stadsmässig koppling över kommungränsen mot Stockholm så att den regionala stadskärnan Kungens kurva-Skärholmen byggs samman. I praktiken innebär det en överdäckning som med sin centrala placering blir den regionala stadskärnas nya mittpunkt, här sker det verkliga mötet mellan Skärholmen och Kungens kurva. Innovation och nytänkande uppmuntras med en idé om att bygga "tätt, högt och kaxigt", smarta städer-lösningar och mobilitet. Mixad bebyggelse med handel och bostäder såväl som kulturinstitutioner och andra offentliga funktioner. Med mötesplatser med hög intensitet och ett myller av aktivitet året om har platsen potential att bli en destination och målpunkt i sig.

Medskick till efterföljande planering:

- Arbeta utifrån utgångspunkten att utvecklingen sker stegvis, Stegen är: 1. arbeta för förbättrade kopplingar, 2. avgränsa ett reservat för framtida däck/lock, 3. utbyggnad av bro och bebyggelse nära som möter varandra på respektive sida av vägen, 4. fullt utbyggd ihoplänkande stadsmiljö.
- En utökad samverkan mellan Stockholms stad, Huddinge kommun och Region Stockholm kring genomförande krävs för att möjliggöra för en överdäckning på lång sikt och knyta ihop den regionala stadskärnan.
- Verka för en utökad dialog mellan Trafikverket och Stockholms stad för att verka för att frigöra ytor som i dagsläget används för av- och påfarter. Istället kan ytorna på lång sikt möjliggöras för bebyggelse närmare vägen.
- I väntan på den större omvandlingen möjliggörs för effektivisering av trygga gång- och cykelstråk/passager mellan Kungens kurva och Skärholmen.

- Bostäder
- Handel
- Kontor/arbetsplatser
- Parkering
- Park/natur
- Gata
- Bostadsgård/tomt

Skissen visar en långsiktig vision om att överbrygga motorvägen med park samt stadsbebyggelse där bostäder och arbetsplatser ingår.

Hållbar planering över tid

Utvecklingsplanen för Kungens kurva ska ge stöd för den vision och de mål som tagits fram för Kungens kurva. Planen föreslår en utveckling som innefattar både ny bebyggelse och ny infrastruktur samt genererar behov av service av olika slag. Utvecklingen bedöms ske över en lång tidsperiod, trettio år eller mer. Ett bra genomförande förutsätter ett bra samarbete mellan berörda parter kring en gemensam målbild.

Fortsatt planering

Utvecklingen av Kungens kurva kommer att ske över många år vilket möjliggör värdeskapande och hållbar utveckling fram till år 2050 eller ännu längre. Det är viktigt att området under utbyggnadstiden fungerar både som destination för besökare såväl som för arbetsplatser, verksamheter och nyinflyttade boende. Föreslagen utveckling inom Kungens kurva innebär att nya bostäder och verksamheter kan tillkomma samt att ny infrastruktur och nya kommunala anläggningar behöver byggas inom området. Utvecklingen av Kungens kurva förväntas ske etappvis. Kommunens utvecklingsbara markinnehav i området är förhållandevis litet och genomförandet är i hög grad beroende av initiativ och finansiering från privata markägare. En balanserad kommunal ekonomi i de olika etapperna ska eftersträvas. Utgångspunkten är att nödvändiga investeringar i nya eller ombyggda anläggningar inom allmänna platsmark finansieras av fastighetsägare och exploaterare i enlighet med kommunens riktlinjer. Tidpunkten för och omfattningen av kommunens investeringar i området är för närvarande osäkra. De kommunalekonomiska konsekvenserna av utvecklingen inom Kungens kurva kommer att redovisas i samband med beslut om detaljplaner och kommunala investeringsprojekt inom området.

För att bedöma varje enskilt projekts genomförbarhet kommer frågorna kring ekonomi och genomförande att behöva fördjupas på sedvanligt sätt.

Etappvis utbyggnad

Flera faktorer påverkar takten i utvecklingen av Kungens kurva och det går inte att exakt tidssätta när förändringar sker. Genomförandet av utvecklingsplanen kommer att ske genom etappvis utbyggnad. Oavsett när det sker så är det viktigt att kommande stadsbyggnadsprojekt bidrar med värden till Kungens kurva och möjliggör för att uppfylla den gemensamma visionen. Trots det är det möjligt att ha en övergripande idé för i vilken ordning utvecklingen kan komma att ske. Bedömningen är att det finns delar av området som har särskilt goda möjligheter till utveckling i närtid, medan andra delar kan ligga längre fram

i tiden, enligt principen först, därefter och senare. Förslaget till riktningar går att utläsa i kartan på sidan intill. Området bör utvecklas med utgångspunkt i den pågående utvecklingen som sker inom fastigheten Diametern 2 med flera. Det gäller också delar som har särskilt goda förutsättningar att utvecklas inom närtid och som ligger i anslutning till de centrala delarna samt längs E4/E20. De delar som redan idag är pågående eller möjliga att starta inom snar framtid är markerade med 1 i kartan intill.

Sedan bör Kungens kurva kunna utvecklas i de centrala delarna, de sydöstra delarna och omkring Segeltorps idrottsplats. I kartan är dessa områden markerade med 2.

Därefter kan det norra området vara möjligt att utveckla men detta är beroende av att trafikplatsen planeras och byggs om för att möjliggöra frigörande av mark. Det område som föreslagits i Gömmarens naturreservat har ett beroende av att utreda frågan om att ändra naturreservatets gräns innan utveckling kan ske. Utredningsområdet i sydvästra delen av området är bland annat beroende av att befintlig kraftledning kan flyttas eller markförläggas och att ytterligare studier av lämplig markanvändning görs. Utvecklingen av Lindvreten och dess koppling mot Vårberg behöver planeras i samverkan med Stockholms stad. Ovanstående områden är i kartan markerade med 3.

Kopplingen mellan den regionala stadskärnans två noder ligger bortom planperioden, det vill säga efter 2050, markerad med 4.

Goda miljöer under byggtiden

Utvecklingen i Kungens kurva kommer att spänna över många år. På sina håll kommer områden vara byggarbetsplatser under lång tid. I Kungens kurva ska det ändå vara möjligt att skapa goda livsmiljöer under byggtid. Tydlig skyltning och information kommer att vara särskilt viktigt under kommande utbyggnadsperiod. Där det finns möjlighet bör också temporära och kreativa mötesplatser skapas i väntan på att ny bebyggelse tar form. De kan med fördel knyta an till den permanenta lösningen exempelvis i form av material och utrustning. Det ger möjlighet till ökad förståelse och inkludering för boende, verksamma och besökande om vad som är på gång och vad som kommer att byggas. För att säkerställa en god livsmiljö under byggtiden behöver samarbete ske mellan kommunen, fastighetsägare, byggaktörer, ledningsägare, Trafikverket och Trafikförvaltningen och samtligas entreprenörer. Genom att arbeta aktivt med dessa frågor stärks tryggheten för besökare samt barn och vuxna som bor i området.

Samverkan

Utvecklingsplanen föreslår en utveckling inom Kungens kurva som innefattar både ny bebyggelse och ny infrastruktur. Utvecklingen kommer att pågå under många år med många

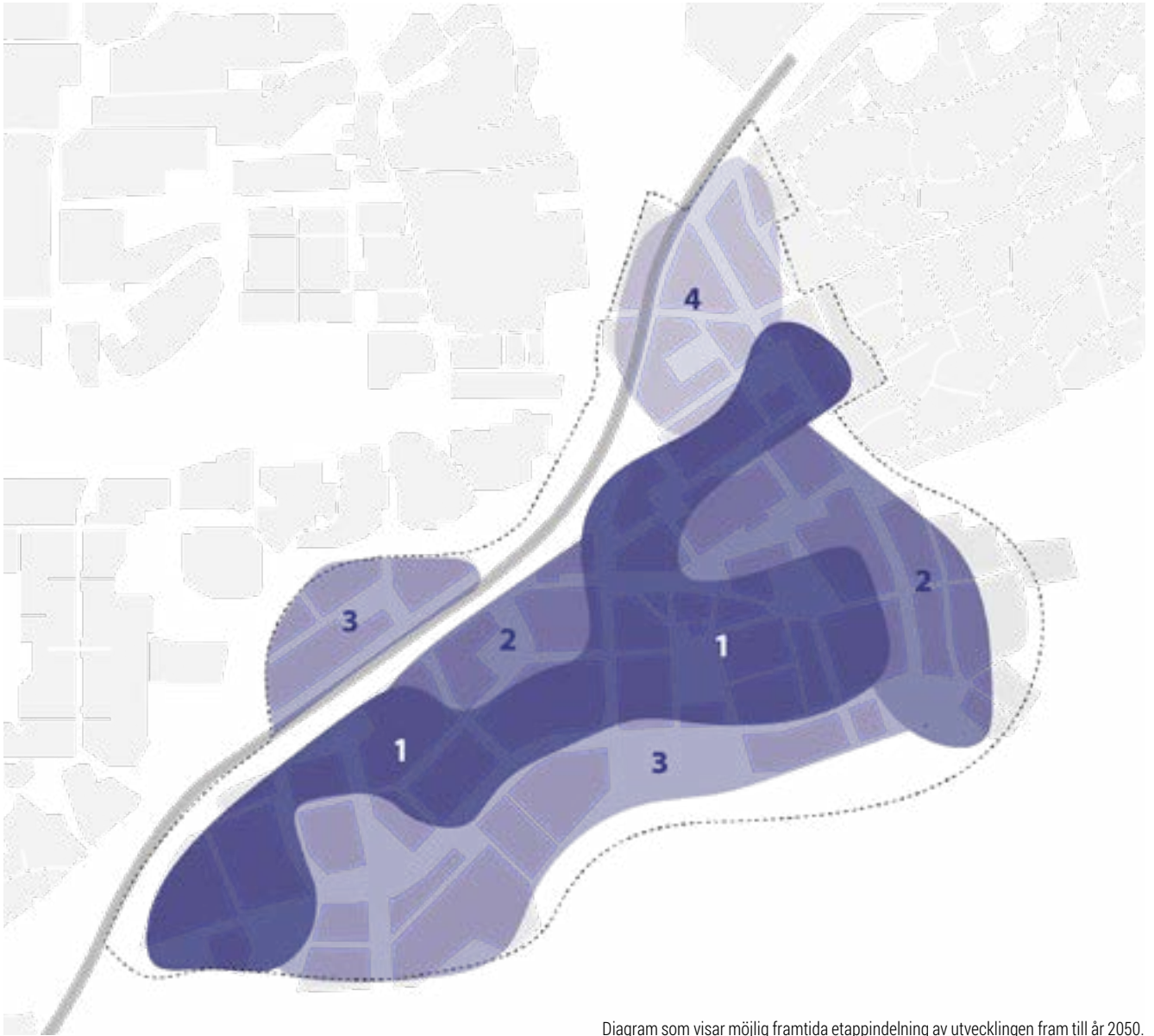

Diagram som visar möjlig framtida etappindelning av utvecklingen fram till år 2050.

olika aktörer inblandade. Ett bra genomförande förutsätter ett bra samarbete kring en gemensam målbild. Utvecklingsplanen anger grunden för denna målbild och pekar ut kommunens viljeinriktning för utvecklingen. Samverkan mellan de båda kommunerna och övriga aktörer behövs för helheten av den regionala stadskärnan. Inom respektive delprojekt krävs samverkan mellan aktuella parter och kommunen. Det kan

gälla såväl framtagandet av idéer och finansiering som själva genomförandet och kan därför se olika ut i olika skeden av processen. Det gäller också att utnyttja den regionala stadskärnans styrka och redan befintliga nätverk och samverkansarenor.

Förutsättningar och utmaningar

Vid framtagandet av utvecklingsplanen har ett antal förutsättningar för området identifierats. Ett genomförande av utvecklingsplanen för Kungens kurva kommer att innebära ett flertal konsekvenser och förändringar. Samtidigt finns det ett antal utmaningar som behöver belysas i den fortsatta planeringen som kan komma att påverka genomförandet.

Riksintressen för trafik och transporter samt farligt gods

Planområdet ligger i närheten av E4/E20 vilka är primära transportleder för farligt gods. I den fortsatta planeringen behöver fördjupade riskanalyser genomföras för att bedöma riskavstånd, hänsyn till individ- och samhällsrisiker och krav på utformning av byggnader.

E4/E20 är europavägar och ingår i TEN-T[1] vilket innebär att de är av internationell betydelse och därmed en viktig väg för långväga transporter av såväl gods som personer. De är även utpekade riksintressen.

Statliga och regionala infrastrukturprojekt

Mitt emellan Skärholmen och Kungens kurva ligger omfattande statlig infrastruktur såsom E4 och E20. För att införliva visionen om den regionala kärnan Skärholmen-Kungens kurva, är det nödvändigt att minska eller få bort de barriärer som infrastrukturen skapar. Nya kopplingar behöver komma till och på längre sikt behöver trafikplats Kungens kurva disponeras om för att ge plats åt stadsutveckling och i framtiden däckas över. Fortsatt dialog med Trafikverket krävs. Den 21 april 2017 tecknade Huddinge kommun avtal med staten, Region Stockholm och Stockholms stad om att förverkliga Spårväg syd. Huddinge kommuns åtagande i den så kallade Sverigeförhandlingen innebär medfinansiering av Spårväg syd och att det byggs 18 500 bostäder i anslutning till spårvägen till år 2035. Sverigeförhandlingen inkluderar även flera investeringar i cykelnätet i Huddinge kommun.

Buller, vibrationer och stomljud

Närheten till E4/E20 innebär höga bullernivåer och eventuellt ny bebyggelse och rekreativa miljöer i bullerutsatta lägen behöver analyseras i den fortsatta planeringen. Bullersituationen behöver hanteras i enlighet med gällande lagstiftning och rekommendationer. Bostadsbebyggelse samt skolor och förskolor bör undvikas närmast motorvägen och befintlig vegetation bör behållas för att utgöra en barriär mellan motorvägen och

bebyggelseområden. Även verksamheter som inte är känsliga för buller kan placeras som en barriär mellan motorvägen och bullerkänslig bebyggelse eller rekreativa miljöer.

Även risk för vibrationer och stomljud bör utredas i efterföljande planering. Vibrationer bör särskilt uppmärksammas när en väg eller spårväg ligger på lerlager med stor mäktighet som kan sprida vibrationer till angränsande bebyggelse. Bedömningen om det föreligger en risk för vibrationer bör utgå ifrån en geoteknisk utredning av platsen. Särskilt när bostäder kommer att byggas nära Spårväg syd bör detta beaktas. Gällande riktvärden kommer att vara vägledande i det fortsatta arbetet med Spårväg syd. Där kommande utredningar visar på nivåer över riktvärden kommer åtgärder att genomföras.

Luftföroreningar

Luftföroreningar har negativ inverkan på människors hälsa och miljön och en stor del kommer från vägtrafiken. Med tanke på närheten till E4/E20 är det viktigt att undersöka detta närmare för att kunna besluta om eventuella åtgärder för att minimera risker med höga halter av luftföroreningar. Bostadsbebyggelse samt skolor och förskolor bör undvikas närmast motorvägen och befintlig vegetation bör behållas för att utgöra en barriär mellan motorvägen och bebyggelseområden. Även täta bebyggelsemiljöer kan ge höga halter av luftföroreningar och partiklar, vilket därför behöver studeras närmare i den fortsatta planeringsprocessen.

Markföroreningar

Förekomst av markföroreningar finns inom området och behöver studeras vidare i den efterföljande planeringen. I områden som tidigare har varit verksamhetsområden eller industriområden bör markundersökningar genomföras tidigt i detaljplaneprocessen för att möjliggöra ett helhetsgrepp avseende markföroreningar. Särskilt bör föroreningar som är spridningsbenägna, exempelvis klorerade lösningsmedel, utredas tidigt för att undvika att känsliga verksamheter placeras där föroreningsrisken är som störst. Det finns även en inkapslad deponi i området. (se karta sidan 51).

Geotekniska förutsättningar

Inom området finns olika geotekniska förutsättningar som måste utredas och beaktas i nästa skede vid framtagande av nya detaljplaner. I den fortsatta planeringen bör särskilt risker kopplade till ett förändrat klimat med mer nederbörd beaktas.

Masshantering

I den efterföljande planeringen bör masshanteringsplaner upprättas för att området i så stor utsträckning som möjligt ska hålla en massbalans och säkerställa att massor tas

omhand på rätt sätt. En masshanteringsplan möjliggör även en minskad klimatpåverkan genom återanvändning och färre tunga transporter. För att undvika stora kostnader och negativ miljöpåverkan bör sprängning undvikas. Att undvika plansprängning innebär också att det ursprungliga landskapet kan avläsas i det allmänna rummet och det skapas en variation i stadskärnan.

Om sprängning blir aktuellt bör en utredning om eventuell förekomst av sulfidförande bergmaterial samt hantering av materialet genomföras. I samband med krossning av sulfidberg frigörs sulfider som vid kontakt med luft och vatten oxideras och skapar pH-sänkning i mark och vatten. Lågt pH-värde i mark och vatten kan i sin tur bidra till att bundna metaller läcker ut i sjöar och vattendrag och orsakar negativa effekter.

Goda ljusförhållanden

Solljus är viktigt för människors hälsa och välmående. Stads- och bebyggelsestrukturen är utformad med hänsyn till att byggnader, platser och stråk ska ha god dagsljusmiljö under årets alla tider samt tillgång till skuggning under sommarhalvåret. Lunch- och kvällssol på viktigare torg och platsbildningar prioriteras, liksom solljus på förskole-, skol- och bostadsgårdar. I den täta stadsstrukturen blir goda solljusförhållanden svårare att uppnå, och det blir därför extra viktigt att studera utformning av byggnader samt prioritera platser som är viktiga för stadslivet. Belysning används aktivt i gestaltningen för att skapa trivsamma, trygga, tillgängliga platser och stråk.

Tekniska försörjningssystem

Vid fortsatt planering av projekten i Kungens kurva behöver kommunen se över statusen för de tekniska försörjningssystemen som finns på plats. Dessa kan ha för liten kapacitet eller vara i behov av utbyggnad när Kungens kurva utvecklas.

Fram till år 2030 råder det kapacitetsbrist i vissa ledningssträckor av dricksvattennätet. Det kan även finnas behov av en ny plats för kylproduktion i Kungens kurva vilket kräver att kommunen reserverar mark för detta i närheten av det befintliga fjärrkylanätet.

Energiförsörjning

Vid all nyproduktion ska energi- och effektanvändningen i Kungens kurva vara förnybar och optimerad efter de lokala behoven. Bebyggelsens utformning, placering och struktur påverkar energianvändningen och energitillförseln i byggnader. All tillkommande bebyggelse ska byggas energisnålt och kräva ett så litet tillskott av energi som möjligt. Det tillskott som ändå kommer att krävas ska i första hand tillföras genom anslutning och utbyggnad av det befintliga fjärrvärmnätet.

I Kungens kurva behöver nya smarta lösningar i energisystemet tas för att minska energibehovet, effektutjämna, skapa flexibilitet i nätet och tillgängliggöra energi till områdets invånare samt laddning av elektrifierade fordon. Passivhusteknik och andra byggmetoder som syftar till att minska energikonsumtionen uppmuntras. Komplement som solfångare för varmvatten och solceller för elproduktion är positivt att använda för att minska energiuttaget. Området är delvis självförsörjande med lokal energiproduktion och lagring.

Luftburen kraftledning

Planförslaget utgår från att kraftledningar i sydväst markförläggs på sikt. Om inte kraftledningen markförläggs så försvåras möjligheten att utveckla den sydvästra delen av den regionala stadskärnan och denna del av planområdet riskerar att få för få parkytor. Med planförslaget redovisar kommunen sin viljeinriktning att verka för en markförläggning. Svenska kraftnät äger frågan om hur kraftledningen kommer att hanteras.

Resurseffektivitet

Att planera för resurseffektivitet under byggtid såväl som efter genomförandet är en viktig hållbarhetsaspekt och det finns flera delar där detta kan ses över i fortsatt planering. Några få exempel på vilka frågor som berörs av denna aspekt är lokal masshantering, uppförande av byggnader och anläggningar med återvunna och återvinningsbara material, goda förutsättningar för återvinning och sortering av avfall.

Avfall och övriga materialflöden

Livscykelperspektivet präglar planeringen av bebyggelse- och stadsstrukturen där utgångspunkten är att använda och återanvända robusta material av hög kvalitet, lång livslängd och liten klimatpåverkan.

Det ökande invånarantalet i Kungens kurva kräver en smart och hållbar avfallshantering. Möjlighet till sopsug samt mobila avfallslösningar kan användas vid utveckling av nya områden.

Inkludering av medborgare

Det är viktigt att komplettera traditionella samråd kring program och detaljplaner med tidig dialog av olika slag. I den fortsatta processen ska Kungens kurva arbeta för att stärka den lokala demokratin och aktivt deltagande. Stadsplaneringen ska vara en hållbar, jämlik och jämställd process där olika människor med olika bakgrunder inkluderas och är representerade. Vikten av inkludering av medborgare ökar under de senare utvecklingsetapperna då bostäder redan byggts i området.

Tillfälligt utnyttjande av mark

Under tiden området byggs ut kan mark som ska utvecklas i senare skede fortfarande användas mer eller mindre tillfälligt för att bidra med värdeskapande funktioner och trygghetskapande åtgärder. Syftet är att bidra till områdets utveckling som dynamisk destination och en mängd funktioner kan skapa dragningskraft och vara identitetsskapande för Kungens kurva. Exempel på sådana funktioner är tillfälliga bostäder, pop-ups, foodtrucks, evenemang, tillfälliga möbler och konst.

Del av Gömmarens naturreservat ska utredas för annan användning

Gömmarens naturreservatet är ett kommunalt naturreservat. I översiktsplan 2050 är ett område inom naturreservatet utpekad som "naturreservat som utreds för annan användning" i markanvändningskartan. Det anges att en del av naturreservatet Gömmaren ligger i anslutning till befintlig bebyggelse och kommer att utredas för att rymma ny bebyggelse samt skapa förbättrade kopplingar in i reservatet, som troligen kräver ett upphävande av naturreservatet i dessa delar. För att ett naturreservat ska kunna upphävas krävs synnerliga skäl, som behöver redovisas i en fortsatt process. För att värna höga naturvärden inom utredningsområdet kommer delar att utgöras av parkområde. Övriga delar utreds för bostäder och samhällsservice med en gradvis övergång från bebyggelse till naturreservat. Här behöver befintlig natur bevaras i stråk inom den tillkommande bebyggelsen och värdefulla träd sparas. Ytor för att hantera skyfall och översvämningar behöver studeras. Avgränsningen för området är inte fastlagd utan behöver studeras vidare med avseende på naturvärden i efterföljande planering.

Barnperspektivet

Sedan 2020 är FN:s konvention om barns rättigheter svensk lag. Vid beslut som kan påverka barn och ungdomar ska barns rättigheter beaktas. Det är av stor vikt att barnperspektivet är en av utgångspunkterna vid utformning av de offentliga rummen för att säkerställa en god och trygg miljö för barn. Barns behov av friyta är viktigt att beakta vid lokalisering av verksamheter såsom skolor och förskolor.

Den barnkonsekvensanalys som gjorts utifrån föreslagen planering gör bedömningen att utvecklingsplanen kommer leda till förbättringar för barnen i Kungens kurva och kan väntas stärka deras rättigheter enligt barnkonventionen. Detta till följd av att Kungens kurva blir mer sammankopplat med en större funktionsblandning och tillgänglighet till grönområden, bättre kommunikationer, ökad orienterbarhet, fler mötesplatser och ökad trygghet.

De utmaningar som finns i planeringen är främst risken för att det höga exploateringsstrycket hamnar i konflikt med behovet av friytor. För lite friyta innebär negativa konsekvenser för barns motoriska och sociala utveckling. Kommunen har tagit fram riktlinjer för friytor som ska följas.

Gång- och cykelmöjligheterna ska vara prioriterat i Kungens kurva och därmed ska möjligheterna stärkas för barn och ungdomar att röra sig på ett tryggt och säkert sätt i området. Lekplatser, grönområden och offentliga rum ska utformas med utgångspunkt från barns behov.

Grönstruktur

Även om ambitionerna med de gröna värdena och strukturerna i Kungens kurva är höga innebär exploatering inom naturmark ofrånkomligen att vissa naturvärden går förlorade. Med detta kan följa att delar av eller hela livsmiljöer för arter försvinner, att spridningslänkar försvagas i olika snitt och att ekosystemtjänster utarmas. Risken finns att den biologiska mångfalden på dessa platser minskar och robustheten i områdets ekosystem försvagas. För att upprätthålla identifierade ekologiska funktioner och bevara den biologiska mångfalden behöver befintliga naturområden bevaras inom det som utpekades för ny exploatering. Speciellt i områden med höga naturvärden blir avvägningen mellan olika intressen extra viktigt. Fortsatt planering behöver ta hänsyn till områdets ekologiska förutsättningar för att nå målen om den hållbara och grönskande staden. Där utpekade naturvärden påverkas av exploatering ska arbete med ekologisk kompensation och skadelindringshierarki ske. Det innebär att i första hand ska naturvärdena bevaras så långt möjligt och när det inte är möjligt kompenseras. En naturvärdesinventering har tagit fram inom arbetet med utvecklingsplanen för att identifiera värdefull natur och för att vara ett underlag inför efterföljande planering.

En ökad befolkning ger fler människor möjligheten att upptäcka den natur som finns på nära håll vid Kungens kurva, bland annat i Gömmarens naturreservatet. Det innebär emellertid också ett högre besöksstryck och högre slitage på såväl närmiljö som de större naturområdena och viss känslig natur. Även parker slits fortare ned när många människor ska samsas på samma yta. Det finns idag inga parkytor i Kungens kurva och i intilliggande Segeltorp råder idag brist på park- och lekytor. Vid en planering av en ökad täthet är det stor risk att parkytor inte planeras eller inte får erforderlig storlek på grund av exploateringsstryck. Kopplat till storleken på parkytorna så finns risk för att parkerna inte kan inrymma önskade aktiviteter och funktioner då mycket yta behövs för exempelvis hantering av dagvatten och skyfall. I och med att det är stora problem med hantering av skyfall inom hela Kungens

kurva så behöver åtgärder göras inom hela strukturen. Det är därför viktigt att bevaka tillgången på offentliga platser och park i förhållande till den tillkommande bostadsvolymen.

Skyfall

Kungens kurva är ett område med stor översvämningsrisk vid skyfall på grund av den höga andelen hårdgjord yta och att området är ett lågområde utan ytlig avrinning till en sjö. Inom arbetet med utvecklingsplanen har därför en skyfallsanalys upprättats. Skyfallskarteringen över Kungens kurva har genomförts med en tvådimensionell hydraulisk modell som byggts upp i programvaran MIKE 21. Modellområdet motsvaras av avrinningsområdet till kommundelen, vilket även innefattar delar av Segeltorp. Det har tagits fram med en avrinningsanalys av laserskannade höjddata med 1x1 meter upplösning och kompletterats med höjddata över Förbifart Stockholm. Skyfallskarteringen har genomförts för ett 100-årsregn med 4 timmars varaktighet med en klimatfaktor på 1,5.

Arbetet med skyfallsanalysen har skett parallellt med framtagandet av utvecklingsplanen och strukturen har anpassats efter resultatet. Simuleringarna för Kungens kurva visar de översvämningsområden som beräknas uppstå till följd av skyfall före och efter tillkommande exploatering i området. Resultatet visar maximalt vattendjup, vattenflöde och vattenhastighet under hela regnperioden. De maximala värdena som presenteras behöver nödvändigtvis inte inträffa vid samma tidpunkt. Resultatet för befintliga förhållanden visar att flera områden riskerar att få mycket höga vattendjup på över 1 meter och resultatet för den framtida strukturen visar att vatten koncentreras till ytorna mellan bebyggelsen vilket skapar högre vattennivåer där.

Anpassningar till översvämningsrisken som gjorts i strukturen är följande: Fler och större parker har lagts till i området öster/norr om bostadsprojektet för fastigheterna Diametern 2 med flera samt skyfallsriskområden har markerats i karta (se sidan 51) med skrivelse om särskild hänsyn vid planering av dessa områden.

I den efterföljande planeringen är viktigt att tänka på följande slutsatser från skyfallsanalysen:

- Kungens kurva är en befintlig lågpunkt utan ytliga avrinning, vilket ställer stora krav på hanteringen av översvämningsrisker i kommande detaljplaner.
- Den tidigare Smistaån som idag utgörs av Långsjödiket är en viktig flödesväg genom området.
- Skyfallsytor i form av parker kommer inte räcka till. Det är stora volymer vatten som hamnar i Kungens kurva vid ett skyfall och det kommer inte gå att fördröja allt. Kommande detaljplaner måste ge plats åt ytterligare ytor som kan översvämmas.
- Gröna gator och övriga gröna områden skulle i vissa delar behöva kunna omhänderta skyfallsvatten ytligt och/eller genom tekniska lösningar t.ex. magasin/rännalar i gator.
- Framkomligheten för räddningstjänsten till nya byggnader måste säkras i kommande detaljplaner. På ett flertal ställen är vattendjupet större än 0,5 m.
- Troligtvis lär man behöva reglera en lägsta färdigt golvnivå i flera kvarter.

Kartan visar maximala vattendjup i den framtida strukturen under en simulering i en hydrodynamisk skyfallsmodell av ett 100-årsregn med klimatfaktor och 4 timmars varaktighet utifrån avrinningsområdets storlek. Källa: Norconsult Skyfallsutredning för Kungens kurva 2023

Dagvatten och miljö kvalitetsnormer

Idag leds dagvattnet i Kungens kurva genom ledningar, öppna diken och dagvattendammar för att slutligen samlas upp i en dagvattentunnel som går under E4/E20 och vidare ut i Rödstensfjärden, som är en del av Mälaren.

Rödstensfjärden uppnår i nuläget god ekologisk status, men ej god kemisk status. Enligt miljö kvalitetsnormerna ska god kemisk status vara uppfyllt 2027 med vissa undantag. Miljö kvalitetsnormer ska beaktas vid prövning, tillsyn, planering och planläggning. I Kungens kurva är det viktigt att arbeta med åtgärder som minskar mängden föroreningar via dagvattnet.

Huddinge kommun har en dagvattenstrategi som är antagen av kommunfullmäktige år 2013. I strategin redovisas grundprinciper och kommunens ambitioner för hanteringen av dagvattnet. Utöver principerna i strategin är det bra att tänka på följande vid utformning av dagvattenlösningar på skolgårdar och förskolegårdar:

- Se dagvattenlösningarna på förskole- och skolgårdar i ett större perspektiv. För att få till de lösningar som krävs behövs ett helhetsperspektiv för ett större geografiskt område.
- Säkerställa att miljöerna är säkra för barnen. Det kan finnas olika krav på säkerhet beroende på om det är en förskola eller skola som byggs. Åldrarna på de barn som ska vistas på gården spelar roll för hur dagvattenåtgärderna ska utformas.
- Se till att dagvattenlösningarna fyller flera funktioner (vattenrening, lektyr, undervisningsytor med mera) och utgöra en del av den pedagogiska utemiljön.
- Bygga anläggningarna så att de blir ekonomiskt hållbara på lång sikt.

Östra Mälarens vattenskyddsområde

Kungens kurva ingår i Östra Mälarens vattenskyddsområde. Utvecklingsplanen ligger inom den sekundära skydds zonen och utsläppspunkten för dagvattnet ligger i den primära skydds zonen. Dag- och dräneringsvatten regleras i 9 § i skyddsföreskrifterna till vattenskyddsområdet och lyder "Utsläpp av dagvatten från nya eller ombyggda hårdgjorda ytor där risk för vattenförorening föreligger, till exempel större vägar, broar och parkeringsanläggningar, får inte ske direkt till ytvatten utan föregående rening."

Logistik och varutransporter

Vid fortsatt planering av projekten i området behöver hänsyn tas till en rätt dimensionerad och fungerande logistik för varutransporter och leveranser i de olika zonerna.

Utredningar

Utredningar som använts som underlag för framtagandet av utvecklingsplanen

- PM BKA Kungens kurva, Barnkonsekvensanalys, White Arkitekter, 2021
- Trygghetsanalys Kungens kurva, Tryggare Sverige, 2021
- Skyfallsutredning Kungens kurva, Norconsult, 2023
- Kungens kurva Trafikanalys, WSP, 2023
- Rekommendationer och råd Kungens kurva (handelskonsekvensanalys), HUI, 2022
- Naturvärdesinventering Kungens kurva, Ekologigruppen, 2018
- Vision för grönstruktur - Kungens kurva, Ekologigruppen, 2019
- Kunskapshöjande insatser inom klimatanpassning med översvämningsproblem - Naturbaserade lösningar skyfall och urbana värmeöar (Norconsult), 2021

Utvecklingsplan för Kungens kurva